

OBNOVLJEN AVION SPOMENIK

OTOK — Pred kratkim so pod pokroviteljstvom Letalske zveze Slovenije uslužbenci letališča iz Cerkeļ obnovili avion DC 3, ki kot spomenik stoji pred vasjo Otok pri Metliki, kjer je bilo med vojno partizansko letališče. Avion, izdelan leta 1937, je priletel v Otok leta 1944 in sedaj ima enako podobo kot takrat, prebarvali so ga z enakimi barvami in obnovili originalne oznake. Okolice aviona pa so uredili metliški šolarji. V načrtu je še, da bodo pri avionu postavili spominsko ploščo.

MAKEDONSKA FOLKLORA V TREBNJEM

TREBNJE — Na poti v Švico se je 2. julija tu ustavila in nastopila kulturno umetniška skupina iz Strumice. Gostje so prikazali splet plesov jugoslovanskih narodov. Strumica in Trebnje v zadnjem času tesneje sodelujeta. V Strumici je nedavno izšla knjiga o padlem granicarju Antonu Hlebcu iz Straže pri Šentrupertu. Knjigo bodo v slovenskem prevodu izdali tudi Trebnjanci, in sicer ob letošnjem občinskem prazniku.

Mala Jugoslavija pod Rogom

V taboru Sutjeska 80 pionirjev od vsepov sod

DOLENJSKE TOPLICE — S slovesno otvoritvijo v torek zvečer se je na prostoru Doma slovenskih pionirjev pričel tradicionalni tabor Sutjeska. Udeležuje se ga 80 pionirjev iz občin Kostajnica (Hrvatska), Trebinje (BIH), Valjevo (Srbija) Ulcinj (Črna gora), Skopje (Makedonija), Tržič (Slovenija), Kačanik (Kosovo), Srbobran (Vojvodina). Tabor bo trajal štirinajst dni. Pionirji bodo obiskali brigadirje v Suhi krajini, za dva dni bodo tabor preselili na Rog, kjer bodo izvajali program iz SLO in tradicij NOB, iz jamarstva in taborništva. Pripravljajo tudi celodnevni izlet v Ljubljano in Postojno. Še posebej bo bogat njihov program interesnih dejavnosti. Razvijali bodo glasbeno, likovno, literarno, informativno, telesno-kulturno in lutkovno dejavnost. Še vedno pa bo glavni smoter srečanja pionirjev vseh republik in pokraij v ohranjanju tradicij NOB, medsebojnem tovarištvu, razvijanju ustvarjalnosti pionirjev na raznih področjih interesnih dejavnosti, poudarek pa bo tudi na organiziranosti in vzgoji pionirjev za samoupravljanje.

J. P.

REZERVISTI KOŠOVA NA BAZI — Z največjim zanimanjem so prisluhnili Ivanu Horvatu, ki je pripravil uro zgodovine o legendarni Bazi 20. (Foto: J. Pavlin)

»Več skupnega, kot smo mislili«

V okviru 16. srečanja ZRVSJ je novomeška občina gostila kosovske rezerviste

NOVO MESTO — Ob dnevu borca je bila v Kranju osrednja manifestacija 16. srečanja Zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije »Bratstvo in enotnost 86«. Med več tisoč udeleženci iz vse Jugoslavije so se srečanja udeležili tudi predstavniki KO ZRVS, družbenopolitični delavci novomeške občine in 52 vojaških starešin iz Kosova, ki so bili predtem tri dni gostje novomeške občine.

Tu so jim predstavniki OK ZRVS, delovnih organizacij in občine pripravili nadvse bogat sprejem. Tako so bili gostje iz Kosova že prvi dan lepo sprejeti v tovarni zdravil Krka, naslednji dan v oddelku NOB Dolenjskega muzeja v Metliki, ogledali so si Bazo 20 in bili

izkušeni v gospodarstvu in kulturi, ne nazadnje pa je to bilo srečanje mnenj, spoznanj in izkušenj s področja ZRVS, družbene samozastite in splošnega ljudskega odpora.

»Čprav smo srečanje pričeli uradno, smo kaj kmalu ugotovili, da imamo več skupnega, kot smo mislili. Kosovo je daleč, vendar le po kilometrih.« je po srečanju navdušen povedal predsednik KO ZRVS Novo mesto Franc Bradica.

Seveda so bili navdušeni tudi delegati s Kosova in želijo, da se z Novomeščani še srečajo. Morda bo to že naslednja priložnost na 17. srečanju, ki ga bodo naslednje leto pripravili v Mavrovem v Makedoniji.

J. PAVLIN

gostje Novolesovega kombinata v Straži. Pred odhodom na osrednjo slovesnost v Kranj so se kosovski rezervisti poklonili padlim pri spomeniku na Cviblju.

Srečanje ni bil le obisk, to je bila manifestacija bratstva, izmenjava

Osumljena goljufije

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Ribnica je že razrešilo Matjaža Zobca, o Jožetu Debeljaku pa bo še razpravljalo

RIBNICA — V manj kot desetih dneh se je moralo predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Ribnica kar dvakrat sestati na izredni seji. Najprej se je sestalo 25. junija in razrešilo dolžnosti podpredsednika občinskega sveta Zveze sindikatov Matjaža Zobca. Ko se je sestalo 3. julija, je sprejel sklep, da predsednika občinskega sveta Jožeta Debeljaka še ne bo razrešilo. Oba sta osumljena goljufije.

Zoper Matjaža Zobca je temeljno javno tožilstvo Ljubljana, enota Kočevje, že vložilo obtožnico, po kateri je osumljen zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe po 133./III členu kazenskega zakonika

SRS. Matjaž Zobec namreč ni bil samo občinski sindikalni funkcionar, ampak tudi predsednik koordinacijskega odbora sindikata v Inlesu, tozdr Ribnica. OD začetka leta 1984 pa do letošnjega junija je samovoljno odobril kratkoročne kredite 25 delavcem tozda. To je naredil kljub sklerji iz leta 1982, da sindikalnega denarja ne bi več posojali. Denar pa si je sposojal tudi Zobec sam. V več obrokih si je sposodil okoli milijon dinarjev in nekaj tega denarja tudi vezal na Beograjski banki. Tako si je pridobil dodatnih 50 tisoč dinarjev. Sindikalni denar si je sposojala tudi sindikalna blagajničarka Marija Virant. Bila je bolj skromna kot Zobec in si je sposodila samo 170 tisoč dinarjev. Mimogrede še podatek, da so primer začeli v Inlesu raziskovati šele potem, ko so se zanj začeli zanimati delavci UNZ

Zelo hitro pa je stekel disciplinski postopek proti Jožetu Debeljaku, predsedniku občinskega sveta ZSS, sicer zaposlenemu v Riku. O sklepu disciplinske komisije naj bi mu prenehalo delovno razmerje, vendar se je Debeljak pritožil na sklep, o katerem bo razpravljalo tudi delavski

● V Ribnici se je veliko govorilo o obeh sindikalnih funkcionarjih, vsi pa so navajali veliko višje številke, do katerih so sicer v preiskavi prišli delavci UNZ.

svet. Zoper Jožeta Debeljaka bo sicer vložena obtožnica zaradi suma posebnega primera goljufije. Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov, ki se je že več noč zadržalo do vratu v kaši, pa bo glede Jožeta Debeljaka počakalo do sklepa delavskega sveta v Riku.

J. SIMČIČ

LIKOVNIKI V METROPOLU

NOVO MESTO — Deset slikarjev iz raznih ljubiteljskih likovnih društev se udeležuje nadaljevalne republiške izobraževalne kolonije oz. tako imenovane likovne delavnice, ki jo vodi akademski slikar Andrej Trobentar. Kolonija je v hotelu Metropol in bo končana 13. julija.

LIKOVNIKI SPET V RIBNICI

RIBNICA — Na letošnjih ribniških likovnih srečanjih, ki bodo od 17. do 24. avgusta, bo sodelovalo 10 likovnikov iz vse Jugoslavije. Dosljedn jih je udeležbo potrdilo že šest, in sicer slikarji Todorče Atanasov, Zdenko Huzjan in Nikolaj Ber ter kiparji Stane Jagodič, Mirsad Begić in Erik Lovko. Ustvarjena dela bo ocenil kritik dr. Lev Menšer, profesor za umetnostno zgodovino na filozofski fakulteti v Ljubljani.

OTVORITEV TURISTIČNE SEZONE

KOČEVJE — V ponedeljek, 30. junija zvečer, je bil na novi ploščadi sredi Kočevja nastop kulturnih skupin pod naslovom Otvoritev turistične sezone 1986. Nastopile so kulturne skupine iz Kočevja, Zeljn, Kostela in Vinice. Glavni nastopajoči gostje pa so bili mladinci in mladinke, otroci naših izseljencev iz Chichaga in Clevelanda, ki so člani Slovenske narodne podporne jednote, in sicer krožka 26 in 27. Prireditve je organizirala kočevska podružnica Slovenske izseljenske matice v sodelovanju s Turističnim društvom Kočevje in še nekaterimi.

P. PERC

Boljše delo ni pometlo izgub

Srebrna plaketa občine Krško senovskemu rudniku ob 190-letnici

SENOVO — Dvainpetdeset let je minilo, odkar so rudarji rdečih revirjev šli v gladovni štrajk proti neusmiljenemu kapitalističnemu izkoriščanju. V spomin na ta dogodek imajo 3. julija svoj dan tudi rudarji. Na Senovem pa so se številni delavci REK Edvard Kardelj zbrali tudi, da bi se spomnili častitljive obletnice — 190 let pridobivanja rjavega premoga v senovskem rudniku.

Predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik je v slavnostnem govoru poudaril, da tudi v rudniku Senovo z lani doseženimi poslovnimi rezultati ne morejo biti zadovoljni, kajti leto 1985 je bilo zaradi stalnih spreminjanj pogojev za gospodarjenje težko, posebno pa se v energetiki. Tod so tržne zakonitosti odrinjene, vse pogosteje pa se je uveljavljalo administrativno odločanje. To se je lani posebno odražalo pri določanju cen premoga. Takšna naravnost in zvezni cenovni ukrepi so privedli do velikih nesorazmerij in izgub v elektrogospodarstvu in premogovništvu, tako da noben slovenski premogovnik ni posloval pozitivno.

Letošnji rezultati senovskih rudarjev so spodbudni, saj za 7 odstotkov presegajo načrtovano proizvodnjo, a kljub temu ne morejo uiti rdečim številkam. Zato je nujno ustvariti pogoje za normalno poslo-

vanje, k čemer naj bi prispevala tudi skupščinska razprava o problematiki energetike 24. julija. Po besedah Mihe Ravnika je majska analiza po-

kazala, da gospodarska gibanja v prvih letošnjih mesecih ne dajejo veliko upanja, da bo mogoče uresničiti resolucijske cilje. Zadnji ukrepi ZIS naj bi oživilili proizvodnjo in izvoz. Naposled bi se morali zavedati, da lahko trošimo le toliko, kolikor smo ustvarili.

SPOMENIK RUDARSKIM RODOVOM — V pestrem kulturnem sporedu so sodelovali senovski pihalni orkester in učenci, moški pevski zbor iz Brestanice, odkrili pa so spomenik ljubljanskega akademskega kiparja Toneta Demšarja rudarskim rodovom. Ob 190-letnici rudarjenja na Senovem je inž. Anton Seber spisal bogato knjigo o zgodovini senovskega rudnika, domače turistično društvo pa je izdalo načrt senovsko-brestaniške doline. Na sliki: med govorom Mihe Ravnika (Foto: P. P.)

BERITE DANES!

na 2. strani:

● Itas pred ponovnim vzponom

na 3. strani:

● Kadar kmets stisne bolezen

na 4. strani:

● Turizem po metliško

na 5. strani:

● Lažna solidarnost z alkoholiiki

na 7. strani:

● Prezrte znamenitosti?

na 17. strani:

● Morja široka zasmetena cesta

na 24. strani:

● V sekundi poruše-no 20 let dela

Zgled iz davnih časov

Časovni prepad štirih stoletj nas loči od tistih vrenja polnih časov, ko se je slovenska narodna zavest začela oblikovati, najprej nezavedno v kmečkih uporih in nato jasneje v besedi, napisanih v knjigah — prvih slovenskih knjigah sploh. Od tega, za Slovence izjemno pomembnega dogajanja ni mogoče ločiti imena in osebnosti Primoža Trubarja. OD 28. junija, to je dneva njegove smrti, pa do teh dni potekajo različne prireditve in slovesnosti v počastitev 400-letnice njegove smrti. Založbe so izdale več knjig, tako ali drugače povezanih s Trubarjem. Slovesne prireditve so bile v Devendingnu, kjer je Trubar dolgo leta služboval in tudi umrl, na rodnih Raščici, v Ljubljani in še kje, odprli so razstave, zapisali in izrekli veliko besed, obnovili Trubarjevo domačijo...

Sprašujemo se, ali je vse to le goli formalizem, vladnostno klanjanje izginulim težnjam? Ali pa gre morda za spletnje in povrjevanje živih vezi, ki jih kot posamezniki in kot narod čutimo do Trubarja in njegovih. Mislim, da gre za slednje. Trubar je danes — in danes morda še posebej — živ. Živ kot zgled pristne ljubezni do materinega jezika in svojega naroda, zgled odprtosti do naprednih gibanj in mišljenj, zgled premagovanja togih, a splošno sprejetih smeri razmišljanj, zgled za humanistično vero v kulturno preobrazbo sveta, ne v preobrazbo z močjo orožja (naivno, a kako lepo je Trubar verjel, da bo strašnega Turka ugnala knjiga!). Trubar je zgled moža, ki ne klone in ostane zvest svojim prepričanjem, pa čeprav mora v »nigardom« do smrti. Taka močna in jasno opredeljena osebnost, ki je hkrati zelo odprta in strpna, osebnost, ki svoje identitete ne prodaja za piškave trenutne cilje, ki je ponosna nase, a se tuje ne boji in tuje spoštuje, ki jemlje in daje v skupno zakladnico, takšna osebnost je — in če ni, bi morala biti! — zgled.

Zato praznovanje 400-letnice Trubarjeve smrti naj ne bi ostalo le pri tem, da bi prežvečili nekaj letnic in zapeli nekaj hval. Živeti in delovati bi morali po Trubarjevo!

MILAN MARKELJ

VREME
Do konca tedna bo še spremenljivo in razmeroma sveže. Občasno bodo krajevne plove ali nevihte.

Itas pred ponovnim vzponom?

Kočeviski Itas se že šest let otepa s težavami — Na zadnjih zborih delavcev so sprejeli sanacijski načrt — Težave z likvidnostjo

KOČEVIJE — Kočeviski Itas je bil dolga leta vodilna delovna organizacija v občini. Tudi med proizvajalci avtomobilskih prikolic, betonskih mešalcev, cistern in vrste drugih proizvodov je zavzemal vodilno mesto. Domala vsak kovinar v občini se je izobrazil za svoj poklic v Itasu. Ta delovna organizacija je skrbela tudi za delavčev standard in kupila kakšnih 500 stanovanj. Ko pa se je začela pri nas naložena suša in je zaradi nje začelo pešati še gradbeništvo, so se lepi časi nehali tudi za Itas. Vodstvo delovne organizacije se v novih razmerah ni znašlo in Itas se je s težavami otepal celih šest let. Od 1. januarja letos je na čelu Itasa Josip Bončina, ki je predstavil načrte delovne organizacije za ponoven zagon k boljšim gospodarskim uspehom.

»Nekdaj smo bili največji proizvajalci avtomobilskih cistern za prevoz cementa, silosov za cement, črpalk za beton, avtomobilskih mešalcev. S pomočjo našega licenčnega partnerja Stetterja smo skrbeli tudi za primerno tehnološko raven in kakovost. Toda leta 1980 je samo prodaja avtomobilskih mešalcev padla od nekdanjih 600 enot na 50. To pa je bil tisti naš proizvod, ki je bil najbolje prodajan in tudi najbolj akumulativen. Tedaj pa smo v Itasu sprejeli še eno napačno odločitev. Preusmerili smo se v zeleni plan in začeli izdelovati izdelke, ki so bili sicer sorodni naši

v Itasu so se že lani lotili zdravilnih ukrepov. Najprej so se znebili zaloga nekurantnega materiala, da bi sploh videli, pri čem so. Kljub temu pa jim je še ostalo nekaj delov za betonarne pa traktorskega materiala. OB koncu leta so kljub temu že zabeležili za 3,8 milijarde din izgube. Letos teh izgub v prvem četrtletju niso imeli, zato pa imajo velike težave z likvidnostjo. Tega so krivi dolgovi iz preteklosti. Pretekli teden so v Itasu sprejeli sanacijski program, od katerega si obetajo rešitev.

»Čeprav smo že letos brez izgub, pričakujemo težave še vse letošnje in tudi prihodnje leto. Tako smo predvideli v sanacijskem programu, ki

smo ga pripravljali eno leto in je pravzaprav naš srednjeročni plan. Proizvodnja cestnih vozil bo še naprej zavzemala pretežno del naših zmogljivosti. Poleg tega imamo četrtino specialne proizvodnje prodane še za naslednjih pet let, kar je za nas ugodno, čeprav iz te proizvodnje ni akumulacije. Lotevamo pa se nove proizvodnje, ki je pri nas že bila v zametkih, to pa je izdelava opreme za pnevmatski transport praškastih materialov. Druga proizvodnja pa bo izdelava velikih ležajev: Ta proizvodnja naj bi stekla še letos, proizvodnja transportnih sredstev, za katero bomo imeli tudi inženiring, pa kasneje. Veliko več dela pa bomo vložili tudi v pridobivanje strokovnjakov. Začeli bomo že v osnovni šoli, nadaljevali v usmerjenem izobraževanju in skušali vsaj štirideset naših študentov pripeljati na fakulteto, kjer računamo, da bi dobili 20 inženirjev. Menim, da smo dovolj realno zastavili naše načrte. Zdej je potrebno samo še, da jih za svoje sprejmejo vsi delavci. Tu pa bomo potrebovali pomoč družbenopolitičnih organizacij, s katerih vodstvi sem se sestal v teh dneh.

J. SIMČIČ

ZBRALI SO SE Z VSEH STRANI MEJE — Na območju Žumberka in Gorjancev so ob dnevu borca družno počastili spomin na padle Slovence in Hrvaške delegacije. Posnetek je iz Breganskega sela, od koder so nadaljevali pot, k obeležjem v Grdnjih in naprej do Planine. Letos je bila slovesnost prvič tudi na Veliki Dolini, kjer so lani postavili spomenik. (Foto J. P.)

Spomenik Svobodanovi četi

Trebanjska proslava ob dnevu borca v Blatnem klanec — Govoril O. Pakiž

BLATNI KLANEC — »Med NOB smo se borili za ideale, ki bi morali veljati še danes. Imeli smo tudi iluzije o bodoči družbi. Sprašujem se, kaj je ostalo od tega? V obdobju po osvoboditvi smo dosegli velik materialni napredek, toda zanemarili moralo in zavest, ki nam je pomagala zmagovati.« je dejal na osrednji proslavi dneva borca v trebanjski občini Odon Pakiž — Koki, komisar Svobodanove ali 1. čete Dolenjskega bataljona.

Na proslavi na Blatnem klanec je Pakiž obudil spomine na leto 1941 in 1942, ko je bil ustanovljen 1. dolenjski partizanski bataljon, ki je že takoj na začetku doživel žalostno usodo in se je moral razformirati. Prva četa je odšla v Blatni klanec, kjer so aktivisti iz Trebnjega, Mirne in Mokronoga zanj pripravili taborišče. Četa je organizirala živahno politično in vojaško dejavnost, kar je spodbudilo okoličane, da so se pridružili enoti. Kasneje se je četa umaknila pod Cirkov v okolico Gabrovke. Šestega maja pa je bil na Blatnem klanec ustanovljen Dolenjski partizanski odred s štirimi bataljoni. Odred pa je bil eden izmed temeljev razvoja partizanske vojske na Dolenjskem in celo v Sloveniji.

Na proslavi v Blatnem klanec je v kulturnem delu programa sodelovalo KUD dr. Peter Držaj. Spominsko obeležje v spomin na dogodke med vojno pa je izdelal Sandi Leskovec z Mirne, ki je tudi dovolil, da so odšli v bron njegov relief z upodobljenim partizanskim kurirjem. Veliko zasluge za spomenik v Blatnem klanec pa ima tudi Bojan Kolenc, ki je vodil celotno organizacijo.

V Blatnem klanec so podelili letošnja občinska priznanja občinskega odbora ZZB NOV. Dobili so jih: Roman Barle, Aleksander Grabnar, Sabina Kužnik, Anton Kožamej, Stane Peček in Janez Peterlin.

SPOMENIK V BLATNEM KLANCU — Spomenik v Blatnem klanec je odkril narodni heroj Viktor AVbelj — Rudi, varovali in zanj skrbeli pa bodo pionirji z osnovne šole v Dol. Nemški vasi.

MREŽA ZA PRENOS PODATKOV

NOVO MESTO — Prva faza izgradnje mreže za prenos podatkov je v podjetju za PTT promet Novo mesto praktično pri kraju. V kratkem bodo vključili 16 naročnikov, SDK, banke itd., medtem ko večina delovnih organizacij sploh ne ve za to možnost, da lahko postanejo člani te mreže. Članstvo je seveda zelo koristno in PTT račun na večji odziv v drugi fazi izgradnje tega omrežja.

JOSIP BONČINA: Nenačrtna kadrovska politika ni bila samo značilnost Itasa, ampak kar cele občine.

proizvodni usmeritvi, a z njimi nismo dosegli uspeha. Tržna raziskava je sicer pokazala, da bomo traktorske prikolice lahko prodajali, toda ko smo prišli na trg, že ni bilo več povpraševanja. Podobno je bilo tudi s trosilci umetnega gnojila, mešalniki in polnilci živinske krme. Nekaj takega se je dogajalo tudi z žitnimi silosi, zaradi katerih so v Pircih postavili novo tovarno in ki še sedaj ne deluje s polno zmogljivostjo. Samo zaradi traktorskih prikolic smo imeli več deset milijard starih dinarjev škode. Hkrati s težavami na trgu so se začeli tudi notranje. Imeli smo sicer dovolj zamisli in programov, a ni bilo nikogar, ki bi jih izvedel. Motiviranost za delo je padla, strokovnjakov je bilo nasploh premalo, poleg tega pa je bil kolektiv še preveč zaprt sam vase. Zaradi vsega tega se Itas ni mogel hitreje rešiti težav. Vendar pa bi si upal trditi, da to ni bila samo slabost Itasa, ki ni imel sistematično in dolgoročno zastavljene kadrovske politike, ampak kar cele občine. To se pozna še danes, saj je vsa občina kadrovsko zelo šibka in v gospodarskih težavah.« je dejal Josip Bončina.

Tri dni za tri hotele

Ob dnevu borca odprli hotele Maestral, Pentonal in Marina, ki so jih zgradili delavci GIP Pionir

NOVIGRAD — »GIP Pionir je edina prava gradbena delovna organizacija, ki dela hitro in solidno.« Tako je ob dnevu borca na slovesnosti ob otvoritvi novega hotela Maestral dejal Džino Radič, glavni direktor sozd Plava laguna iz Poreča. Resnično, gradnja zadnjega Pionirjevega hotela bi sodila skorajda v Guinnessovo knjigo rekordov. Hotel visoke B kategorije z 820 posteljami, z velikim bazenom, kavarno, barom, in raznimi saloni in salončki so zgradili v šestih mesecih.

Štiristo pionirjevcev in prav toliko njihovih kooperantov je z zemeljskimi deli pričelo 6. januarja. Noč in dan so bili na gradbišču in delali po natančnem dnevnem programu. Teden dni pred otvoritvijo razen pionirjevcev ni bilo nikogar, ki bi si upal trditi, da bo ob dnevu

borca vse nared za sprejem prvih gostov. Zaradi hitre gradnje je ostala dogovorjena cena, kar je v teh časih zelo pomembno. Novi hotel, v katerem je že našlo delo 200 zaposlenih, je veljal 4 milijarde din in se bo ob normalni stopnji inflacije izplačal v osemih letih.

Že naslednji dan so v Vrsarju odprli kar dva hotela, Pentonal in Marina, ki so ju prav tako v letošnjem letu zgradili pionirjevci. Za Pionir je bila slovesnost tudi dan poprej v Malinski na Krku, kjer so dokončali počitniški dom za Riko iz Ribnice.

J. PAVLIN

ŠEST MESECEV ZA NOV HOTEL — Del ekipe Pionirjev delavcev pred hotelom Maestral v Novigradu. Hotel so gradili šest mesecev, 4. julija pa so ga predali prvem gostu. (Foto: J. Pavlin)

RAZSTAVA MALIH ŽIVALI

NOVO MESTO — Društvo rejcev malih živali pripravlja v nedeljo dopoldan po dolgem premoru spet sejem malih živali. Vse, ki jih to zanima, ali pa tudi sami želijo prodati ali zamenjati svojo žival, naj pridejo od 8. do 12. ure pred športno dvorano.

RIBIŠKI PIKNIK

OTOČEC — Po uspelem kresovanju tukašnja restavracija to soboto, 12. junija, spet pripravlja ribiški piknik na kopališču. Začelo se bo že ob 17. uri, ko bo tekmovanje ribičev za najtežji skupni ulov. Najboljši bo dobil pokal ZTKO, veselica pa se bo ob glasbi Orionov pričela ob 20. uri. Obiskovalci bodo lahko uživali ob šaljivih tekmovanjih na temo iz ribičije.

NESKLEPČNI MLADINCI

NOVO MESTO — Za sredo, 2. julija, je bila sklicana seja občinske konference ZSMS Novo mesto. Na njej naj bi pregledali delo od decembra 1985 do sedaj, razrešili stari in izvolili novo vodstvo mladinske organizacije v občini ter sprejeli delovne usmeritve ZSMS za obdobje do 1988. Kljub telefonskemu pozivanju delegatov pred sejo je prišlo vsega 30 odstotkov delegatov in seja je prestavljena na september. Prisotni so bili mnogi, da je tako niska udeležba tudi posledica stanja v družbi nasploh in dejanske odrinjenosti mladih in njihove organizacije preveč na stranski tir.

Potrebna nam je složnost

Ivan Starič se je udeležil 13. kongresa ZKJ

TREBNJE — Med dvanajstimi delegati na 13. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije je bil tudi Ivan Starič iz Trebnjega. Dolga leta je kot komunist deloval v trebanjskem Trimu in občinskem vodstvu ZK. Kongresa pa se je udeležil že kot upokojenec.

Ivan Starič: Bolj kot kdajkoli doslej nam je potrebna složnost.

»Mislim, da je bilo na kongresu v resnici izrečeno vse, kar nas teži. Značilen pa je bil tudi po tem, da smo na njem spet spoznali, kako pomembno je, da smo složni. To občutje je prevečalo vse delegate in kongres kot celoto. Sklepi, ki smo jih sprejeli, so resni in velika naloga za vse komuniste. Sedaj se ne bi smelo zgoditi tako kot med 11. in 12. kongresom, ko vsega nismo naredili, kar smo si zadali. Komunisti smo sprejeli obveznost, da bomo več naredili na področju gospodarstva pa tudi obrambe dosedanjih pridobitev. Vsak komunist se bo moral zavzeti za izpolnjevanje nalog. Kdor ni pripravljen nič prispevati k reševanju težav, naj da knjižico nazaj.« je odločno dejal Starič.

Povedal je še, da so imeli delegati zelo malo prostega časa. Opazili pa so, da je imel kongres v samem Beogradu zelo velik odziv. Ljudje, s katerimi je govoril, so mu dejali, da redno spremljajo delo kongresa. Izrazili pa so željo, da bi se vse tisto, kar so na kongresu izrekli, tudi uresničilo. Vsem pa je bilo všeč, da so na kongresu dobili več besede mladi ljudje, da so se vendarle zamenjale generacije.

Naša anketa

Besed je bilo že dovolj

13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije je 28. junija zaključil letošnje jugoslovansko maratonsko kongresno leto. Čeprav je večini državljanov že davno jasno, da kongresi niso in skoraj ne morejo biti zgodovinske prelomnice, je večina posebno od zveznega partijskega kongresa vendar precej pričakovala. tako razčiščevanje sedanje prakse in napak kot tudi usmeritve za prihodnost. Vsega tega na kongresu ni manjkalo. Da so spremembe nujne, če naj se kako izkoplje iz globoke gospodarske in družbene krize, je namreč večini jasno in to je bilo na kongresu videti. Tudi naša anketa še enkrat kaže, da so ljudje prek glave sili lepšim sklepov in besed, ki jih ne uresničimo. Reakcije na nekatere slovenske pobude pa niso bile povsem primerne in odraz razumevanja dogajanja.

JOŽE OBERSTAR, predsednik akcijske konference ZK v Itasu Kočevje: »Številne razprave na 13. kongresu ZK so pokazale, da hočemo spreminjati razmere. A to se je doslej pokazalo samo na besedni ravni. Lahko rečem tudi to, da so nas Slovence precej kritično vzeli v precep. Za malo se mi je zdela, kako so bile sprejete pobude slovenske mladine. Mladine ne bi smeli podcenjevati, morali bi ji bolj prisluniti in jaz se strinjam z njimi, da bi morali manifestacije ob dnevu mladosti organizirati z manjšimi stroški.«

JOŽE JEVIKAR, predsednik OK ZKS Trebnje: »13. kongres ZK je nedvoumno pokazal, kje smo. Velik poudarek je bil dan enotnosti, ki je zelo potrebna kljub razlikam med posameznimi okolji, ki ne dopuščajo linearnih ukrepov. Ob vsem tem se zastavlja vprašanje, s kakšnimi metodami se bodo OO sedaj lotile dela. Marsikje niso sposobni delati z ljudmi, jim jasno pokazati, kje in kakšne so njihove naloge. Iz vsega gradiva bi bilo treba potegniti kratke in jasne zaključke, operativni plan, po katerem bi delali.«

MARJAN MATKOVIČ, gozdarski tehnik iz Črmošnjic: »Zadnje čase se precej sliši proti Slovence in Sloveniji. Mislim, da je to krivično. Seveda nam ni prav, da se toliko denarja odliva v druge republike, kjer gradijo sodobne tovarne, ki stojijo ali proizvajajo precej manj kot pri nas, kjer je 80 odst. strojev za odpis. Čeprav kongres sam ne more nič urediti, mislim, da po kongresu morajo urediti, sicer bo šlo še bolj narazen.«

EGON PETRIC iz Metlike: »Zlasti od uvodnega govora na kongresu ZK sem več pričakoval, predvsem da bo bolj konkreten. Ni mi bilo všeč, da je ostalo pri zahtevanju več kandidatov za vodilne funkcije. Ugajalo pa mi je, da je Slovincem uspelo dokazati, da naše zahteve, zlasti mladinske, niso res take, kot bi jih nekateri radi prikazali. Protislovensko razpoloženje je po mojem prepričanju umetno ustvarjeno.«

PETER MARKOVIČ, direktor hotela Sremit v Krškem: »Veliko dobrih sklepov in stališč smo pri nas že sprejeli na raznih sejah in kongresih, a ostaja kronični problem, kako jih uresničiti. Po 13. kongresu pričakujem večjo odgovornost in doslednost prav pri materializaciji lepih načel in besed v praksi. Zdi se mi, da je bil zadnji partijski kongres bolj polemičen, kritičen kot nekaj prejšnjih. Razveseljivo je, da je CK ZKJ bistveno pomlajen.«

ŠTEFAN NOVOSEL, upokojeni polkovnik JLA iz Ribnice: »Dobil sem vtis, da bi lahko na sejah komisij govorili še veliko bolj konkretno, kot so, zlasti v komisiji za družbenoekonomsko vprašanja. Jaz ne bi metal v isti koš vseh pobud, ki so jih dali slovenski mladinci. Mislim celo, da so bile te pobude na kongresu v Beogradu sprejete razen tistih o civilnem služenju vojaškega roka in organiziranju nekakšnih republiških armad. V globlje analize izrečenega pa se ne spuščam.«

MARJAN MATKOVIČ, gozdarski tehnik iz Črmošnjic: »Zadnje čase se precej sliši proti Slovincem in Sloveniji. Mislim, da je to krivično. Seveda nam ni prav, da se toliko denarja odliva v druge republike, kjer gradijo sodobne tovarne, ki stojijo ali proizvajajo precej manj kot pri nas, kjer je 80 odst. strojev za odpis. Čeprav kongres sam ne more nič urediti, mislim, da po kongresu morajo urediti, sicer bo šlo še bolj narazen.«

JOŽE MARN, predsednik KK SZDL in ZZB na Blanci: »Na kongresu ZK v Beogradu ni manjkalo besed o odgovornosti in disciplini. Upam, da bodo končno pripeljale do določenih akcij. Kar se tiče nekaterih besed na račun Slovencev, menim, da se prehitro kaže na nacionalizem. Smo delavoljni in nihče nam ne sme zameriti, če se za to zavzemamo v vsej družbi. Kot borec želim, da se kujeta bratstvo in enotnost.«

JURAJ LASTOVČIČ, šef strežbe v hotelu grad Mokrice: »Zi se mi, da so mlajši delegati na 13. kongresu ZKJ dobro razpravljali. Gotovo je pri nas nekdo odgovoren za stanje, v kakršnem smo, zato bi bilo prav, da bi večkrat prišli na dan z imeni krivcev za zavožene investicije in podobro. Vesel sem pomladitve CK. Prav je, da pridejo na plan mlajši ljudje.«

Kmetijstvo

Jelka umira

Tudi v roških gozdovih prizadetih že večina jelk — Vzrok: onesnaženo ozračje

ČRMOŠNICE — Tudi v odmaknjenih roških gozdovih zadnje čase opažajo, da se jelka suši, zato so se povečali tudi tako imenovani slučajni odpadki, kajti jelka se na stoječem posuši, poleg tega pa je še precej vetrolomov in snegolomov, na območju Gozdarstva Črmošnjice za okoli 2.000 kubikov na leto. Lani novembra pa je še žled močno opustošil mlade nasade.

Ivan Plut: »Povsem zdravih jelk skorajda ni več, vse so bolj ali manj prizadete.«

»Natančnega vzroka za sušenje jelke sicer ne poznamo, vendar ga v prvi vrsti pripisujemo onesnaženju zraka. Zalostno je, da se sušenje jelke iz leto v leto povečuje,« pravi inž. Ivan Plut, vodja gojenja in urejanja gozdov v tem tozdu novomeškega Gozdnega gospodarstva. V okviru lanske slovenske ankete o umiranju gozdov so tudi na območju tozda Črmošnjice bolj natančno in po posebni metodologiji ugotavljali zdravstveno stanje sestojev. »V glavnem smo ugotovili sušenje jelke, zdrave jelke je pri nas zelo malo, hudo bolne pa tudi še ni, skoraj vse pa kažejo manjšo ali večjo prizadetost. Jelka počasi propada. Tolažimo se lahko edino s tem, da so v Nemčiji menda začeli opažati rahlo revitalizacijo jelke. Suši pa se tudi brest, ki ga je napadla holandska brestova bolezen.«

Čprav je na njihovem roškem območju naravni sestav tako imenovani jelov-bukov gozd in je naravno razmerje 70 odst. jelke, 20-25 odst. bukve, ostalo pa smreka, pri pogozdovanju dajejo izključno prednost smreki, ker je v sedanjih razmerah najbolj odporna.

A. B.

Trojčki v Vavpči vasi

Na Hočevarjevi kmetiji krava povrgla trojčke

VAVPČA VAS — »Joj, so tako luštni tile trije naši čužki. Pa koliko dela je z njimi. Najraje bi videla, da jih ne bi bilo,« je hitela pripovedovati Marija Hočevar iz Vavpče vasi, a tako, da ji je bilo na obrazu kar brati veselje nad tremi telički, ki jih je povrgla njihova krava Zana.

STARA MAMA IN VNUK — Stara mama Marija ne pazi samo na teličke, ampak tudi na vnuka Miha.

Ob štirih zjutraj so na Hočevarjevi kmetiji zaslišali, da krava muka. Gospodar Franc je vstal in šel pogledat v hlev. Kmalu se je vrnil in dejal, da ga oči že izdajajo. V hlevu je namreč odkril tri teličke, ki jih je popolnoma sama povrgla Zana. Ker se kaj takega zelo redko zgodi, če pa se že, telički poginejo, je naslednji dan prišla na obisk vsa vas. Seveda se vsi niso mogli naučiti lepoti in zdravju treh teličkov, trojčkov.

»Prva dva dneva smo jim morali pomagati, da so našli vime. Sedaj pa se že sami znajdejo, le za to smo poskrbeli, da bi ne prišel zadnji na vrsto en in isti teliček. Vse tri bomo obdržali pri hiši in jih zredili,« je povedala Marija Hočevar, ki mora poleg teličkov paziti še na dva vnuka. Dela pa tako nikoli ne zmanjka na kmetiji, saj imajo 20 hektarov zemlje, poleg teličkov pa v hlevu muka še 17 glav goved in konj. J. S.

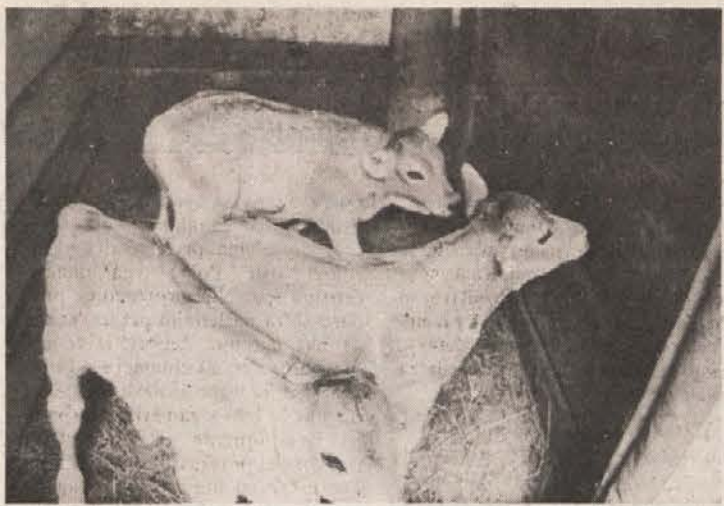
TRNJE

• Vlak proti morju mi je zamudil štiri ure, dohodki pa štiri leta.

Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljkovem sejmu je bilo prodajalcev veliko, kupcev pa malo in pujskom je padla cena kar za okrog 10.000 din. Naprodaj je bilo 407 pujskov, od tega 137 starih 7 do 10 tednov in 270 starih 10 do 12 tednov. Lastnika je menjalo vsega 157 živali. Mlajše so bile od 20.000 do 25.000 din, starejše pa od 25.000 do 30.000 din. Naprodaj je bilo še 5 glav goveje živine. Prodali so 3. Kilogram žive teže volov je stal 400 do 450 din, telet pa 460 do 500 din.

BREŽICE — Sobotni sejem ni bil prav posebno živahen. Naprodaj je bilo 210 pujskov, starih do 3 mesece, in 12 pujskov, starih nad 3 mesece. Precej se jih je peljalo še v stari dom. Kilogram žive teže mlajših je stal 900 do 1.000 din, starejših pa 700 din.

10 DNI STARI TROJČKI — Čeprav imajo Hočevarjevi s telički veliko dela, jih bodo redili doma, tako so se jim priljubili.

Še o zemljiškem maksimumu

Razumno stališče, za katerega se kaže zavzemati

Zemljiški maksimum ni in ne more biti ekonomsko utemeljen, saj je v nasprotju z zakonom koncentracije. Utemeljen je lahko le s temeljnimi načeli socialistične družbene doktrine, po katerem je treba družbeno-ekonomsko odnose zasnovati tako, da se prepreči izkoriščanje človeka po človeku. To pa je v bistvu etično načelo. Vemo, da družbeno-ekonomski odnosi v nobeni družbi niso in tudi ne morejo biti zasnovani zgolj na ekonomskih načelih.

Druugo načelo pa velja za količinsko določitev zemljiškega maksimuma. Ta je lahko utemeljena samo ekonomsko, saj je obseg proizvodnih zmogljivosti, ki jih delovno obvlada en človek, bistveno odvisen od stopnje

razvisti proizvodnih sil. Ob vprežni tehnologiji, ki je prevladovala v času, ko je bil maksimum postavljen, je 10 ha obdelovalne zemlje morda tisti skrajni obseg, ki ga je kmečka družina lahko sama delovno obvladala. Ob današnji tehnologiji, ko družina lahko delovno obvlada 50 ha zemlje in tudi več, pa je taisti deset hektarski maksimum z ekonomskega (pa tudi sociološkega) stališča povsem neustrezen in je vztrajanje pri njem prejšnjem ozkozi in togosti kot pa kake doktrinarne doslednosti.

Zemljiškega maksimuma sploh ni nujno odpraviti, temveč je treba spremeniti njegovo količinsko določitev. Povsem bi zadoščala določitev v približno taki formulaciji, da ima kmetija lahko načeloma toliko zem-

• Tudi če spremenimo zemljiški maksimum, bo prestrukturiranje kmetijstva počasno in dolgotrajno. Če bi hoteli povečati povprečno velikost kmetije na 10 oz. 20 ha obdelovalne zemlje, bi bilo treba zmanjšati sedanje število kmetij (tistih z več kot 1 ha obd. zemlje) za 60 oz. kar 80 odstotkov. To bi zahtevalo naložbe, ki jih ne zmoremo, saj bi bilo treba nadomestiti hlevske in druge neproizvodne proizvodne zmogljivosti, da o življenjskih interesih in sedanjih lastnikih te zemlje sploh ne govorimo.

lje, kolikor je lahko obdela s svojimi družinskimi člani. Tako formuliran maksimum ne bo več pravna in zlasti ne psihološka ovira procesu koncentracije zemlje in večanja delovne storilnosti v kmetijstvu. (Iz vodnika Naših razgledov)

Detektor nevihte in bliskov

Novost je uporabna tudi v kmetijstvu

Francoska tvrdka Franklin France je izdelala detektor, ki zmore napovedati nevihto z grmenjem in bliskanjem. Naprava napove njen prihod pol do ene ure prej, kar omogoči potrebne zaščitne ukrepe, pa naj gre za zaščito gradbišč, dragocenih naprav, odstranitev vnetljivih snovi ali za kmetijska dela.

Detektor nevihte (po imenu ADOC) signalizira električno prazenje ozračja, ki nastaja pred nevihto, v premeru 15 do 20 kilometrov. Na bližajočo se nevarnost opozori s sireno. Naprava ima anteno, s posebno membrano pa meri vibracije elektrostaticnega polja in sproži alarmni signal. Njena prednost je v tem, da je lahko prenosljiva (v posebnem kovčku) in povsod uporabna. Napaja se z baterijo. Brez alarma lahko neprekinjeno deluje 6 dni, z alarmom pa 3. (Gospodarski vestnik)

Gnojevka v vodovod

BOŠTANJ — Ob izgradnji vodovodnega zajetja v dolini nad potokom Grahovica pred dvema desetletjema je kmalu grozila propustnost pobočja nad zajetjem.

Sodelavec celjskega zavoda za socialno medicino in higieno je tudi z barvo dokazal kraško naravo tega sveta. Krajevna skupnost je zato iskala dodatne vodne vire. V konici porabe, kakršna je bila tudi po minulim prazniku, pa se vklaplajo tudi te črpalke.

Naključje je hotelo, da je Jože Rimc, ki domuje nad zajetjem, v soboto izpusil iz polne greznice okrog 1.000 litrov gnojevke. Krajevna skupnost je bila o tem izpustu obveščena šele naknadno. Osmarjeno vodo so že zaznali nekateri potrošniki. Zaradi možne oprečnosti vode so ves čas vključeni klorinatorji. V soboto ob 22.30 so predstavniki UJV vzeli vzorce vode za analizo, takrat je bilc kloriranje vode že okrepljeno. Tajnik krajevne skupnosti Boštanj Rudi Dolenc meni, da bo izvid te analize pokazal neoporečno vodo.

V krajevni skupnosti se dogovarjajo z Rimcem, da ne bi prihajalo do novih izpustov gnojevke. V treh mesecih naj bi iz Poljške pripeljali v Boštanj dodatne količine vode. Takrat naj bi izpadlo črpanje vode iz negotovnega območja. V sevniškem zdravstvenem domu so povedali v nedeljo, da ni bilo opaziti prebavnih težav ljudi z območja boštanskega vodovoda.

A. ŽELEZNIK

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pripravki za zatiranje peronospore

Že 100 let vinogradniki uporabljajo kot glavno zaščitno sredstvo pred peronosporo modro galico (Cu SO₄ 5H₂O) pri kateri je glavna surovina baker. Med zadnje vojno je pa postal baker važna surovina za potrebe vojaške industrije, zato ga je primanjkovalo. Nemška industrija je začela izdelovati nadomestek modre galice v obliki prahu, ki so ga lahko vinogradniki neomejeno kupovali, modro galico pa si lahko dobili le na podlagi posebnega potrdila krajevnih kmečkih vodij za enkratno (zadnje) škropljenje vinogradov.

Tudi po vojni je ostal baker pomembna surovina, zato so kemiki še nadalje iskali nadomestke za modro galico. Delni nadomestki modre galice so tudi ostala bakrena sredstva, ki so v prometu. Danes vinogradnikom kemična industrija, poleg bakrenih sredstev, nudi zelo propagirano skupino kemičnih sredstev za varstvo trte pred peronosporo. Ta sredstva uvrščamo v skupino

organskih fungicidov,

od katerih najdemo v prometu zlasti naslednje:

- cineb S 65 WP, up. 0,2 do 0,4%;
- folpet 50, up. 0,2 do 0,25% — ortho-phalton WP 50, up. 0,2%;
- antracol WP 70, up. 0,1 do 0,3% — mycodifol, up. 0,15 do 0,20%;
- antracol kombi, up. 0,2%;
- mucodifol L, up. 0,3 do 0,4%;
- propineb 70, up. 0,1 do 0,3%;
- cimozin, up. 0,25%;
- dithane M 45, up. 0,15 do 0,25%;
- euparen, up. 0,2 do 0,25%;
- dithane M 70 WP, up. 0,25%;
- vitisan, up. 0,2 do 0,25%;
- mankez R, up. 0,15 do 0,25%;
- aspor (talijanski) up. 0,25%; in druge.

Organski fungicidi so razmeroma poceni škropiva. Njihova obstojnost je nekoliko krajša kot pri bakrenih sredstvih in traja od 7 do 12 dni. Naprava škropiva je enostavna. Z vodo se nekatera le bolj počasi mešajo, zato ne kaže

stresati škropiva v škropilnico, temveč najprej škropivo dobro premešati z najširšimi škropilnicami v posebni posodi. Odmerke je treba točno določiti s tehtnico po danih navodilih in ne pretiravati. Le tako imajo sredstva pravilni učinek.

Sistemski fungicidi

so novejša, po kemični sestavi zelo različna sredstva proti glivičnim boleznim. Zanje je značilno, da po škropljenju prodirajo v notranjost rastline, na glive pa dalj časa delujejo od znotraj. Po tem se razlikujejo od navadnih preventivnih fungicidov (bakrenih sredstev in organskih fungicidov), ki delujejo

• Stanje vinogradov je ugodno, grozdje se lepo razvija, boleznij še ni. V drugi polovici julija kaže sredstvom proti peronospori in oidiju pri škropljenju dodatni enega od insekticidov za zatiranje drugega zaroda grozdnih sukačev. Pri bujnih trtah lahko pršičipno prebuje pogankje nad grozdem in s tem začasno preusmerimo pretok hranilnih snovi od vršičkov v razvijajoče grozdne jagode.

le prek obloge na površini rastlin. Nadaljnja značilnost sistemskih fungicidov je, da bolezen lahko zatregjo še v prvih dneh po okužbi. Zato jih imenujejo tudi kurativni fungicidi, ker lahko ozdravijo že obolele rastline.

V prometu so: — ridomil plus, up. 1,5 do 2 kg/ha; — ridomil Z WP 72, up. 0,25%; — ridomil MZ 58 WP, up. 0,25 do 0,30%; — mikal WP, up. 0,3 do 0,4%, in drugi.

Sistemski fungicidi so 4 do 5-krat dražji kot navadni organski fungicidi. Kljub visoki ceni pa ne učinkujejo 4 do 5-krat dalje kot organski fungicidi, največkrat le 2-krat dalje. Zato njihova visoka cena pri današnjih draginji ni opravičljiva in je za tiste, ki gledajo na denar, bolj škropiti z bakrenimi pripravki ali drugimi organskimi fungicidi, pa čeprav večkrat, saj je kljub večkratnemu škropljenju to škropljenje, če je pravočasno, še vedno cenejšo.

T. D.

Kadar kmeta stisne bolezen

Kmet Smolič iz Dobrnice je že šest let bolan, pa ni dobil niti dinarja

DOBRNICA — »Pred več kot tridesetimi leti sem prevzel kmetijo. Zdaj sem že šesto leto bolan, pa nisem dobil niti dinarja nadomestila ali bolniške. Ne zdi se mi čudno, ko vsi kmetje tarnajo, saj je kmeti večina prepričan sam sebi,« je povedal 58-letni Milan Smolič iz Dobrnice. Njegov sin Milan samo nemo prikimava, žena pa pravi, da bi sicer na taki kmetiji lahko kar lepo živeli, ko bi ne prišla bolezen v hišo.

»Saj ne bi nič rekel, ko ne bi redno plačevali različnih prispevkov. Za nas tri smo lani plačali 160 tisoč dinarjev. Vendar pa se že nekaj let zaman borim za pokojnino ali vsaj za priznanje bolniškega staleža. Pa sem imel že dva infarkta, pred kratkim sem bil na Onkološkem inštitutu zaradi grla, žena ima sklepno revmo. Ne vem, kako bomo,« pravi Milan Smolič in se ne more ubraniti solz.

OČE IN SIN — Starejši Smolič je bolan in ni več za delo, zato je vse obviselo na sinovih ramenih. Doklej bo še zdržal?

Na kmetiji pa je kaj videti. Zgradili so velik hlev, v katerem je bilo še pred nedavnim 34 glav živine, pa so samo letos prodali 12 glav. Dela preprosto ne zmorejo več, pravzaprav ga ne zmoro sin Milan, ki je edini še sposoben za delo. Kadar zmanjka sena, mora ponj v Kočevje. Samo lani je moral desetkrat ponj. Potem pa je še dovolj dela v hlevu, na njivah, travnikih, vinogradu, pri zidavi. Delati pa je treba.

Greh bi bil, če zemlja ne bi bila obdelana. Tako pa Smolič z velikimi napori reče vedno kot 20 glav živine, vsak dan oddajo po 15 litrov mleka, v Kolinsko pa vsako leto odpeljejo po 30 do 50 ton krompirja in prodajo več kot dve toni pšenice.

»Sreča je, da imamo stroje, sicer bi vse lahko kar opustili. Pa kaj, tudi stroji so dragi. Sedaj smo dobili traktor, za katerega smo odšteli 3,35 milijone dinarjev,« pripoveduje Sm-

oličev sin Milan.

Ob vsem tem se človek vpraša kam naj se kmet v podobnih stiskah. V kakršni je Smolič, spoh obrne. V Kmetijski združi Trebnje so verjetno neznanjeni z njegovimi težavami, pa nič ne ukrenejo. Kako tudi bi, ko pa nimajo pravnika. Ostarelih in bolnih kmetov pa ni tako malo, zato bi moral za Smoliče in njim podobne nekdo poskrbeti.

J. SIMČIČ

Na čelu kmetijskega odbora

Pogovor z Janezom Bratkovičem, predsednikom odbora za kmetijstvo v republiški skupščini

NOVO MESTO — Kmetijski inženir Janez Bratkovič, zaposlen v novomeški zadrugi, je kmalu po izvolitvi na dokaj odgovorno dolžnost v republiški skupščini povedal, kako so zastavili delo in s kakšnimi zadevami se bo odbor sploh ukvarjal.

»Naš odbor je delovno telo skupščine posvetovalne narave, ima pa točno določene naloge: proučevati zakone in druge splošne akte kmetijskega področja, spremljati izvajanje politike in zakonodaje, ki se nanaša na razvoj kmetijstva in kmetijsko proizvodnjo, bdeti nad poveževanjem družbene in zasebne proizvodnje ter nad družbeno-ekonomskim položajem kmeta. Med drugim je naloga odbora proučevati rabo in izkoriščanje kmetijskih površin ter varstvo in kakovost kmetijskih reprodromaterialov. Nisem naštel prav vsega, je pa že teh nalog toliko, da bomo imeli veliko dela.

• S kakšno problematiko ste začeli na prvih sejah?

»Najprej smo obravnavali trenutno zelo pereč problem: umiranje gozdov. Stanje je zelo kritično, tako da smo predlagali naše poročilo obravnava republiška skupščina. Obravnavali smo tudi poročilo Zveze kmetijsko zemljiških skupnosti Slovenije v

zvezi s problematiko družbenega plana. Strokovnjaki trdijo, da se varovanje kmetijskih zemljišč ne izvaja, kot je bilo dogovorjeno, da prvovrstna zemlja ni dovolj zaščitenjena in da so bili v nekaterih občinskih planski akta s tako opredeljenjtvio sprejeti preglasovanjem. Tudi tako, da so vplivni možje »delali pritisk« na delegate. Tako piše v tem poročilu.»

• Kako boste v odboru zastopali dolenjski kmetijstvo?

»Potreboval bi dobro sodelovanje vsaj z vodilnimi iz kmetijskih organizacij v regiji, da bi ob njihovem mnenju do posameznih problemov laže ocenjevali problematiko. Sicer pa v tej delovni funkciji ne gre za delegatsko bazo, ampak za ravnanje in odločanje po lastni presoji.»

• Ali se nadejate, da boste lahko kaj koristnega naredili za kmetijstvo?

»Nova zvezna vlada objublja v paketu ukrepov precej ugodnosti za kmetijstvo, se bom pa povsod boril za prehod od besed k dejanju. Tudi, ko smo obravnavali poročilo izvršnega sveta, v katerem je bila kmetijska problematika točno zreda in predstavljena, sem takoj vprašal: kaj pa sledi? Kje so ukrepi, da bi stanje spremenili?«

R. BACER

Kmetijski nasveti

O ceni odloči pšenica

Ponovilo se je v še ostrejši obliki kot v nekaterih dosedanjih letih: letos so pridelovalci zvedeli za odkupne cene pšenice šele tedaj, ko so že padali prvi snopi — čeprav bi bilo še kako koristno vedeti zanje že pred setvijo. Zvezni izvršni svet je potrdil dogovor o ukrepih za organizirani odkup pšenice in rži v letu 1986, po katerem je odkupna cena pšenice I. vrste 70, druge 69 in tretje 68 dinarjev za kilogram.

Vendar pa je dejanska cena odvisna še od več pogojev, predvsem pa od kakovosti zrnja. Ker mlinske organizacije plačujejo pšenico po njeni kvaliteti, je za pridelovalca še kako koristno, da kaj več ve o tem. To je tudi v interesu slovenske žitne skupnosti, ki je določila, kako se kakovost, ki je sicer predpisana s posebnim pravilnikom, upošteva pri ceni.

Za posamezne vrste pšenice določene cene bi natanko veljale le v primeru, če bi imela pšenica standardne lastnosti kot osnovo za obračun: 13-odstotno vlago, hektolitrsko težo 74 kg in 2 odstotka primеси. Ker pa so te vrednosti pri različnih sortnih različnih, jih je treba pri obračunu cene posebej upoštevati. Običajno to odkupno ceno zbijše, saj ima npr. prezgodaj požeta pšenica preveč vlage in je potrebno še več dosuševanja.

• Kakovost pšenice se ugotavlja ne le s čutili, ogledom, vonjanjem in okusanjem, temveč predvsem z laboratorijsko preiskavo. Pšenica I. vrste (kaksrna ima Slovenija zelo malo), mora vsebovati vsaj 13 odstotkov surovin proteinov (beljakovin), sedimentacijska vrednost pa mora znašati vsaj 40. Za pšenico druge vrste znašata ustrezni številki 11,5 in 30, za pšenico tretje vrste pa 10 in 18. Nekatero slabše sorte zaradi svojih sortnih lastnosti nikoli ne morejo doseči prvega razreda, ker imajo enostavno pre malo beljakovin, ki zelo močno vplivajo na kakovost moke.

V laboratoriju se določi tudi vsebnost vlage in primesi, njihova vrednost pa so običajno odbitne, redkeje pa pribitne postavke pri obračunu cene. Kmetovalci naj se natančneje zanimajo o njih. Inž. M. L.

Telefon do jeseni

DOLENJSKE TOPLICE — V tej krajevni skupnosti so se že pred štiri leti odločili razširiti svoje PTT omrežje. Sprva so zbrali sto novih naročnikov...

Nauk iz Nemčije

Čevljar Cikanek zgled dobrega obrtnika

NOVO MESTO — Pridnost, urnost in točnost novomeškega čevljarja Rudolfa Cikaneka iz Sokolske ulice je že marsikomu padla v oči.

Rudolf Cikanek

«Imel sem težko otroštvo, saj nas je bilo doma v Straži 13 otrok. Jaz sem bil dvanajsti, oče pa je umrl, ko sem imel deset let...»

Priznanja ZB jubilentom

Podelili so jih ob dnevu borca — Dobe jih tudi nekatere šole

NOVO MESTO — Na dan pred dnevom borca je OO ZB Novo mesto podelil že tradicionalna priznanja in pohvale borcem ob njihovih življenjskih jubilejih in drugim...

PRIZNANJE OB JUBILEJU — Predsednik OO ZB NOV Ivan Somrak izročja priznanje Manci Gričar ob njenem 75-letnem jubileju. (Foto: J. P.)

Letos je priznanja prejelo kar 28 posameznikov, jubilentom pa jih je podelil predsednik OO ZB Ivan Somrak. Prejeli so jih: Slava Adamič (60), Stane Bartolj (70), Viktor Bartolj (60), Mirko Car (60), Majan Fink (60), Tilka Golob (60), Tone Gošnik (65), Manca Gričar (75), Peter Ivanetič (60), Mira Jovanovič (80), Jelka Kastelic (75), Jožefa Kejžar (75), Ivan Kokalj (80), Franc Križman (70), Franc Kump (83), Pelko Cveta (60), Jože Jakopin (80), Rudi Pintar (60), Franc Plantan (75), Aton Plut (60), Ivan Rešetič (60), Dušan Rustja (60), Justina Sturm (60), Zvone Šuštaršič (60), Franc Zagorc (65), Amalija Zupančič (60), Karol Zupančič (86), Pisanj pohvali sta prejela Ema Muser za delo na zgodovinskem področju in uspešno vodenje sveta za ohranjanje tradicij NOV ter Anton Štampohar za uspešno vodenje oddelka NOB Dolenjskega muzeja.

NIČ VEČ NE ŠTEJEJO

NOVO MESTO — Medtem ko so do nedavnega na sestankih na občinski ravni tznih družbenopolitičnih organizacij od sindikatov do partije in SZDL ugotavljali navzočnost in sklepčnost, te navade zadnje čase ni več, sploh pa ne navade, da bi poročali o udeležbi kot na primer na zasedanjih občinskih zborov. Gre za namenem molk, da ne bi bilo sramote ob slabi udeležbi, ali pa za tihe spremembe poslovnika?

Zdaj je na vrsti Vavta vas

Referendumski program izgradnje osnovnih šol v novomeški občini se uspešno uresničuje — Največja investicija, nova šola na Otočcu, praktično gotova

NOVO MESTO — Program izgradnje osnovnošolskega prostora, ki smo ga v novomeški občini sprejeli na referendumu o uvedbi samoprispeljka pred dobrima dvema letoma, uresničen pa bo do srede leta 1989, vsebuje gradnje, dograditve ali posodobitve šestih osnovnih šol v občini.

Glavni finančni vir za uresničenje programa je seveda 1-odstotni samoprispeljek sedanjega referendumskega obdobja, poleg tega pa še 20 milijonov samoprispeljka iz prejšnjega obdobja, zbranih v letu 1984 in sredstev na račun sklada za gradnjo šol ter 80 milijonov združenih sredstev amortizacije osnovnih šol. Zaenkrat se program referendumske izgradnje osnovnih šol v celoti uresničuje po sprejetih merilih. To poleg spoštovanja vrstnega reda tudi pomeni, da se lahko večji programi ali višje cene programov pokrijejo le z dodatno zbranimi sredstvi zainteresiranih.

Zagnani Gabrčani

V nedeljo so proslavljali

GABRJE — Tu so v nedeljo pripravili slovesnost, s katero so počastili dan borca in praznik krajevene skupnosti Gabrije. Nedeljska proslava je privabila precej obiskovalcev, kot gostje so se je udeležili predstavniki občinskega družbenopolitičnega življenja in nekaj učiteljev, ki so pred drugo vojno poučevali v Gabrju.

Po nastopu krajevnega pevskega zbora je navzočim spregovoril predsednik sveta KS Gabrije Martin Gavzoda. Dejal je, da imajo v krajevni skupnosti resda precej velike načrte, vendar pa je prepričan v uspeh, za kar je porok znana gabrška prizadevanost za delo. Po njegovih besedah slednje ne more razvednotiti niti pisanje časopisov.

V imenu skupščine, izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij občine je obiskovalce pozdravil Vinko Kocjančič, predsednik zbora krajevni skupnosti SO Novo mesto. Poudaril je, da gre po veliki možnosti za delo, saj v občini med prvimi izpelje svoj del katere od skupnih akcij. Kocjančič je opozoril na nekatere dosežke krajevene skupnosti in menil, da ima še velike možnosti razvoja. Lahko bi se razvil turizem, za kar pomeni delno že urejeno smučišče Dece nad Gabrjem dobro izhodišče.

Po končanem kulturnem programu je na nedeljski prireditvi delegacija borcev in mladine položila venec k spomeniku žrtvam fašističnega nasilja.

M. LUZAR

Na vrsti Vavta vas je 110 milijonov dinarjev, kar je druga največja investicija v referendumskega programa. Seveda bodo končne številke drugačne, saj so to cene iz leta 1984, po katerih je bilo za otoško šolo planiranih 139.572 milijona dinarjev.

Za Vavto vasjo bo na vrsti dozidava osnovne šole v Mirni peči, nato v Škočjanu in na koncu še v Šmarjeti. Z iztekom sedanjega samoprispeljka pa gotovo ne bomo smeli dvigniti rok od nadaljnje izgradnje osnovnih šol v občini, saj je že sedaj stiska v večini novomeških šol zelo velika. Gotovo tudi brez novega samoprispeljka ne bo šlo.

Z. L.-D.

Zaradi pošte ob službo

NOVO MESTO — Zgodba je skoraj neverjetna. Mlada Novomeščanka, njeno ime niti ni pomembno, je pred dvema letoma končala še neusmerjeno srednjo gradbeno šolo. Zaposlitve v svoji stroki do sedaj kljub neutrudnemu iskanju ni dobila.

Verjetno ni treba posebej poudarjati, kako je bila vesela, ko je bilo pred tedni videti, da bo mogoče lahko šla delat v tovarno zbravil, čeprav se ji je spet obetalo le delo za določen čas in v proizvodnji. Rečeno ji je bilo, da bo dobila telegram, s katerim jo bodo obvestili, kdaj naj pride na razgovor. Čakala in čakala je, a telegrama ni bilo. Ko je malo »tipala«, kaj se je zataknilo, da telegrama ni, so se v Krki čudili, zakaj ni prišla na razgovor, za katerega so jo s telegramom naročili za nekaj dni pred tem spravevanjem. Da telegrama ni dobila, ji seveda niso verjeli. Saj je res težko verjeti. Telegram je naslednji dan dobila v poštnem nabiralniku, še to po urgenceh na pošti. Enako se ji je zgodilo tudi lani, ko bi morala na razgovor za zaposlitev v Komunalo.

Kaj in kje se je zataknilo, so že ali bodo na pošti gotovo razčistili. Pomagalo ne bo dosti, saj službe mladi ženski verjetno ne morejo dati, a upati je, da vsaj v bodoče tak primeri malomarnosti in neodgovornosti pri dostavljanju telegramov naslovniku ne bodo več ponavljali.

Z.L.-D.

Začetek metliškega kulturnega poletja — Z monodramo Lizika v izvedbi izvrstnega mariborske igralkice Milene Muhčeve so se v soboto na grajskem dvorišču v Metliki začele metliške poletne kulturne prireditve pod naslovom Doči do jutra. Do 23. avgusta se bodo na tem prostoru zvrstile številne prireditve, med njimi bodo prvič izvedli tudi monodramo Tonija Gašperiča Metlika je Šparta. Na grajskem dvorišču bodo v tem času tudi filmske predstave.

Turizem po metliško

Lepo je, da se je pričela turistična sezona. Lepo je, da se tudi Belokranjci nasmihamo turistom — domačim in tujim. Manj prijetno pa je to, da so metliški lokali zaprti najkasneje ob trinadvajseti uri. Le redkim gostincem se da čuti prek te ure, ko dopustniški ljudje šele prav zaživijo. V hotelu Bela krajina začno s svetlobno predstavo, se pravi, da pričigajo in ugašajo luči. Že nekaj minut pred trinadvajseto. Na ta način opozarjajo goste, naj se končno poberejo spat, kajti službeni čas natakarjev je potekal, da pa bi kdo skakal okrog miz in stregel v svojem prostem času, nikomur niti na kraj pameti ne pride.

Pravi naslov — NOVO MESTO — Novi izvršni svet dobiva domala vsak dan s terena pismena vprašanja, pobude in zahteve krajanov. Problematika zadeva predvsem komunalo ali cestno področje. Ali se novoizvoljena vodstva tudi na terenu še niso znašla ali pa menijo, da uradne delegatske poti ne zaležejo in je uspešnejše za kraj, če išče pomoč čimbolj pri »vrhu«? Komunala skupščina je bila tudi v novem sklicu nesklepčna, za sklepčnost vedno tretpetajo v cestni skupnosti, tam delegatov ni in ne zahtev po odgovorih. Dobili bi jih verjetno takoj, če pa se obračajo krajan na druge naslove ali posameznike, traja veliko dlje, da do bijo povratno informacijo.

Prireditve za dan Beti

V soboto bo največja belokranjska delovna organizacija proslavila svoj dan

METLIKA — Največja belokranjska delovna organizacija, metliška Beti, ki ima že blizu 2.000 zaposlenih, bo v soboto, 12. julija, proslavila dan Beti. Ta dan praznujejo zadnja tri leta.

Za dan Beti so pripravili pester spored. Najprej se bodo v tovarniški menzi zbrali jubilentni dela, torej tisti Betini delavci, ki letos praznujejo 10, 20 ali 30-letnico dela. Predsednik centralnega delavskega sveta Janez Žele, predsednik sindikalne konferencie Mio Maršič in direktor Miroslav Štimac bodo jubilentom dela izročili priznanja in denarne nagrade, za kulturni program pa bosta poskrbela Meri Avsenak in Bojan Adamič, ki bosta izvajala pesmi svobodnih oblik slovenskih avtorjev. Zatem bo v sejni sobi tozda Kodranka in volna slavnostna seja sveta Srednje šole tekstilne usmeritve. Ta šola, ki je iz začetne poklicne šole Beti prerasla v regijsko srednjo šolo, praznuje letos 20-letnico delovanja. V tem času se je na tej šoli izšolalo veliko številno konfektionark in pletilcev, ob delu pa je šola organizirala tudi šolanje za tekstilne tehnike in inženirje. Delavcem in sodelavcem, ki že več kot 10 let delajo v tej šoli, in organizacijam ter ustanovam, ki z njo sodelujejo, bodo ob tej priložnosti podelili priznanja. O delu šole bo govoril predsednik sveta šole Zvone Kambič.

Srečanje kolektiva bo na Vinomeru pri Metliki in pričakujemo, da bo prišlo okoli 1.500 delavcev iz vseh tozdov, letos pa so povabili tudi upokojenice. V kulturnem programu bodo sodelovali Mestna godba metliška, učence srednje šole, mešani pevski zbor Beti in oktet Vitis, pripravljajo šaljiva športna tekmovanja, za ples pa bo poskrbel ansambel Maj s pevko Ireno Tratnik.

A. B.

Sprehod po Metliki

ČLANI MLADINSKE FOLKLORENE SKUPINE »IVAN NAVRATIL« so že pričeli z reklamno akcijo za velevselico Razkošje v stelji, ki bo 19. julija na Vinomeru pri Metliki. Pod staro lipo bo zelo veselo, organizacija bo, tako vsaj trdijo, na ravni, pijača bo prvovrstna, jedišča okusna. Napovedim lahko verjamem, saj gre za leto peto Razkošje v stelji. Dosedanja štiri so bila uspešna. Navratilovci obljublajo vrsto družabnih iger. Metličani pa grozijo, da bodo množično drli na Vinomer, kjer bo igral ansambel Dobri znanci. NOČI DO JUTRA JE NASLOV METLIŠKIM POLETNIM kulturnim prireditvam, ki bodo na grajskem dvorišču do 23. avgusta. Med njimi bodo tudi kino predstave. Zvrstile se bodo naslednji filmi: 16. julija Maratonci tečejo častni krog, 23. julija Goli v sedlu, 30. julija Cristopher, 13. avgusta Vesna in 20. avgusta Poletje v školjki. Začetek predvajanj bo ob 21.30, nekaj časa prej pa bo odprta grajska klet, v kateri bodo na razpolago osvežilne in druge pijače. Gre za poskus letnega kina, vstopnice pa bodo le po 100 dinarjev. Če bo slučajno dež, bodo predstave v kulturnem domu Edvarda Kardelja ob 20. uri.

POČITNICE SO SE RAZMAH-NILE, otroci so se razgizali, stariši so se oddahnili, učitelji pa so nehali siveti. Brezkrbne dni preživlja vsak po svoje; eni so se odpeljali na morje, drugi tipljejo Kolpo, če je že dovolj topla, trejajo delajo, četrti posedajo pred hišami ali stolpcinami. Ne dogaja se nič pretresljivega, vsakdo se mora znati po svoje, če noče, da bodo počitnice iz leta 1986 prehitro potonile v pozabo. V drugih slovenskih krajih pa se na debelo hvalijo, kaj vse so pripravili za osvojnološko mladež, da ne bi zašla med počitnicami na stranske poto. Tudi mi bomo, samo da odrastemo.

ŽE OD SREDE MAJA visi na oglasni deski na Črnomaljski občini obvestilo, da na oddelku za občino upravo in proračun hranijo manjšo vsoto najdenega denarja. Ker je ta vsota iz meseca v mesec zaradi inflacije še manjša, je kaj malo verjetnosti, da jo bo tisti, ki jo je izgubil, prišel iskat, tudi če bo opazil obvestilo.

PREJŠNJI ČETRETEK so napovedani sestanki v zvezi s Črnomaljsko glasbeno šolo in kulturo nasploh v vsej sobi Črnomaljske občine prestavili za pol ure, ker se je sezaj vodilnimi gospodarstveniki v občini o zadnjih ukrepih zveznega izvršnega sveta zavlekla. Če bi bila to edina posledica teh ukrepov, bi si ljudje krepko oddahnili in tudi kulturi, ki je navajena potrpežljivosti in čakanja, ne bi nič škodilo.

DA PA ZADNJI UKREPI še niso prav nič pridelali ljudskega veselja in radoživosti, se vidi tudi iz plakotov, ki te poletne dni visijo po Črnomlju in vabijo ljudi na rane veselice in podobne prireditve bolj ali manj zvenelih imen. In ljudje se jih kar veselo udeležujejo. Tam pač na enem mestu dobijo kruha in iger. Naj živijo veselice, pa če propade svet!

Ribniški zobotrebci

HOTELA JE METLO — Menda se je pred kratkim v osrednji ribniški samopostrežnici oglasila dama srednjih let in zahtevala metlo. Ko so jo vprašali, ali naj ji jo zavijejo, je dejala, da ne, ker da jo bo kar takoj uporabila. V mislih pa je imela kupa papirja, ki se valjajo okoli blagajne, stranke pa jih morajo prestopati, kot bi se sprehalje v hlevu. Ja, tovarišica, bi kar prav naredila, če bi metlo uporabila kar takoj.

GOBARSKA INVAZIJA — V gozdove okoli Ribnice se je zgrnila prava vojska gobarjev iz našega republiškega središča, celo Italijani so bili vmes, da ne govorimo o domačinih. Seveda gobarji poberejo čisto vse, užitne in neužitne gobe, ter trumoma derejo na odkupna mesta, kjer gobe sproti tudi prodajo. Zanimivo je, da ima visoko ceno celo liščica, ki nekaj ni bila hudobenja. Zdaj pa je taka postala, ker je skoraj iztrebljena. Vsako leto jih menda izvozimo tudi po 100 ton, koliko od tega iz ribniške občine, pa podatkov ni na voljo.

Drobne iz Kočevja

KJE SO PRODAJALKE? — V največji družbeni prodajalni sadja in zelenjave v Kočevju, ki stoji na glavni ulici, ne manjka kupcev. Včasih jih je celo toliko, da stoji kar v vrsti. Pa se tam ne dogaja nič posebnega. Tudi tovrstnih trgovin v Kočevju ne manjka, tako da vrsta sploh ni potrebna. Vrsta nastaja nekako umetno. Vzrok pa je v tem, da je več prodajalke nekje v ozadju, odkoder se sliši nekakšen šepet in ven prihajajo tudi otroci, za prodajalnimi pulti pa se le tu in tam pojavijo prodajalka. Skoda, pa tako prizna trgovina je tam. In celo ena redkih, kjer imajo vodo dostopno nalašč zaradi pranja sadja, če koga zagrabijo lakota po vitaminih že v trgovini.

STROG NADZOR — Kočevsko kmetijsko gospodarstvo je med največjimi dobavitelji mleka v Sloveniji. Zato je še kako pomembno, v kakšnih razmerah ga molzejo kočevski kmetjci. Zaradi tega je pred nedavnimi prišla na obisk posebna strokovna komisija ljubljanskih mlekarin in vzela pod drobnogled vsa molišča v ZKGP. Za pa ta strokovna komisija ne more rešiti izgub, ki jih imajo Kočevci zaradi mleka. Če še velja, kot je nekoč, potem je prodajna cena ravno pol nižja od proizvodne.

Trebanjske iveri

LASTNA ODGOVORNOST — Ko so upravljalci mirenškega bazena na široko začeli oznanjati, da se kopalci v bazenu kopajo na lastno odgovornost, so začeli ljudje ugibati, kaj se za tem skriva. In potem se je ven izcimila zastrupljena voda pa plavajoče betonske plošče. V resnici pa je turistično društvo na Mirni samo hotelo opozoriti kopalce, da ne bodo pobirali vstopnine in da okoli bazena ne bo čuvajev. Sicer pa je kopalnišče urejeno, prav tako sanitarije, da ne govorimo o vodi, ki je povsem neoporečna. Zato, kopalci, lahko ste brez skrbi v mirenškem bazenu.

NEZANESLJIVA ELEKTRIKA — Kako slaba je preskrba z električno energijo v Mirenški dolini, se je pokazalo tudi na proslavi dneva borca na Blatnem klanecu. Prav lahko bi namreč odpovedalo ozvočenje in še kaj drugega, če bi bili v celoti odvisni od električnega toka, ki prideka po žicah. Ker se Mirenčani zavedajo te negotovosti, so s sabo pripeljali agregat. In agregat je moral najmanj dvakrat vskočiti namesto električarjev.

GOSPOD Z ALFO — V trebanjskih trgovinah z gradbenim materialom se večkrat oglasi gospodar z najnovejšo alfo. Tu kupa tovrstnih opeke, tam tovrstnih betonskih mrež, drugje spet cement itd. Trgovci bi ga rade volje razglašali za najboljšega kupca v teh težkih časih, ko bi nakupljeni material tudi odpeljal. Tako pa se redno dogaja, da pusti ležati opeko tudi po pol leta in mreže prav tako. Očitno se mu ne mudi, material pa na ceni samo pridobiva.

IZ NAŠIH OBČIN**Posojila 78 graditeljem**

Najvišja posojila znašajo 500.000 dinarjev — 108 prosilcev mora počakati do naslednjega leta

ČRNomeLJ — V okviru črnomaljske stanovanjske kreditacije so bo letos za družbeno in kreditiranje zasebne stanovanjske gradnje zbralo 92 milijonov dinarjev. Za kreditiranje zasebne gradnje je odbor za graditev stanovanj letos razpisal natečaj, podelili pa bodo za 30 milijonov dinarjev posojil.

Na razpis se je prijavilo 219 prosilcev, predlog prednostne liste pa je sedaj v vseh delovnih organizacijah, od koder so prosilci, in danes se izteče rok za pripombe in pritožbe. Komisija v tem predlogu prednostne liste predlaga, da se posojila dodeli 78 prosilcem. Še 108 prosilcev so uvrstili na listo, vendar brez zneska, ti naj letos ne bi dobili posojila, a se jim za naslednje leto prizna dodatnih 100 točk za čakanje. Izločili pa so 32 prosilcev, ki ne izpolnjujejo pogojev pravilnika o dodeljevanju posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v črnomaljski občini. Po tednu dni niso na stanovanjsko skupnost dobili nobene pritožbe. Za prosilce, ki so že dobili posojilo iz teh sredstev, pa sedaj uveljavljajo še razliko do polne vsote, je komisija predlagala posojilo v višino od 50 do 260 tisočakov. Tako naj bi po predlogu polno vsoto 500.000 dinarjev dobilo 57 prosilcev. A. B.

BRATSKA BRIGADA

TREBNJE — Bratska brigada, v kateri delajo brigadirji iz štirih pobratenih občin, bo letos delala na območju trebanjske občine. V njej bo 40 mladincev. Brigadirji so začeli z delom 5. julija in bodo v Suhu krajin ostali do 2. avgusta.

So mladi res sprti z zakoni?

V ribniški občini beležijo porast mladoletniškega kriminala

RIBNICA — »Lahko rečem, da tudi dobro gospodarstvo vpliva na to, da je v ribniški občini, kar se tiče varnostnih razmer, stanje ugodno. Bilo ni ne političnega kriminala ne prekinitev dela in izsiljenih sestankov. Je pa za milico dosti drugega sprotnega dela, med drugim tudi z mladoletniškimi kriminalom, ki je v porastu,« je povedal komandir postaje milice v Ribnici Slavko Majerič.

Poročilo o delu postaje milice v preteklem letu so obravnavali tudi delegati zbora krajevnih skupnosti na seji, ki je bila 3. julija. Poročilo je dopolnil komandir Majerič in povedal, da je stanje javnega reda in mira zadovoljivo. Lani so bile le štiri kršitve več kot predlani. Večina teh kršitev se dogaja pod vplivom alkohola. Zadovoljivo pa je bilo tudi varovanje človekovega in naravnega okolja. Večjih onesnaženj ni bilo.

Slavko Majerič: Opozorila ne zaležejo dosti.

Vse govori v prid gradnji doma

V trebanjski občini se zavzemajo za gradnjo doma starejših občanov

TREBNJE — V trebanjski občini se vse bolj kaže potreba po gradnji doma starejših občanov. O tem je že večkrat razpravljala občinska izvršna svet, gradnja doma pa je zapisana tudi v dogovoru o temeljih družbenega plana za srednjeročno obdobje 1986 — 1990.

Po spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskem gospodarstvu bo denar za gradnjo domov za upokojeence v tem srednjeročnem obdobju zbirala Skupnost pokojniškega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije. Skupnost je pripravila tudi program gradnje domov, po katerem je gradnja doma v Trebnjem predvidena v letu 1988. V njem je predvideno, da občina priskrbi denar za projektno dokumentacijo, komunalno urejeno zemljišče in sredstva za začetek delovanja doma.

V domu, ki ga bodo brčkone zgradili v Starem trgu — zaradi tega naj bi bila potrebna majhna sprememba zazidalnega načrta, bo prostora za 120 upokojeencev. Bruto

Lažna solidarnost z alkoholiki

V črnomaljski občini ne morejo zbrati podatkov, koliko alkoholikov imajo — Čeni prijav, še ne pomeni, da tudi alkoholizma ni — Koga ožigosati?

ČRNomeLJ — V črnomaljski občini so hoteli po štirih letih znova preveriti, kako uresničujejo akcijski program boja proti alkoholizmu, vendar so imeli zelo velike težave pri zbiranju podatkov. Od 12 vprašalnikov, ki jih je strokovna služba socialnega skrbstva poslala delovnim organizacijam, se jih je vrnilo 6, medtem ko iz krajevnih skupnosti sploh ni bilo odgovora.

V več delovnih organizacijah sploh niso poznali akcijskega programa, kar dokazuje, da se s problemom alkoholizma niso ukvarjali. Tudi število alkoholikov, ki so jih navedli, je dvomljivo, kajti vprašanje je, koga je sploh moč ožigosati kot alkoholika. Žal bo po pomanjkljivih podatkih, ki so jih dobili iz delovnih organizacij, težko primerjati razširjenost alkoholizma v kolektivih v letih 1982 in 1985, kar so želeli storiti v službi socialnega skrbstva. S pomočjo teh podatkov bi lahko naredili v delovnih organizacijah tudi številne analize, med drugim analize izgub, ki so posledice alkoholizma.

Po podatkih delovnih organizacij, ki so vrnile vprašalnike, dela v teh kolektivih 127 alkoholikov, ki seveda živijo v krajevnih skupnostih, od koder pa ni bilo odgovora, čeprav si vedo, da nobena krajevna skupnost ni brez alkoholikov. Vendar pa iz krajevnih skupnosti nikoli ne pride pobuda za reševanje problemov, v

ROJANI BODO DOBILI ASFALT

MIRNA — Cesta na Roje, zaradi katere so se že dalj časa razburjali prebivalci tega novega mirenškega naselja, bo končno dobila asfaltno prevleko. Dela bodo veljala 260 milijonov dinarjev, tretjino tega denarja bodo prispevali krajanisami. Kot računajo, bo to po 120 tisoč dinarjev na gospodinjstvo.

Od kod jim denar?

V trebanjski avto šoli naval kandidatov

TREBNJE — »Zanimanje za avto šolo presega vsa pričakovanja. Kandidati, ki opravijo teoretični del, morajo čakati na praktični del, to je na vožnjo z inštruktorji, tudi po dva meseca. Nehote pomislim, od kod ljudem denar za drage avtomobile,« pravi Nace Bukovec, vodja avto šole v AMD Trebnje.

Lani so v AMD Trebnje organizirali dva tečaja iz poznavanja cestnoprometnih predpisov, vozniški izpit pa je opravilo 138 kandidatov. V prvih petih mesecih tega leta je šoferski izpit opravilo 73 kandidatov, in če bo šlo tako naprej, bodo presegli lanski rezultat in načrte.

»Več kot delati pa seveda ne moremo. Sedaj imamo osem inštruktorjev in štiri skoraj nove avtomobile. Z njimi lahko opravimo toliko dela in nič več. Kljub naporom pa ne moremo dobiti poklicnega inštruktorja, ki bi bil pri nas v rednem delovnem razmerju. Zato delujemo kot dislocirana enota AMD Bela krajina,« je povedal Bukovec, ki opravlja v AMD Trebnju tudi posle blagajnika.

Nace Bukovec: »Na avto šolo je treba čakati tudi tri mesece.«

Pri vsem tem pa avto šola niti ni poceni. Za vsako uro je treba plačati 2800 dinarjev, tečaj iz prometne teorije pa stane 5000 dinarjev. Toda cene ne motijo bodočih voznikov, saj se v AMD Trebnju oglašajo celo kandidati iz Ljubljane. Največ vztrajnosti pa je doslej pokazala tovarišica, ki je namesto poprečnih 24 ur imela kar 82 ur vožnje z inštruktorjem, na izpitu pa je štrikrat padla. Nazadje si je šoferski izpit le priborila, veljal pa jo je toliko kot avto.

J. S.

IZ NAŠIH OBČIN**Sama z otroki**

Vera Žunič dobro ve, kaj pomeni »začasno delo v tujini«

ŽUNIČI — »Teško je,« to je najpogostejši stavek Vere Žunič iz Žuničev, ko začne govoriti o svojem življenju. Vendar hitro pristavi, da je veliko lažje, če je človek potrpežljiv, delaven pa seveda skromen. Vera živi namreč sama s štirimi otroki, starimi od 5 do 12 let, in tatom na močevem domu, medtem ko je mož na začasnem delu v tujini.

»Nekateri mislijo, da nam je lahko, ker moč službi marke, vendar nas od njegovega zaslužka živi kar 8, poleg naju dveh in otrok še moja mama v Srbiji in delno tudi tast, kajti njegova pokojnina ni velika. Da nam ni lahko, je torej več kot očitno. Sicer pa moram priznati, da so sosedji zelo razumevali do mene, da razumejo stisko in da mi radi prisrkojo na pomoč. Tudi zorjejo, če je potrebno, jaz pa jih poskušam vrniti pomoč s svojim delom, vendar se mi zdi, da sem kljub temu še vedno dolžnik, kajti zares zelo veliko naredijo

Vera Žunič

zame,« pove Vera, ki je prišla iz Nemčije v Žuniče šele pred petimi leti, ko je prvi otrok začel hoditi v šolo.

»Bala sem se, kako bo z jezikom, ker sem sicer Srbijanka, a na srečo ni bilo težav, kajti v vasi smo skoraj vse snabe doma onkraj Kolpe, možki pa so domačini,« pravi ter pohvali, da tudi z otroki pri tem ni težav, nerodno je le, da se mora eden iz vozič v šolo v Črnomlju, ker pa sta v vasi le dva takšna učena, jih avtomobus pusti v 4 kilometre oddaljenem Marindolu. »Upam, da bo kmalu asfaltiran še ta zadnji odsek partizanske magistrale, da bo otrokom lažje v šolo,« se tolaži.

B. M.

POLJANCI ZA SVOJ BOLJŠI JUTRI

VELIKE POLJANE — Krajevna skupnost Velike Poljane šteje le okoli 100 gospodinjstev in 290 prebivalcev, a kljub temu dosega v zadnjem obdobju lepe uspehe. Asfaltirali so 1500 m ceste od Velikih Poljan do Svetega Tomaža, obnovili so vodno omrežje in uredili odvodne kanale za meteorne vode. Za ta dela je prispevala SIS za komunalno in cestno dejavnost 10 milijonov dinarjev, krajanji pa 4 milijone, ki so jih zbrali z dodatnim samoprispevkom. Zdaj pripravljajo obnovo ceste od Velikih Poljan do Vrha in naprej do Grmade, kjer je turistični dom. Do jeseni bodo Poljanci dobili še 46 novih telefonskih priključkov. Drogove že postavljajo. Priključeni bodo na pošto v Velikih Poljanah. Tako bo delno razbrejena ribniška pošta. Cena priključka je 230.000 din, od tega 50.000 din prispevka KS, ostalo pa telefonski naročniki z delom in denarjem. Letos nameravajo spraviti pod streho še novi gasilski dom.

M. GLAVONJIČ

EUROTRANS: 11 NOVIH KAMIONOV

RIBNICA — Ribniški Eurotrans je svoj avtopark spet poživil z 11 novimi Manovimi kamioni. Pogodba z nemškimi Manom je že podpisana, v Eurotransu čakajo samo še na uvozno dovoljenje. Teh 11 kamionov so kupili zaradi rednega obnavljanja avtoparka.

TRNJE

Tudi mini tržnice zahtevajo maks. denarnice.

Stanovanj vedno premalo

Te dni bodo v Črnomlju začeli graditi 36-stanovanjski blok, v katerem bo 15 solidarnostnih

ČRNomeLJ — Te dni bodo v Črnomlju začeli graditi 36-stanovanjski blok na Čardaku, ki bo stal 298 milijonov dinarjev. Vsa stanovanja bodo družbena oziroma solidarnostna in le eno zasebno, najmanjše stanovanje bo garsonjera, največje pa dvoipolnsobno. Solidarnostnih stanovanj bo 15 od tega 8 garsonjer, tri dvosobna in štiri dvoipolnsobna.

Sanovanjska skupnost je za gradnjo teh stanovanj namenila ves za to predvideni letošnji denar, se pravi 62 milijonov dinarjev, in še del na račun denarja, ki se bo zbral prihodnje leto, tako da so skupaj dali 81 milijonov dinarjev. Blok naj bi bil zgrajen julija prihodnje leto.

Kot rečeno, bo to edina gradnja družbenih stanovanj v črnomaljski

ČIGAVA JE ZEMlja IN GASILSKI DOM? — Na fotografiji je prenovljeni in razširjeni gasilski dom v Lipovcu. Lastnik vse te zemlje je zasebnik, ki je ob cesti pri gasilskem domu skopal jarek in naložil dva večja kamna, tako da je otežkočena vožnja z gasilskim avtom v garažo in iz nje. Gasilci in vaščani ugotavljajo, da je bilo prodane več vaške ož. SLP zemlje, kot so oni dovolili, in celo zemlja, na kateri stoji gasilski dom. Zahtevajo, da se storjena napaka popravi. (Foto: Primc)

VIŠJE PRISPEVNE STOPNJE

TREBNJE — Od 1. julija dalje veljajo v trebanjski občini nove prispevne stopnje za samoupravne interesne skupnosti držbenih dejavnosti. Za otroško varstvo bo domičilni prispevek znašal 1,26 odst., sedežni pa 2,60 odst. Za izobraževanje 6,86 odst., za kulturo 0,40 odst., za telesno kulturo 0,22 odst., za socialno skrbstvo 1,13 odst., za zdravstvo pa 0,51 odst. bruto osebnega dohodka. Prispevki iz dohodka bodo za zdravstvo znašali 14 odst., za zaposlovanje pa 0,28 odst.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Šolajo za druge

V Posavju še strah pred kadri — Zanimiva anketa

SEVNICA — Ali Posavje kot razmeroma revna regija še vedno oskrbuje s strokovnimi kadri bogatejše kraje? Strokovna služba za zaposlovanje je anketirala 436 diplomantov višjih in visokih šol in proučila, kako se vključujejo v združeno delo regije.

Kar 51 odst. diplomantov iz sevniške občine si je poiskalo prvo zaposlitev drugje, od Brežičanov celo 56 odst., od Krčanov pa 35. Na vprašanje, zakaj, so odgovarjali, da so šli drugam zaradi premajhnih možnosti doma. Nezainteresiranost posavskih delovnih organizacij so označili tudi kot »strahpredkadri«.

Potrebno bi bilo menjati odnos strokovnjakov in ustrezne vrednotiti strokovno delo, pri čemer so mladi navedli, da pogrešajo tudi moralne spodbude, delovno okolje pa bi moralo biti bolj sprejemljivo za nove predloge in inovacije.

Zaskrbljuje, da je od 142 diplomantov, ki so med študijem prejeli kadrovske štipendije, kar 26 odst. imelo težave, ko so se po končanem študiju želeli zaposliti pri svojem štipenditorju. Še več težav so imeli tisti, ki so prejeli štipendije iz združenih sredstev — kar 47 odst. jih je imelo težave z zaposlitvijo.

Na veliko govorimo o pomenu pripravnštva. Na skupnosti za zaposlovanje so ugotovili, da je kar 13 odst. diplomantov odgovorilo, da pripravništva sploh niso opravljali. Tisti, ki so postali pripravniki, imajo pripombe na mentorstvo: pozitivno ga je ocenilo le 31 odst. diplomantov, za »še kar v redu« pa 41 odst. Bolje so se seznanjali sodelavci. Z njimi je bila zadovoljna polovica diplomantov. Več kot tretjina diplomantov je priznala, da njihovo pripravništvo ni potekalo po programu. Samokritično so priznali, da se jih 14 odst. v tem času ni uspelo samostojno delo.

S temi ugotovitvami so se dni seznanili člani novih odborov za načrtovanje, izvajanje zaposlovanja, štipendiranje in socialno politiko pri občinskih skupnostih za zaposlovanje vseh treh posavskih občin. Po dopustih bodo ugotovitve lahko obravnnavali še v sindikalnih organizacijah, da bodo slednjič kaj spremenili na tem področju.

A. ŽELEZNIK

DAN GASILCEV OBČINE BREŽICE

— Prejšnjo soboto so se številni gasilci iz brežiške občine zbrali v Bukošku. Dan gasilcev so združili s proslavo 60-letnice GD Bukošek. Priznanja republiške gasilske zveze so dobili predsednik GD Franc Bratanič, eden njegovih ustanoviteljev Jože Šetin in dolgoletni tajnik Ivan Hrastovšek. Pobrateno IGD Elan iz Begunj je bilo pokrovitelj proslave svojih pobratimov pa so se spomnili še s spominskimi darili. (Foto: P. Perc)

S harmonikami našel svoj svet in duševni mir

M. Urek-Tine s Trebeža imel doma že 20 harmonik

TREBEŽ — 70. letnega Martina Ureka s Trebeža, ravninske graučaste vasi ob cesti Brežice—Spodnja Pohanca, Trebežani in okoličani poznajo po dokaj nenavadnem konjičku. Še celo v krški Celulozi, kjer je Martin tudi delal, nekateri vedo, da Šantek, kot pravijo Urek-

Martin Urek

ku po domače, že lep čas zbira harmonike.

V stari Jugoslaviji je delala v brežiški opekarni, a si z zaslužkom še hlač ni mogel kupiti. Ker je bilo to sezonsko delo, je pomagal kot strežnik zidarjem in se nekako prebijal skozi življenje.

»Prvo harmoniko sem kupil leta 1941. Ko se je začelo izseljevanje, sem pobegnil v Avstrijo, kjer sem delal na železnici do januarja 1943. Žena Anica je sprva pretotala Nemce, da so me zvezali partizani in odpeljali. Ko pa so nekako zavohali, da sem prostovoljno šel v hosto, se je morala žena kar osemnajstkrat seliti, če je hotela ubežati maščevalnim Nemcem.

Seveda je ostala brez karte in preživljala se je le stežka. Vojsko je v glavnem preživela v očetovem hramu v Gorah, pripoveduje Tine, kot so mu v partizanih rekli soborci VOS, ki je prerasel v brigado VDV (vojske državne varnosti). Jurišal je na številne bunkerje, pomagal osvobajati Koroško in še danes se z grenkobo spominja dni, ko so jih Angleži pognali iz Celove.

Na harmonike je Tine med vojno lahko le pomisljal, največkrat ga je spomin zanesel k »frajtonaricam«, ki jih je shranil v očetovem hramu v Sromljah. Po osvoboditvi je zbiranje, pravzaprav nakupovanje diatoničnih harmonik dobila razpredel. To mu je bilo v veliko zadovoljstvo, čeprav ni bil nikoli poseben virtuos na tem instrumentu. »Imel sem lubasovke iz leta 1924 in kulceke iz leta 1936, harmoniki znanih vrhniških obrtnikov. A prijateljem sta bili tako všeč, da sem se, sicer težko, vendarle dokončno poslovil od njih. Podobna usoda je doletela še nekaj harmonik, tako da mi jih je doma ostalo še 11. Prej je bil v modi disks, zdaj pa italijanski zvok harmonik,« razlaga Martin Urek. Je invalidski upokojenec, in kot pravi, po stricih bolj vročekrvne krvi. Pred štirimi leti ga je presenetil še infarkt, zato v prijetni hiški, ki sta jo zgradila z ženo, zvok harmonik porokodoma napolni izbe, a še najbolj pomirja.

P. PERC

Čisti računi tudi ob prazniku

Krajevni praznik KS Dobova tudi kot obračun dela — Lepi uspehi

DOBOVA — Dobovčani so v nedeljo, 6. julija, že šestič praznovali 7. julij — dan izgnancev, in svoj krajevni praznik. Vodstvo krajevnega združenja ni le poskrbelo za pester spored kulturnih, zabavnih in športnih prireditev, ki so se zvrstile v tednu pred osrednjim praznikom, ampak je položilo tudi obračun dela v prejšnjem letu.

Ena največjih pridobitev zadnjih let te nemestne krajevnega združenja je prav gotovo večnamenski objekt, kjer so domači delovni kolektivi z

● **Predsednik skupščine KS Dobova je na svečani seji skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij KS prejšnjo nedeljo izročil krajevna priznanja GD Gaberje ob 50-letnici, Vladu Kralju, Rudiju in Mihi Deržiču, Ivanu Vogrinu in Francu Pečniku. Predsednik KK SZDL Bogo Dobršek pa je podelil bronaste znake OF Ankiči Krivec, Jožetu Deržiču, Antonu Kežmanu, Antoniji Šepec in Ivanu Prešičku. Gasilska godba na pihala iz Loč se je ob dnevu borcev izkazala z budnicami po vseh vaseh, Turistično društvo Dobova pa z nedeljskimi razstavami o stari obrti, prečudovitem svetu cvetja ter o na znakah upoštevanem dnevu borca in stari obrti.**

POČASTILI DAN BORCA

SEVNICA — Na predvečer dneva borca je bila proslava pri spomeniku poleg postaje. Sekretar predstvenstva OK ZKS Brane Busar je v nagovoru opozoril na številne akcije partizanov v sevniški občini. Napad na Bučko spada med prve oborožene napade na okupatorja, legendaren je boj Mevljila in Majcna na Murnicah, zvrstila sta se napada na Boštanj in Tržišče, odmeven je bil napad na sevniško Kopitarno, borih 300 metrov od postaje zloglasne SS. Sevniška občina je med prvimi podelila domicil XII. brigadi. V kulturnem delu spreda sta sodelovala gasilska godba in recitatorji Odra mladih.

Delavski turizem proč od obale

Tudi v Poreču komercialni turizem spodriva delavskega — Se bo počitniško naselje Krčanov Materada prestavilo? — Letos zadnjič oddih v tem naselju?

KRŠKO — V naslednji sezoni bodo delovni kolektivi iz krške občine najverjetneje izgubili počitniško naselje Materada pri Poreču z okoli 350 ležišči. Poreška občina je sicer krški in drugim občanom ponudila novo lokacijo, in sicer okoli 500 metrov od obale, saj priobalni pas namenjaajo le komercialnemu turizmu.

Po konceptu razvoja komercialnega turizma v Poreču je predvideno in tudi legalizirano razporejanje komercialnih objektov v tem polkilometrskem obalnem pasu, počitniški domovi pa naj bi bili premešeni oziroma razporejeni v bližini Velega Maja. Kot pravi direktor Počitniške skupnosti Krško Milan Štajner, je bil tak urbanistični program sestavljen in oddan v strokovno obdelavo hrvaškemu zavodu za urbanizem že pred letom 1965, torej deset let pred začetkom izgradnje počitniškega naselja Krčanov v Nerezinah.

Na splošno velja za našo obalo, da naj ostanejo vse obalne površine v dvostometrskem pasu nepozidane. Zato so Krčani predstavnikom poreške občine in projektantom predlagali, naj predvidijo premešitev krških objektov na zemljišče onstran ceste: Predlog so kategorično zavrnili. Od leta 1965 Porečani niso dovoljevali Krčanom nikakršne prenove naselja, so pa tole-

rirali obstoječe stanje vse do letos, ko so začeli meritve po zemljiščih krške občine in z deli za rekreacijske objekte, ki jih nameravajo zgraditi.

Na novi lokaciji v Velem Maju bi morali komercialnemu turizmu dovoliti oddajanje prostih terminov. Kakorkoli že se bo zaplet končal, gre nedvomno za ponoven dokaz, kako na našem Jadranu na račun komercialnega turizma vse bolj strižejo peruti — delavskemu turizmu!

Občina Krško kot nosilka pravice uporabe je tudi že dobila uradni zahtevek od Plave lagune Poreč za

Naselje kot hotel

V Termah Čatež v kampu odslej novih 496 ležišč v 124 hišicah

ČATEŽ OB SAVI — »Akcija za gradnjo novega počitniškega naselja v zdravilišču Terme Čatež, v kateri je sodelovalo veliko slovenskih organizacij združenega dela, je pokazala, kaj se da doseči z združevanjem dela in sredstev. Uspeh je toliko večji, ker je bilo prijav za sodelovanje več, kot pa je bilo sploh možno postaviti objektov.« je poudaril predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik 2. julija ob otvoritvi 124 počitniških hišic 93 kolektivov.

V pičlih treh mesecih je uspelo na 1,8 ha površin v čateških Termah postaviti Smreki 63, Trimu 26, Jelo-

bodo tako dobili dostojnočasno počivališče.

S pomočjo krajevnega samoprispevka bodo letos položili 11.500 kvadratnih metrov zapornega sloja asfalta. Preplastitev krajevnih ulic zahteva pravzaprav največ denarja, zbranega s samoprispevkom. Posodobitev medkrajevnih cest pa poteka po programu petega občinskega samoprispevka. Dobova si vse bolj nadeva mestni vitez, vasi Mali Obrež, Mihalovec, Loče, Gabrje, Mostec, Rigonce, Veliki Obrež in Sela pa po urejenosti niti ne zaostajajo za krajevnim središčem. Na to in na dosežke v telefoniji, kjer v dobovski krajevni skupnosti prednjačijo po razširjenosti omrežja in številu priključkov, in ne samo v Posavju, so lahko ljudje res ponosni.

P. P.

USPEŠNO USPOSABLJANJE — V Domu učencev narodne heroine Milke Kerin v Krškem se bo v okviru Centra za obrambno usposabljanje izvenšolske mladine v ponedeljek, 14. julija, končala obrambna vzgoja 112 posavskih mladincev. Mladi se ne seznanjajo le s tem, kako ravnati z različnim orožjem, ampak tudi s kulturno-zgodovinskimi zanimivostmi Posavja. Taka obrambna vzgoja je privlačnejša in zato tudi uspešna. Na sliki: v dobrih dveh tednih naj bi se mladi že privadili na novo okolje, uniformo in stroj. (Foto: P. P.)

NATURISTI — »Tekstilci« na bazenih čateških Term se precej jezijo na naturiste, češ, oni imajo celo svoj bazen da namakajo tistih nekaj zdaj, mi se pa gnetemo kot sardine. Je pa vseeno precej tekstilev v resnici kar navdušenih nad sosesčino nagev, saj radi pokukajo, če je pri konkurenci kak »dober komad«.

UBOGI TELEVIZIJCI — Še ena s Čateža! Ko so hoteli ljubljanski televiziji ob otvoritvi novega počitniškega naselja posneti še živahen utrip ob bazenih, ki kmalu potegnili kratko: namerič neka Zagrebčanka srednjih let se jih je lotila ne le z besedami, češ, pustite nas na miru, kaj ne veste, kaj je kultura, ampak je bojevitost podkrepila s svežnjem časopisov. Ni ji uspelo narediti ravno hladnega orožja, toda, ko je počilo po objektivu kamere, so fantje le pokazali zobe, in razlag o tem, kdo je kulturnejši, je bilo pri priči konec.

AVSENIKI — Sloviti ansambel bratov Avsenik sploh ni pogost gost v Sloveniji, še manj v Posavju. Zato morda organizatorji koncerta 3. julija v Bukošku niso najbolj zadovoljni »le« z okoli 2000 poslušalci, saj so jih napovedovali celo 5 do 8 tisoč. Zgolj spodsrljaj večno krivih planerjev, ali pa je bila to le pretirana, pobožna želja?

GORENJCI — Za garniranje krocnike še zadnja s Čateža! Lastniki počitniških hišic v novem naselju kampa Term so že ob otvoritvi potožili, da se jim zdi letni pavšal 80 starih milijonov za to, da je hiška na ozemlju Term (in še nekatere storitve so vračunanane), hudo pretiran. Ne bi razsojali, kdo ima prav, toda pri vsem tem je najbolj zanimivo, da so bili najbolj glasni predstavniki zelo dobro stoječe gorenske delovne organizacije.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 22. do 28. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Alбина Kozole z Presladola — Petro, Julijana Popovič iz Zagreba — Anita, Andreja Urbanč iz Sevnice — Franjo, Vasva Balagič iz Brežic — Amela, Snježana Vlahovič iz Samobora — Sanjo, Anita Gorišek iz Brežic — Klemna, Magda Hlastan iz Krškega — Jelena, Doroteja Čuk iz Zaprešice — Krea, Verica Deak iz Male Gorice — Ivano, Erika Lenič iz Brežic — Spelo, Smilja Juratovec iz Samobora — Ilico, Renata Kovačič iz Zaprešice — Marijano, Karmen Suban iz Brežic — Uroša, Marija Pavlič iz Dobove — Petra, Marija Telišma iz Bregane — Petro, Pavica Geušič iz Cerja — Petro, Marija Sikošek iz Križa — Valerijo, Ivanka Grdovič iz Luga — deklico. Čestitamo!

Krške novice

PLIN — Po eksploziji plina v Stari vasi, ki je razdejala stanovanjsko hišo in k sreči ni zahtevala človeških življenj, je močno naraslo zanimanje ljudi za preverjanje plinskih instalacij in zamenjavo dotrajenih delov. Bolj kot strah pred atomsko energijo, Černobilom, je zdaj bojazen pred več deset bombami, s katerimi živijo v blokih.

BAZEN — Plavalni bazen Celuloze je, kljub slabšem zraku in okolju, kot je v Brestanici, kar dobro zaseden. Sta bilicizacija se pozna tudi tudi. Žal pa je šla ta zlovesča zadeva, ki se je očitno ne bomo kmalu rešili, še nekoliko dlje: verjetno ima prav »stabilizacija« prste vmes, da voda v bazenu ni več tako topla, kot je bila poprej in kakršno bi potrebovali tekmovalci domačega plavalnega kluba. Vsa leta nazaj so govorili, da je celo pretopla, da skuduje zdravju, zdaj pa je — preveč hladna.

HVALA — Poklicni gasilci v Krškem so deležni številnih pohval za izjemno naglo intervencijo ob nedeljski eksploziji plina. Pravijo, da so prišli prej na prizorišče hude nesreče kot najbližji sosedje, ki so zaspali in zmedeni kar v nočni garderobi odhiteli pomagat. Gasilec pohvalja ljudi dobro dane, lepo bi bilo, če bi prišla še do ušes tistih, ki lahko bolj odkrmejo pipico, da priteče kak dimarček več za dejavnost poklicne enote.

Sevniški paberki

POSKUSITE SE — Prva v vrsti nedeljskih trimskih akcij na sevniškem bazenu je dobro uspela. K plavanju se je priključilo 80 ljudi, od tega jih je kar 17 zaplavalo in preplavalo 500-metrsko razdaljo za odlične »sevniški kampelje«. Priložnost imate tudi, da plavanje v ta namen je vsako nedeljo od 18. ure dalje, ko na bazenu pojenja vrveč. Ne bo se več moč pritoževati, da se na bazenu nič ne dogaja.

LEPŠE KOT NA OBČINI — Blanci so lepo uredili prostore krajevnega skupnosti: pisarno krajevnega urada in sejno sobo na podstrešju pri kulturnem domu. Na ogled so vabili v soboto. Gostje iz Sevnice so jim čestitali, ne da bi skrivali, da je na Blanci lepše kot na občini. Kulturni dom, kjer bo tudi pošta, postaja vse živahnejše krajevno središče.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. VII.

18.05 — 01.05 TELETEKST
18.25 POROČILA
18.35 USTVARJALNE IGRE: Grozd v barvi
18.45 FLIPPER, 10. del ameriške nanizanke
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 ŽELELI STE, POGLEJTE, poučnabavna oddaja
20.25 AMAZONKA: SENCE V DIVJINI — INDIJANCI AMAZONKE, 4. del angl. dok. serije
21.10 RISANKA
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 BERGERAC, 12. del angl. nanizanke
23.05 ČAJKOVSKI IN LJUBITE-

LJIGLASBE, angleški film
Kot v vseh svojih »biografskih« filmih, tudi tokrat znameniti režiser Ken Russell vztraja pri svojem poslušanju in dojemanju glasbe. Tako kot pravi ljubitelj glasbe ne da veliko na mnenja kritikov in v svojem filmu tudi ne upošteva docela biografskih podatkov o Čajkovskem. Gre mu v prvi vrsti za to, kako je doživel življenje Čajkovskega skozi njegovo glasbo.

DRUGI PROGRAM

14.45 Test — 15.00 Glasbena oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in érke (kviz) — 16.00 Derrick (5. del nemške nadaljevanke) — 17.00 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Lutkotedija — 18.15 Začimbe po svetu — 18.45 Mali veliki svet — 19.30 Dnevnik — 20.00 Musica viva — 20.45 Por-

očila — 20.50 Dokumentarna oddaja — 21.40 Begunci (ameriški film). Prostitutka sem, ampak ne navadna (angleški film) — 23.35 Poletna noč TV Ljubljana.

TV ZAGREB

15.00 Glasbena oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in érke — 16.00 Derrick (5. del nemške nanizanke) — 17.00 Risanka — 17.25 Poročila — 17.30 TV koledar — 17.45 Lutkotedija — 18.15 Začimbe po svetu — 18.45 Mali veliki svet — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dempsey in Makepeace (8. del nadaljevanke) — 21.00 Dober večer (zabavnoglasbena oddaja) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Kulturni magazin — 23.30 Program plus — 00.30 Poročila

SOBOTA 12. VII.

14.40 — 23.40 TELETEKST
15.55 POROČILA
15.00 SMER DEVETI OTOK, 1. del TV nadaljevanke
15.20 NA ČRKO, NA ČRKO, 11. del nanizanke
15.50 USTVARJALNE IGRE: Grozd v barvi
16.05 NARODNI PARKI: PAKLENICA
16.35 AMAZONKA: DEDIŠČINA IZGUBLJENEGA SVETA, ponovitev 3. dela
17.20 JO HO HO, bolgarski mladinski film
18.55 KNJIGA
19.10 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 S POTI PO INDIJI: RAJSKA DOLINA, 2. del. dok. serije
20.15 ZRCALOTEDNA
20.35 MUPPET SHOW
21.00 ŠANSON NA NAŠ NAČIN: Gabi Novak
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 BOJNI VOZ, ameriški film

DRUGI PROGRAM

15.10 Test — 15.25 Kako biti skupaj — 15.55 Miti in legende — 16.10 Cesarjevo novo oblačilo — 17.10 Pod-

mostom (kitajski film) — 19.00 Istra (narodna glasba) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Človek in čas — 20.30 Ohridsko poletje 86 — 22.00 Poročila — 22.10 Športna sobota — 22.30 Rezerviran čas — 22.55 Poletna noč TV Ljubljana

TV ZAGREB

15.40 Divji poni (kanadski mladinski film) — 17.10 Sedem TV dni — 17.45 Poročila — 17.50 TV koledar — 18.00 Festival narodne glasbe Kučevo 86 — 18.30 Iz prve roke — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vozovnica v eno smer (francoski film) — 21.45 Devnik — 22.00 Za konec tedna — 23.30 Program plus — 00.30 Poročila

NEDELJA, 13. VII.

9.10 — 13.05 in 17.10 — 22.05 TELETEKST
9.25 POROČILA
9.30 ŽIV ZAV: Risanke in Lučka (3. del češko-nemške nadaljevanke)
10.20 FLIPPER, ponovitev 10. dela
10.45 KITAJEK V SCOTLAND YARDU, 7. del angl. nadaljevanke
11.35 ŠKOTSKI ANSAMBEL DUD
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA

17.30 NENAVIDNI GOSPOD VICTOR, francoski film (ČB)
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
20.00 VELIKI TRANSPORT, 2. del nadaljevanke
21.00 ALPE-JADRAN, informativno-mozaična oddaja
21.30 ŠPORTNI PREGLED
22.00 POROČILA

DRUGI PROGRAM

15.25 Avtomobilske dirke F-1 za VN Velike Britanije — 17.30 Piram in Tizba (komična opera) — 18.25 Izviri (oddaja iz kulture) — 19.10 Prometni krog — 19.30 Dnevnik — 20.00 Desetletje uničenja: V pepelu pragovodov (3. del angl. dok. serije) — 20.50 Poročila — 21.00 Pavlakovi (zadnji del nemške nadaljevanke) 21.45 Počezja — 22.15 Rezerviran čas — 22.45 Poletna noč TV Ljubljana

PONEDELJEK, 14. VII.

18.05 — 00.00 TELETEKST
18.20 POROČILA
18.25 SMER DVETI OTOK, 2. del TV nadaljevanke
18.40 NA ČRKO, NA ČRKO, 12. del nanizanke
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 POLETNI FESTIVAL: YOLANDA HERNANDEZ poje špans-

ke in južnoameriške pesmi
20.10 VSE REKE TEČEJO, 5. del avstralske nadaljevanke
21.05 RISANKA
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 OMIZJE

DRUGI PROGRAM

14.45 Glasbena oddaja — 15.15 Por-

očila — 15.25 Številke in érke (kviz) — 15.45 Dolgo potovanje po puščavi (1. del sovjetske nadaljevanke) — 17.00 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Test — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Športni grafikon — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po poteh spoznanj (oddaja o znanosti) — 20.50 Poročila — 20.55 Čas knjige — 21.30 Dinastija — 22.20 Stereoizvidja — 22.50 Poletna noč TV Ljubljana

TOREK, 15. VII.

17.55 — 22.50 TELETEKST
18.10 POROČILA
18.15 ŽIVI PLANET: GOZDOVI SEVERA, 3. del. angl. dok. serije
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 NIŠKE ZBOROVSKNE SLOVESNOSTI 86

20.20 BENEČANKA, TV adaptacija predstave SSG Trst
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 SVET NA ZASLONU

DRUGI PROGRAM

14.45 Glasbena oddaja — 15.15 Poročila — 15.25 Številke in érke (kviz) — 15.45 Dolgo potovanje po puščavi (2.

del sovjetske nadaljevanke) — 17.00 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Pisani avtobus — 18.15 Ohranitev kulturne dediščine — 18.45 Žur (zabavnoglasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Festival ameriških tamburašev — 20.45 Žrebanje lota — 20.50 Poročila — 20.55 Liki revolucije — 21.40 Izobraževalna oddaja — 22.10 Rezerviran čas — 22.45 Poletna noč TV Ljubljana

SREDA, 16. VII.

18.00 — 00.00 TELETEKST
18.15 POROČILA
18.20 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Goslač
18.40 NARODNI PARKI: RISJAK
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 IDEOLOGIJA IN ZLOČIN, 1. del dok. serije
20.20 ŠOPEK DOMAČIH, 2. oddaja
20.50 PORTRET: ZVONIMIR RÓGOZ
21.20 RISANKA
21.30 DNEVNIK

21.55 VREME
22.05 FILM TEDNA: MILO BARUS, zahodnonemški film
Milo Barus se preživlja s cirkuško točko, v kateri nastopa kot najmočnejši človek na svetu. V svojih nastopih je zmeraj imeniten, s svojo cirkuško družino se dobro razume, pa vendar ima v življenju težave. Doživi začetek nacizma, drugo svetovno vojno, po vojno razdelitev Nemčije. Vedno znova se zapleta v spore z oblastjo. Film je prispodobna o malem človeku na odru zgodovine. Poleg zanimive podobe glavnega junaka film razkriva še režiserjevo videnje obeh Nemčij: v zahodni je nacizem še vedno živ.

DRUGI PROGRAM

15.00 Glasbena oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in érke (kviz) — 16.00 Dolgo potovanje po puščavi (3. del) — 17.05 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Obiskovalci (zadnji del otroške serije) — 18.15 Muzeji in galerije — 18.45 Zgodbe iz starih mest: Foča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vaterpolo SFRJ: Kitajska — 21.00 Poročila — 21.05 Koncert v novosadski sinagogi — 21.50 Žylyjenje in ne film — 22.45 Poletna noč TV Ljubljana

ČETRTEK, 17. VII.

17.35 — 00.35 TELETEKST
17.50 POROČILA
17.55 T. Pavček: VIJAVAJA-RIN-GARAJA
18.40 DELEGATSKA TRIBUNA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 MOZAIK KRATKEGA FILMA: V AVTOBUSU IN TRI ŽIVLJENJA, jugosl. filma

20.15 TEDNIK
21.15 RISANKA
21.30 DNEVNIK
21.55 VREME
22.05 GOYA, 5. del španske nadaljevanke
23.00 RETROSPEKTIVA JUGOSLOVANSKEGA FILMA: POP CI-RA IN POP SPIRA

DRUGI PROGRAM

14.45 Muppet show — 15.15 Poročila

— 15.25 Številke in érke (kviz) — 15.45 Dolgo potovanje po puščavi (4. del) — 17.00 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Sonce na dlani (zadnji del otroške serije) — 18.15 Znanstvene teme: Medvedgrad — 18.45 Pliknik v Rogoški slatini (glasbena oddaja) — 19.00 Vaterpolo SFRJ: Italija — 20.00 Hiša (1. del poljske nadaljevanke) — 21.25 Poročila — 21.30 Umetniški večer — 23.00 Poletna noč TV Ljubljana

PROGRAM RADIA SEVNICA

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Rezervirano za... — 17.50 Naš prosti čas — 18.10 Predstavljamo vam — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

ČETRTEK, 10. VII.

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Rezervirano za... — 17.50 Naš prosti čas — 18.10 Predstavljamo vam — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

ška razglednica — 18.00 Glasbena uganka — 18.20 Naši otroci na počitnicah — 18.40 Naš prosti čas — 19.00 Vključitev v skupni program

NEDELJA, 13. VII.

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Turistična razglednica — 17.40 Počitni-

10.30 Napoved sporeda — Nedeljsko popoldne: Kmetijska panorama, Od tedna do tedna, Kulturni utrinki, Mikrofona na vaši, Opazujemo, ocenjujemo, ugotavljamo, Zanimivosti

domače občine — 12.00 Govori se — 12.15 Minute za prometno varnost — 12.20 Za vsakogar nekaj — 13.00 Nedeljski poročevalec — 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

SREDA, 16. VII.

17.00 Napoved sporeda — 17.05 Novice — 17.20 Naši kraji in ljudje — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

Prezrte znamenitosti?

Je nedavno sprejeti odlok res pomanjkljiv?

NOVO MESTO — Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v novomeški občini je šele začel veljati, pa mu že očitajo pomanjkljivosti. Vedno budni kritiki mu zamerijo, da ni zajel vseh zavarovanja potrebnih znamenitosti in da je takih znamenitosti v občini še precej. Za kakšne znamenitosti gre, so delno zvedeli že udeleženci prve seje nove skupščine kulturne skupnosti malo pred tem, preden so bili pozvani, naj glasujejo za dolgo pripravljajoči se omenjeni odlok.

Po pripombah, ki so jih seveda zabeležili, bi morali v odlok vnesti in zavarovati še staro, dva metra debelo lipo na Vrbeh pri Dolžu, potem značilne vodnjake z okroglimi pokrovi in dvigovanjem vode na vitel ali vzvod, manjše mlino, glazuto pri Dolžu, kjer je nekoč delovala steklararna, pa žago pod Gospodično, ruševine cerkve sv. Jeditri na Trdinovem vrhu, menda stare okoli 500 let, ne nazadnje pa tudi značilne vrbe ob dolenskih potokih. To je samo nekaj pripomb, za katere setuži že zanima Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu kot pristojna ustanova za razreševanje.

V Pulju tudi Hladnikov Čas brez pravljic

Film so spomladi posneli v okolici novega mesta

PULJ — Tu bo od 17. do 25. julija tradicionalni festival jugoslovanskega filma. Za prirreditve je prijavljenih 28 filmov, največ iz Srbije. Slovenska proizvodnja pošilja v puljsko areno pet celovečercv. To so: mladinski film Poletje v školjki mladega režiserja Tuga Stiglica, film s sodobno tematiko Kormoran v režiji Antona Tomašiča, že znani Christophoros režiserja Andreja Mlakarja, film Doktor, ki ga je Vojko Duletič posnel po istoimenskem romanu Janeza Vipotnika (v glavni oz. nastrojni vlogi nastopa igralec Slavko Cerjak iz Krškega), in kot najnovejši film Čas brez pravljic, ki ga je Boštjan Hladnik ustvaril po mladinski povesti Boruta Pečarja. Film so letošnjo pomlad posneli na Dolenjskem, in sicer v okolici novega mesta. V posameznih prizorih pa tudi v množičnih scenah so nastopili dolenski gledališki amaterji. Kateri od prijavljenih filmov bo prikazan v uradni konkurenci in katere bodo vrteli samo v informativni sekciji, še ni znano, pričakovati pa je, da bo žirija kmalu sporočila svojo odločitev.

DVE ŠTIPENDIJI ZA KNJIŽničARSTVO?

NOVO MESTO — Novomeška kulturna skupnost bo bržkone podelila dve štipendiji za študij knjižničarstva v Ljubljani. Za eno štipendijo je sprejela sklep na seji 30. junija. S tem je ugodila prošnji KUD Maks Henigman v Dolenjskih Toplicah, ki potrebuje kvalificirano knjižničarko za knjižnico, ki bo delovala v okviru bodočega kulturnega središča v tem turističnem kraju. Odločitev o tej štipendiji je podprla tudi študijska knjižnica Mirana Jarca. Delegat te ustanove je menil, da bi bilo potrebno enako rešitvi tudi strokovno zasedbo v šentjernejski knjižnici.

Znani so prvi odzivi omenjenega zavoda na predlog, da bi v odlok vnesli tudi našete znamenitosti. Zavod kot pooblaščen organizacija kajpak ne zavrača pripomb kot nekaj neumestnega in neutemeljenega, preden pa bo izdal strokovno mnenje o teh »naknadnih« znamenitostih, si bodo morali njegovi sodelavci te znamenitosti ogledati na kraju samem. Šele nato bodo presodili, ali je odlok resnično potreben dopolnil oziroma popravkov ali ne.

Ne glede na nadaljnjo usodo takih ali drugačnih pripomb in predlogov pa ne gre prezreti dejstva, da se je v krajanih začel prebujati nov odnos do dediščine, ki so jo še včeraj prepustili propadanju in uničenju. Odtod tudi njihova reakcija na odlok in nič hudega ne bo, če bo kdo odkril še kako prezrto znamenitost. I. Z.

Razstava potuje dalje

Razstava o partizanskih radijskih delavcih te dni na ogled v Žužemberku — Tudi knjiga se prodaja

NOVO MESTO — Razstava o partizanskih radijskih delavcih, ki jo je pripravil Dolenjski muzej v sodelovanju z Muzejem ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani, je ena najspušnejših in najodmevnejših, kar so jih zasnovali v Novem mestu. Iz Semic, kjer je bila najprej na ogled, in sicer v okviru praznovanja tamkajšnje Iskre, je odšla na dolgo pot po Sloveniji. Videli so jo v Belokranjskem muzeju v Metliki, zatem v Ljubljani in Kranju, prav zdaj pa je odprta v nekdanjih prostorih Iskrine tovarne v Žužemberku. Razstava bo zatem odpotovala v Trebnje, od tam nadaljevala pot v Posavje, ustavila pa se bo še v drugih slovenskih regijah. Kot zadržujejo v Dolenjskem muzeju, je razstava za letos »razprodana«.

Ekspoziti na razstavi govore o razvejeni elektro dejavnosti na območju Roga med NOB, še posebej radijskih delavcih, kjer pa najrazličnejših aparatov niso samo popravljali, ampak so jih tudi izdelovali. To so že bili zametki prihodnosti za obdobje po vojni, z njo pa je začela leta 1946 ustanovljena

kultura in izobraževanje

Na višji ravni

Ambiciozni načrti slovenskih ljubiteljskih likovni-

kov
LJUBLJANA — Na nedavni skupščini Zruženja likovnih skupin Slovenije, ki jo je vodil predsednik Toni Vovko iz novega mesta, je beseda tekla tudi o zelo ambiciozno zastavljenem načrtu do leta 1990. V okviru tega bodo ljubiteljsko likovno ustvarjalnost še naprejšpodbujali h kvaliteti, hkrati pa popularizirali neklasične teme, tehnike in nove načine izražanja. Najpomembnejša pa bo še večja naslonitev na likovno kulturo. Menili so, da je eden glavnih problemov slovenske ljubiteljske likovne dejavnosti ta, da je vsega preveč. Množičnost je torej dosežena, če ni celo že presežena, česar pa ni moč reči za kvaliteto. V program so zapisali, da je glavna naloga doseči višjo kakovost na vseh ravneh delovanja. Zavzeli so se za čimprejšnjost ustanovitve didaktičnih zbirk, ki bodo služile predvsem vzgojno-izobraževalnemu delu likovnih ljubiteljev.

Častitljiv jubilej medaljerja

Akademski kipar Vladimir Štoviček praznuje 90-letnico — Čestitki Božidarja Jakca in Vladimira Kavčiča — Stalna zbirka v prenovljenem ateljeju

LESKOVEC — Pred kratkim sta krška občinska skupščina in kulturna skupnost pripravila v Leskovcu pri Krškem prrsčno slovesnost umetniku Vladimiru Štovičku, ki praznuje 90. rojstni dan.

Akademskemu kiparju in medaljerju so ob visokem življenjskem jubileju prenovili atelje, ki bo poslej stalna muzejsko-galerijska zbirka njegovih del. Jubilantu je zapel oktet Boštanjski fantje, v priložnostnem kulturnem sporedu pa so sodelovali člani krškega Literarnega kluba.

Mojstru Štovičku je najprej voščil Lojze Stih, slavnostni govornik Zoran Šoln, predsednik občinske skupščine Krško, pa je podkrepil trditve, da je Štoviček »naš in hkrati slovenski«. O tem govore dejstva: številna naročila, ki jih je Štoviček dobival z vseh koncev naše domovine, in več kot sedemdeset razstav

umetnostnem zgodovinarju Janezu Mesencelu pritrtili še drugi. Predsednik republiškega komiteja za kulturo Vladimir Kavčič je umetniku izročil spominski plaketo in mu še posebej zaželel zdravja. Slovenski in hrvaški numizmatiki so tudi izrazili hvalčnost umetniku. Hrvatje so brez dlake na jeziku javno povedali, da bi tak mojster že zaslužil Prešernovo nagrado. Malo pelina je kanilo na slavljenčevo srce, a prijatelj iz Štovičkovih študentskih dni v Pragi, Božidar Jakac, je z ganljivo čestitko in darilom prijatelja spet »potolažil«.

Da gre Vladimiru Štovičku visoko mesto med upodabljačimi umetniki, so ob likovnem kritiku in

NAJVIŠJI ZNAK SPOŠTOVANJA IN POZORNOSTI — To je zlata plaketa občine Krško, ki jo je mojster Vladimir Štoviček ob 90-letnici prejel kot prvi krški občan. Izročil mu jo je predsednik SO Krško Zoran Šoln (na posnetku).

Savske elektrarne greznice?

Kje so zagotovila za čiščenje umazane Save? — Sem proti gradnji!

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — Pred časom smo v kraju imeli zbor krajanov o nameravani gradnji savskih hidrocentral. Kljub danim poskrbljenim imam še vedno pomisleke.

Sprašujem, kako si pristojni pri elektro gospodarstvu zamišljajo čiščenje Save in pritokov? Kaj je ostalo od nekdanje naše bistrice Save? Sava si dandanes ne zasluži tega imena, tisto kar po njej teče, bi kratkoma imenoval gnjovnico. Če bomo gradili predvideno HE pri Vrhovem in Loki, se bo za jezom zbirala vsa nesnaga iz pretežnega dela Slovenije. Znano je, da so bile vse besede o čiščenju odplak le leporečje.

Ti načrti bodo segli po najlepši obdelovalni zemlji. Ljudje nanjo niso navezani le gospodarsko, temveč tudi čustveno.

TABOR PIONIRJEV RIBIČEV — V nedeljo se je na prostoru Doma slovenskih pionirjev v Dolenjskih Toplicah končal 9. tabor slovenskih pionirjev ribičev, ki se ga je udeležilo 63 pionirjev in 10 mentorjev iz 9 Zvez ribiških druženj Slovenije. V tednu dni so se mladi ribiči na suhem in ob Sušici naučili veliko ribiških veščin. Zvedeli so marsikaj o varstvu okolja, o onesnaževanju voda. Obiskali so delovno organizacijo Novoles, ki je sprejela pokroviteljstvo. Bili so v vojašnici Milana Majcna, na koncu pa so se med seboj pomerili na tekmo vanju v lovu rib s plovcem na Otočcu. (Foto: J. Pavlin)

Zdaj pa še o »samovolji«! Občani so že od januarja spraševali o dobavi drv. Vsakemu smo povedali, da bo informativni dan zadnji petek v juniju. Nobeden od odgovornih pa ni rekel, da bodo stranke drva lahko tudi naročile ali vplačale.

V razmislek samo še to: meja GG Novo mesto gre po potoku Škobilca, že začnemo pri Krki, prek Šmalčje vasi, Šentjerneja, ki ga razpolovi, G. Vrhpolje, Njivice, Ravna gora, ki gravitira na območju Šentjerneja in okolice proti Kostanjevici, pa je v upravljanju GG Brežice.

Vodja GGE Šentjernej: MIRKO CEKUTA

Justina Turk

V začetku junija 1986 smo se na pokopališču v Smolenji vasi pri Novem mestu poslovili od 73-letne Justine Turk. Znanje aktivistke NOB in družbenopolitične delavke.

Že maja 1942 je začela sodelovati z NOG, med drugim je bila sekretarka AFŽ v Smolenji vasi. Pri njej so se radi ustajljali mnogi aktivisti OF in borci NOV, saj so vedno dobili potrebne informacije, zdravila, hrano in drugo.

Tudi po osvoboditvi se je Justina takoj vključila v družbenopolitično dogajanje, med drugim je bila več let sekretarka okrajnega odbora AFŽ, predsednica, tajnica DPO in delegatka. Vse naloge je opravljala z vsa odgovornostjo, posebno pa se tiste, ki jih je zaupala organizacija ZB NOV.

Za svojo aktivnost in dosežene uspehe je prejela več odlikovanj in priznanj, največje priznanje pa so bile množice sotovaršev, prijateljev, znancev in vaščanov, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Zaradi vseh njenih zaslug in človeških vrednot jo bomo ohranili v trajnem spominu.

Kar nekaj let že dela atomska elektrarna v Krškem. Še vedno ni jasno, kam z radioaktivnimi odpadki. Še za to pomembno stvar ni poskrbljeno, pa že rinemo v nove gradnje.

Vedno bolj sem prepričan, da bomo morali Zasavci in Posavci ter Pomurci slej ko prej plačati ceho velikemu ekološkemu dolgu. Zavedam se, po drugi strani, da potrebujemo vse več električne energije. Kljub temu račun zanjo ne bi smel

biti previsok. Je zameriti Slovence, ki ljubi svojo zemljo, kot je opisal Prežihov Voranc v povesti Ljubez na Odoru? Zakaj pri nas bolj ne spodbujamo gradnje malih hidrocentral, ne podpiramo tistih, ki bi radi izkoriščali sončno energijo? Dokler ne bodo pojasnjena vsa ta vprašanja, so tolikšni posegi v naravo s temi HE zavestni zločin nad sedanjimi in bodočimi rodovi. Zato sem proti tem gradnjam.

FRANC KLOPČIČ
Loka pri Zidanem mostu

Zelo prijetno srečanje

Upokojeni železničarji z vseh dolenjskih prog so se dobili v Dolenjskih Toplicah

28. junija so novomeški upokojeni železničarji na novomeški železniški postaji pričakali svoje tovariše iz Bele krajine, s Kočevskega in iz Zasavja. Skupaj so se potem odpeljali z vlakom do Straže, od tam pa z avtobusom v Dolenjske Toplice, kjer jim je železniško transportno gospodarstvo pripravilo srečanje. Udeležilo se ga je prek 300 nekdanjih delavcev in delavk železnice.

Na zdraviliški jasi se je obudilo veliko spominov na težko, a kljub temu lepo železničarsko službo, ki sicer ne pozna ne nedelj ne praznikov. Med

udeleženci srečanja, od katerih so mnogi delali skupaj pri železnici 40 let, je bilo tudi precej borcev, ki se še spominjo, kako so iz teh gozdov pregnjali okupatorja. Vodstvo zdravilišča Dolenjske Toplice je poskrbelo za prijetno glasbo in udeležence spodbudilo k raznim šegavam igram.

Popoldne so udeleženci srečanja odhajali z jase v veseljem razpoloženju. Do Novega mesta so se peljali z okusno prepleksanim motornikom domače izdelave in v pozdrav jim je pomahala marsikatera roka. Gotovo se je ob tem marsikdo spomnil časov, ko je po tej proggi še sopihal stari hlapec in jih večkrat dnevno povezoval z mestom.

V imenu vseh udeležencev srečanja se zahvaljujem ŽTO Novo mesto in vsem prirediteljem za tako lepo pripravljeno srečanje združenih železniških upokojencev vseh dolenjskih prog.

JAKA PRETNAR

Delavni Poljanci

Najmanjša krajevna skupnost v ribniški občini med najboljšimi

VELIKE POLJANE — Čeprav je krajevna skupnost Velike Poljane najmanjša v ribniški občini in celo v republiki, dosega na področju komunalnega urejanja velike uspehe. Čeprav šteje le 290 prebivalcev, so leti dokazali, da se da s slogo marsikaj narediti.

Največji podvig je prav gotovo asfaltiranje ceste med Velikimi Poljanami in Svetim Tomažem. Cesto so v dolžini 1500 metrov rekonstruirali, položili grob asfalt in pred kratkim še zaporni sloj. Hkrati so bili zgrajeni jaški za odvodnjavanje. Največ denarja za dela je prispevala komunalna skupnost skupaj s cestno, 10 milijonov dinarjev, okoli 4 milijone dinarjev pa so prispevali sami krajanje.

Sedaj potekajo priprave na rekonstrukcijo ceste iz Velikih Poljan proti Vrhu in naprej proti Grmadi. Cesto bodo speljali po novi trasi, da bi se tako izognili prevelikim vzponom.

Kot računajo v Poljanah, naj bi že do jeseni dobili 46 novih telefonskih priključkov. Z deli so že pričeli. Te dni trsitarjo in postavljajo drogeve. Večino denarja so prispevali krajanje, del denarja pa je prišel tudi iz združenih sredstev krajevne skupnosti ribniške občine. Cena priključka bo 230 tisoč dinarjev, od tega plača krajevna skupnost 50 tisoč dinarjev, ostalo pa krajanje, tudi s prostovoljnim delom. Za letos so si zastavili tudi obnovo strehe na gasilskem domu. V zaključni fazi pa so dela na novem lovskem domu, ki ga lovci grade v neposredni bližini Velikih Poljan.

M. GLAVONJIČ

Smetišče na grobu

Kdo je odgovoren za red na leskovškem pokopališču?

Na pokopališču v Leskovcu je dvojen grob družine Žaren, kjer sta pokopana moja starša: mama Zora in oče Karel. Na obeh grobovih, ki ležita v 9. vrsti in imata evidenčno številko 45 in 46, je postavljen skupen spomenik. Grob redno oskrbujem, prav tako je redno plačana tudi namenska uporaba zemljišča.

V neposredni bližini našega groba je odlagališče za odpadke. To odlagališče so krajanje v zadnjem času tako razširili, da so z odpadnim materialom že povsem zasuli pesek na našem grobu. Groba doma ni več, iz smetišča se vidi le še spomenik.

Zadevo sem hotela urediti, zato sem se zglasila na krajevnem uradu v Leskovcu. Tovaršiča, h kateri sem bila napotena, mi je pojasnila, da krajevni urad za rešitev zadeve ni pristojen. Oni vodijo samo evidenco

grobov in terajo od svojevo stroške za uporabo zemljišča. Svetovala mi je, naj se oglašim pri grobarju. Ta je trdil, da ni oskrbnik grobišča. Njegova naloga je le, da koplje grobove.

Poti, ki naj jo še uberem, da zaščitim zadnji dom svojih staršev, ne poznam. Zato prosim za javno pojasnilo, kdo je dolžan poskrbeti, da se zadeva uredi. Kdo je dolžan postaviti vsaj tablico z napisom, da je odlaganje odpadkov na našem grobu prepovedano, in poskrbeti, da se prepoved tudi izvaja?

Menim, da imam pravico zaščiti zadnje počivališče svojih staršev in da nisem dolžna plačevati stroškov uporabe zemljišča za odlagališče odpadkov.

JUSTI—NUŠA ČERNI
Celovška 138
61000 LJUBLJANA

Še o kanalih na Mestnih njivah

Čemu samoupravna stanovanjska skupnost v Novem mestu zavaja javnost?

Članek »Pridite z metlami in vedri!« iz predzadnjega Dol. lista moramo popraviti. Prvi stavek v njegovem 4. odstavku ni resničen, ker nas je SKS Novo mesto zavedla z izjavo, da je decembra 1985 pri Dolenjskem projektnem biroju naročila projektne rešitve odvoda meteoritnih vod za bloke na Mestnih njivah. Na sestanku, ki ga je petek, 27. 6. 1986, sklical Matjaž Verbič, predsednik skupščine KS Mestne njive, je strokovni tajnik SKS Andrej Resman med drugim povedal, da ... je medtem SKS naročila tako projektne rešitve pri GIP Pionir v Novem mestu. Na tem sestanku smo torej zvedeli, da SKS ni oddala nobene naročilnice za tako delo. Ker se DPB zadnjih 6 mesecev tega dela brez naročilnice seveda ni lotil, je zadnja poplava v kletih 12. bloka verjetno »spodbudila« SKS, da je zdaj tako študijo naročil pri GIP Pionir. Delo naj bi bilo gotovo do 31. julija 1986.

O ponovnem vdoru vode v medtem sanirano zaklonišče na Mestnih njivah (vanj je prišla skozi kanalizacijo!) je medtem 30. junija zvečer razpravljala tudi svet KS, ki bo na ponovno zahtevo stanovančev in zaradi škode, ki jo povzročila neurejena (nezadostna, pokvarjena?) kanalizacija v te stanovanjski soseski, obvestil zdaj javnega pravobranilca, hkrati pa tudi javnega tožilca. Na seji so prebrali pismo samoupravne stanovanjske skupnosti z dne 26. 6. 1986, ki ponovno opozarja SKS občine Novo mesto, da so na zadnji seji uporabniki stanovanjske skupnosti ostro kritizirali pojave zalivanja kleti v 11. in 12. bloku. »Stanovančevalci ugotavljajo, da prihaja od izliva vode zaradi neurejene zunanje kanalizacije«, trdi pismo strokovne službe SSS Novo mesto.

Ljudje pa čakajo, kdaj jim bo voda od prvem, zdaj tudi že ob le malo hujšem dežju, spet zalila klete. Pravijo, da je verjetno najbližja (morda pa tudi najcenejša?) rešitev vseh teh težav v tem, da bi pod zelenico za 12. blokom hitro položili še en dovolj širok kanal,

ki bi se spustil do padca na Koštialovi ulici in odvajal vso vodo. Sedajni »mestni spaček-jašek«, ki je skoraj bolj podoben otroški izgrački kot resnemu delu gradbeničev in v katerega hkrati pritekajo silne vode iz 4 cevi, odvajaja pa ga iz njega ena sama veliko preozka cev, bi morali seveda ustrezno povečati. Hkrati bi morali »potuhlati« tudi ustreznejši, morda direktni odvod voda iz kanalov 12. bloka. Vse kanale tod okoli bi morali tudi sicer pregledati, če ni vmes še kaka druga nevarnost, npr. zamašitev, zrušenje dela cevi ali kaj podobnega.

Tako govori o teh rečeh »ljudijski glas«. Strokovnjaki bodo povedali svoje (res že do 31. julija?). Gre morda pri vsej tej zadevi celo za podajanje »pippong žogic« med Komunalno in SKS Novo mesto? Zanimivo bo slišati pošten odgovor od prizadetih in tistih, ki so odgovorni za sedanje stanje.

TONI GOŠNIK — in drugi stanovančevalci 12. bloka na Mestnih njivah

SNEMANJE ETNOLOŠKEGA FILMA — V okviru dela mladinskega etnološkega raziskovalnega tabora v Podzemlju je delovala tudi audiovizualna skupina, ki jo je vodil znani slovenski etnolog in filmar Naško Križnar iz Inštituta za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. V Podzemlju in Gribljah so posneli tudi del ljudskih običajev ob praznovanju nove maše, zlasti priprave na to praznovanje, v katerih sodeluje cela fara. Še posebej je bilo zanimivo postavljanje mlajev in njihova priprava. Postavljanje mlajev je za etnologe še posebej zanimiv običaj, saj izhaja še iz predkriščanskih časov. Zadnje snemanje bo dopolnilo filmsko dokumentacijo o postavljanju mlajev na Slovenskem. Pri snemanju je sodeloval tudi metliški etnolog Andrej Dular.

MATURIRALI SO 1922 LETA — V hotelu Metropol v Novem mestu so se 1. julija srečali trije maturantje, ki so na novomeški gimnaziji maturirali pred 64 leti. Prof. Ljodje Čudovan doma, iz Gorenje vasi pri Šmarjeti (prvi iz leve), je na srečanje prišel iz Zagreba, dipl. oec. Jože Vatovec (v sredini) je bil med jubilarji najstarejši, saj je že izpolnil 85 let in kot upokojenec živi v Beogradu, tretji je bil Novomeščan prof. Janko Jarc. Da je bilo srečanje zanimivejše, sta se jim pridružila še dva jubilarita, advokat Josip Bučar (stoji na levi, ki je na gimnaziji maturiral 1921. leta, in Drago Šproc (stoji na desni), ki je zrelostni izpit opravil 1929 leta. Prvih deset let so se srečali le enkrat, sedaj pa se takole na klepetu in obujanju spominov dobijo vsako leto. (Foto: J. Pavlin)

Hudir na brežiški šoli

»Hudir pa je, hudir!«
»Da je?! Kdo to pravi?«
»Jaz.«
»Pa ga ni!«
»O pa je. Zakaj ga ne bi bilo?«
»Zato, ker ga je Drago Ulaga presekal na dvoje.«
»Da ga je? Kdaj, kje, kako?«

Ja, v torek na podelitvi bralnih značk, ko si je 420 učencev v dveh skupinah ogledalo Partličjevo priredbo Jurčičevih zgodb o hudiču in Krjavlu. Po gledanju pa nam je v prijetnem pogovoru Dare Ulaga predstavil svoje delo.

VPRAŠEVALKA:

Ko se sedaj pogovarjamo z vami, imamo malo treme, kljub temu da ne nastopamo. Kako pa je s tremo pri vas, ko preživite kar pol življenja na odrju?

ULAGA:

Seveda imam tremo. Skoraj pred vsakim nastopom me mori, vendar pa to ni tremo zato, ker bom na odrju, ampak je to kar nekakšen strah, kako bo občinstvo sprejelo moje igro. Najtežje je nastopati pred mladino, ki vsakogar ocenjuje kritično in odkrito. Vendar pa imam to publiko rad in zelo veliko nastopam po šolah in drugih prireditvah za mlade.

VPRAŠEVALKA:

Koliko časa porabite za učenje tekstov in kako vam uspe tako dobra izgovorjava v narečju?

ULAGA:

Besedila se učim počasi in postopoma. Študiram ga takrat, ko sem zanj pač najbolj razpoložen. Šele po enem letu dela se lahko predstavim širšemu občinstvu. Doma sem iz Trebnjega. Krjavlja sem se najprej naučil v svojem narečju. Ko sem nekoč nastopal na Muljavi, so me tamkajšnji amaterski igralci po koncu prireditve povabili na razgovor. Predlagali so mi, naj Krjavlja naštudiram v pravem muljavskem narečju. Na pomoč mi je prišlo nekaj tamkajšnji »Krvavelji«, in tako sem se z njegovo pomočjo naučil tega narečja.

VPRAŠEVALKA:

Katere vloge najraje sprejemate?

ULAGA:

Velikoraje imam gledališče kot film, saj letno v Sloveniji posnamemo približno le pet filmov, morali pa bi jih veliko več, od tega vsaj šest dobrih, da bi se lahko uvrstili v svetovno kinematografijo. V gledališču so večje možnosti, da igre uspejo, saj imamo v Sloveniji pet gledališč, in vsako leto naštudira kar nekaj predstav. Pri gledališču je redno občinstvo ter ima igralec neposreden stik s publiko in tudi s kritiko. Spominjam se Shakespearovega Othela, ki je moja najljubša vloga, kljub temu da ga je kritika raztrgala. Bil sem popolnoma obupan, vendar pa me je občinstvo poneslo skozi vseh 50 predstav, ki so bile načrtovane. Dobro se spominjam tudi svoje prve igre, to je bilo delo Manža Kavalo (Jesi konja) v sezoni 1959/60.

VPRAŠEVALKA:

Kakšna pa je vaša zbirka vlog in kako jo nameravate še dopolniti?

ULAGA:

S Partličjevim Nekočem in danes sem dosegel 320 predstav, na sporedu pa jo imam že 7 let. Krjavlja uprizorjam že tri leta, »posvojil« pa sem ga do leta 2000. Delam v gledališču, pri filmu in na TV, v Košnikovi gostilni, vendar pa se vedno raje posvečam monodrami. V načrtu imam Trubarja, naštudiranega v trubarščini, dogovorili pa smo se še za Valvasorja oziroma Slavo Vojvodine Kranjske ali pa za Prešerna.

Ker nam je tovarš Ulaga že toliko zanimivo povedal, nam je zmanjkalo vprašanj, zato nas je Uroš samo še ovekovščil s fotoaparatom. Gostu smo se zahvalile za prijeten razgovor in mu obljubile jesensko številko našega glasila, za katero je prosil.

IRENA ULCAR, LEA ZAGMAJSTER, VESNA BIBIČ
Artiče

ne zadoščajo niti za najbolj nujno vzdrževanje, zaradi česar stanovanja veliko prehitro propadajo. Ekonomskih stanarin, takih, kot so bile pred desetletjem junaško zamišljene, namreč da bi zagotavljale sredstva za vzdrževanje in reprodukcijo stanovanjskega sklada, danes praktično nihče več ne omenja, ker jih pri nas očitno ni mogoče uveljaviti.

Ekonomske stanarine so našle mesto že v srednjeročnem družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1976—1980. V Sloveniji je bil postopni prehod na ekonomske stanarine do leta 1985 natančno načrtan leta 1979. Takrat je tudi novomeška stanovanjska skupnost pripravila sporazum o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine, ki naj bi bile uveljavljene do leta 1985. Ta je predvidel, da bi morala stanarina predstavljati 3,04 odstotka revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada. Kasneje je bilo za vso Slovenijo izračunano, da naj bi bil ta odstotek 2,44. Dejansko gibanje stanarin pa je bilo ves ta čas daleč od zapisanih ciljev.

Da z ekonomskimi stanarinami ne bo šlo, je bilo očitno že v letu 1983, ko smo v Sloveniji ponovno ocenili uresničevanje družbeneekonomskega odnosa na področju gospodarjenja s stanovanjskimi hišami. Stanovanjske skupnosti so potem na osnovi cele vrste sklepov in dokumentov pripravile program prehoda na stanarine, ki naj zagotovijo vsaj enostavno reprodukcijo stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lasti do konca leta 1985. Dogovorjene podražitve stanarin niso bile uresničene zaradi administrativnega zadrževanja. Nov program za prehod na takšne stanarine do leta 1987 je bil pripravljen lani. Ni treba posebej poudarjati, da se tudi ta ni uresničeval. Zato so se usmeritve za prehod prenesle v sedanje srednjeročno obdobje. Stanarine, ki bi omogočale enostavno reprodukcijo, naj bi imeli konec leta 1990. Načrt bi morali začeti uresničevati letos, za kar je s sprejetjem družbenega dogovora o skupnih izhodiščih za oblikovanje stanarin in najemnin v letu 1986 tudi dobro kazalo. S posegom sindikata in izvršnega sveta republike na to področje ob zadnji podražitvi pa so se zadeve spet nekoliko odklonile.

Novomeška stanovanjska skupnost tudi v posebni analizi gibanja stanarin v obdobju 1979—1986, ki jo je pripravila zaradi zapletov okrog zadnje podražitve stanarin, ugotavlja, da v tem obdobju niti v enem letu niso bili uresničeni dogovorjeni cilji. Delež stanarine v revalorizirani vrednosti stanovanjskega sklada se je iz leta v leto celo zmanjševal. Padel je iz 1,82 v letu 1979 na vsega 0,77 v letu 1985. V takem položaju je bilo seveda na razpolago tudi vedno manj sredstev za vzdrževanje. In v novomeški občini je skoraj dve petini vseh družbenih stanovanj mlajših od 10, skoraj 63 odstotkov stanovanj mlajših od 20 in kar devet desetlin stanovanj mlajših od 30 let. Gre torej za razmeroma mlad stanovanjski sklad, katerega vzdrževanje vendarle ne bi smelo biti praktično nerešljiv problem. Kljub temu se dogaja, da so prijavljene potrebe štanovalcev v posameznih blokih po nujnih vzdrževalnih delih desetkrat večje od možnosti, ki se jim pravi s stanarino zbran denar. To je tudi botrovalo usmeritvi v novomeški stanovanjski skupnosti za to srednjeročno obdobje, da se predvsem za večja vzdrževalna dela, na primer v kopalnicah ter kotlovnica, razporeja tudi dve tretjini sredstev amortizacije, ki sicer predstavlja 46,6 odstotka stanarine. Tako naj bi zavrl propadanje stanovanjskega sklada, ki je seveda tudi povsem nedopustno.

Sicer pa, so stanarine danes visoke ali niso? To so se tudi ob zadnji podražitvi spet spraševali v skupščini novomeške stanovanjske skupnosti. Povsem jasno in razumljivo je, da stanovalci v družbenih stanovanjih ne morejo biti navdušeni nad visokimi podražitvami stanarine, ne glede na to, da gre za denar, s katerim vzdržujejo stanovanja in hiše, v katerih leta so. Po drugi strani pa podatki govorijo, da stanarine očitno le niso nemogoče visoke. Delež stanarine v povprečnem osebnem dohodku v novomeški občini na primer pada. Od leta 1980 do danes je padel za prebivalca na Drski v Novem mestu za 17 odstotkov, za tistega v soseski na Cesti herojev pa za četrtno. Do delne nadomestitve stanarine je upravičenih vsega 7,6 odstotka lmetnikov stanovanjske pravice, večina drugih pa bi menda zmogla precej višjo stanarino, kot jo plačuje sedaj. Je torej 100 dinarjev stanarine za kvadratni meter družbenega stanovanja — približno toliko je sedaj povprečna stanarina v Sloveniji — upoštevač različne vidike veliko ali premalo? Morebitne sitneže, ki si upajo kdaj sicer bolj potihoma vprašati kaj okrog porabe sredstev ipd., vedno učinkovito utiša ugotovitev, da je v družbenih stanovanjih itak le 30 odstotkov občanov. Ostali dobri dve tretjini so lastniki hiš ali podnajemniki, ki pač vseskozi plačujejo ekonomske stroške bivanja.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

So stanarine previsoke ali prenizke?

Z julijem so se stanarine v vsej Sloveniji letos že drugič podražile in sicer v povprečju za 45 odstotkov. Če bi imeli delegati v skupščinah stanovanjskih skupnosti zares kaj besede, bi bila podražitev še za skoraj četrtno večja, v Novem mestu celo za 30 odstotkov, torej skupaj 75-odstotna. Ker pa sta se na višanje stanarin zaradi varovanja socialne varnosti občanov »obesila« republiški izvršni in sindikalni svet — stanovanjski samoupravljavci se jezijo, da je stanarina očitno edina, nad čemer imata oba

še kontrolo, vse drugo pa gre svojo pot — je podražitev manjša. V spremembi družbenega dogovora o skupnih izhodiščih za oblikovanje stanarin in najemnin v letu 1986, ki so ga sprejela vse občinske stanovanjske skupnosti v Sloveniji v začetku leta, in v aneks k temu dogovoru pa so smele stanovanjske skupnosti vnesti še predvideno tretjo letošnjo podražitev z oktobrom. Ta naj bi ujela inflacijo in porast cen. Stanarina naj bi ob koncu leta vsaj po prvotnih načrtih predstavljala 1,52 odstotka re-

valorizirane vrednosti stanovanjskega sklada, kar nekako pomeni začetek postopnega prehoda na takšne stanarine, ki bodo zagotavljale enostavno reprodukcijo stanovanjskega sklada. Prehod naj bi izpeljal do konca tega srednjeročnega obdobja, stanarine pa naj bi takrat predstavljale 2,44 odstotka revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada. Zadosťovale naj bi, kot rečeno, za enostavno reprodukcijo, medtem ko občinske stanovanjske skupnosti opozarjajo, da današnje stanarine

10. 7. '86

13 PRILOGA

PRAV JE TREBA IMETI DANES

Pred novim vodstvom slovenske mladinske organizacije niso lahke naloge, krmilo je prevzelo v trenutku, ko je ZSM Slovenije zaradi stališč kongresa v Krškem pod navzkrižnim ognjem obtožb in etiket z vseh koncev domovine. Poleg žaljivk je slišati tudi trditve, kot so »rušite samoupravni socialistični sistem«, »žalite izročila NOB in svetle tradicije revolucije«, »ste proti Titovi poti« itd. Argumentov za potrditev teh etiket seveda ni, čeprav nekateri krogi in posamezniki v Jugoslaviji celo dvomijo v legitimnost kongresa v Krškem in stališč, predstavljenih na zveznem mladinskem kongresu v Beogradu.

Značilno je tudi, da je bila večina slovenskih stališč v Beogradu zavrnjenih, kar seveda pomeni, da je večina jugoslovanskih mladincev ali pa njihovih predstavnikov proti temu, da bi v svoji organizaciji in zunaj nje začeli z javno razpravo o smrtni kazni, členu kazenskega zakona o verbalnem deliktu, obeleževanju dneva mladosti in posebej o štafeti, služenju vojaškega roka za posameznike, ki zaradi verskih načel odklanjajo nošenje orožja, in drugih temah. V nedemokracičnem in nestrpnem dialogu ni bilo mogoče nikakršno razčiščevanje in pojasnjevanje spornih stališč, še več, nekateri ostrti dogmatski toni (kaj spet hočejo ti Slovenci?) so se kot zmaličen odmev ponovili tudi na zveznem partijskem kongresu. Vtisi slovenskih delegatov po zveznem mladinskem kongresu so bili skrajno neugodni,

počutili so se neprijetno, da o razočaranju in vtisu, da ne žive v isti državi, niti ne govorimo. Skupaj s svojo mladino je bila in je še razočarana tudi ostala slovenska demokratična javnost.

V najhujših škripkih pa je nedvomno novo vodstvo slovenske mladinske organizacije. Sklepi krškega kongresa so namreč popolnoma legitimni, rečemo lahko celo, da so bili sprejeti z zanosom, kot ga pominijo samo zgodnja povojna leta. Še vedno pa je ZSM Slovenije sestavni del jugoslovanske mladinske organizacije, ki pa ima do

slovenskih stališč docela drugačen odnos. Sprašujemo se lahko tudi, konec koncev je življenje politika in politika življenje, ali je bila slovenska taktika v Beogradu pravilna.

Stališča običajno sprejemamo, da bi prodrli z njimi, saj so naša, potrjena od razuma in srca. Odločiti pa se je treba, kako jih bomo predstavili in zagovarjali. Kot Giordano Bruno ali kot Galileo Galilei? Na čigavi strani je rešnica in pogled v prihodnost, je namreč popolnoma vseeno. Prav, tako vsaj kaže, je treba imeti danes.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

ključju požrl pero s klobuka svoje partnerke, čilske sopranistke Juanite Serrano. Baritonist se je začel dušiti, v bolnišnici so ga komajda rešili. Operno predstavo so morali seveda prekiniti.

Skupina irskih gradbenih delavcev je na nekem gradbišču v Londonu začela štrajkati zaradi »šovinizma gradbene uprave«. Uprava je angleškimi gradbincem izdajala normalne delovne čevlje, obuvala za Irce pa so bila opremljena z napisi »levi čevlji«, »desni čevlji«.

Ko se je ruski car Ivan Grozni odločil, da se bo drugi oženil, je plemičem zapovedal, da pripeljejo v Moskvo

vse svoje hčerke, mlajše od 19 let. S smrtjo je zapretil vsakemu plemiču, ki zapovedi ne bi spoštoval. Tako so v Moskvo privedli 1500 mladih plemkinj. Zadeva je bila Ivanu tako všeč, da si je tak način zbiranja lepih žensk na enem mestu omislil še dvakrat.

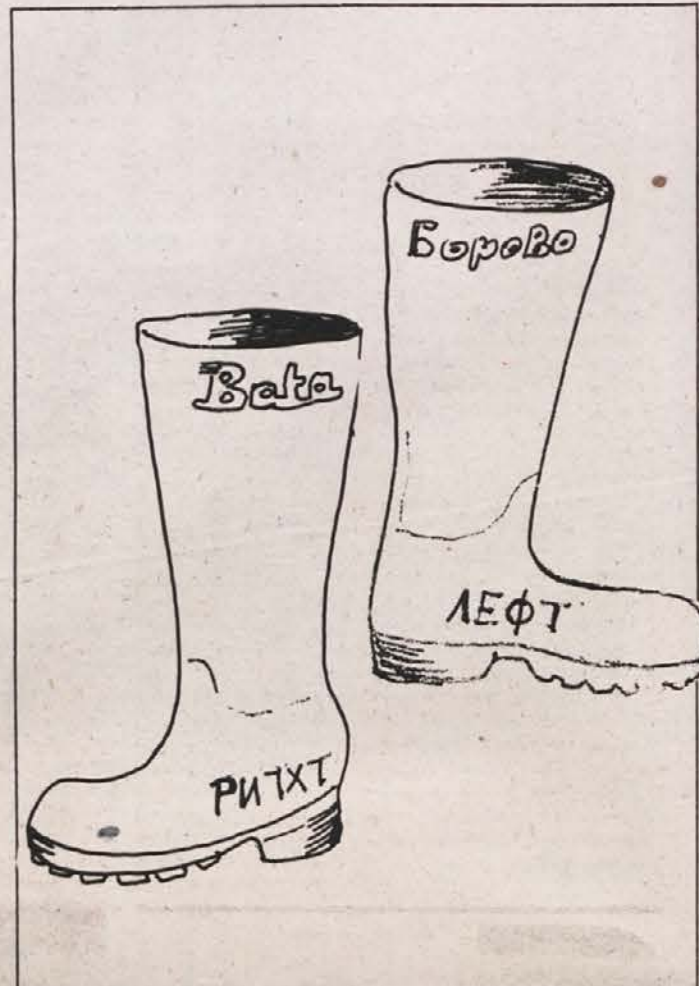
Matija Korvin, po naše kralj Matjaž, je izdal odlok, da morajo na njegovem dvoru v Budimu v njegovi navzočnosti vse dvorne dame sedeti. Naravno je tudi utemeljil, rekoč, da so sede veliko manj grde kot stoje.

Angleški kralj Rihard II je bil pri upravljanju z državo blagajno tako nemaren, da je moral nekoč zastaviti celo lastno kraljevsko krono.

Cesar Karel V je bil velik pilot. Ko ga je angleški veleposlanik nekoč vprašal, katere jezike govori, je Karel odgovoril: »V španščini se pogovarjam z Bogom, v italijanshini nagovorim ženske, francosko se menim z možaki, v nemščini pa ukazujem svojemu konju.«

V nekem parku v Montevideu, kjer se sestajajo upokojenci, je upokojeni urugvajski feldmaršal Liber Serenge sedmič zapovrstjo izgubil partijo domin. Užaljen je svojemu nasprotniku, upokojenemu generalpolkovniku Juanu Ribasu zabrusil, da je »stari norec«. To je Ribasa tako razkačilo, da je Serenge pozval na dvoboj. Sestala sta se naslednje jutro in drug na drugega iz revolverjev izstrelila 137 nabojev. Zadetka ni bilo niti enega, ker nasprotnika nista hotela nositi očal, češ da je to nevojaško. Očala pa bi jima prišla kar prav, Serenge je bil ob streljanju namreč star 89 let, Ribas pa 75. Ko se je to dogajalo, so bili v Urugvaju dvoboji še dovoljeni, pogoj je bil le, da sta bila dvobojevalca registrirana kot prostovoljna dajalca krvi.

Na predstavi v Santiagu de Chile je znani kanadski baritonist Louis Quilico po na-

Kino

OSTERMANOV VIKEND

Verjetno je naša neizčrpna želja po nečem izrednem, enkratnem tista, ki povzroči, da zadnjemu filmu nekega režiserja pogosto pripišemo poseben, malodane mitičen status. Spomnimo se le Fassbinderjevega Querella, Loseyvega Steaminga, celo Bergmanovega »celo« zato, ker se je, vsem zaprisegam navkljub, izkazalo, da sploh ni zadnji) Fanny in Alexander. Ker je sleherni film predvsem avtorski izraz, je seveda paradoks v tem, da z oznako »testament« tako že kar predpostavimo, da je tudi avtor sam vedel, da dela svoj zadnji film. Diže od slutnje pa je na tem področju kljub vsemu težko priti. Tako je torej očitno, da je krčenje celega opusa na njegov zadnji člen in prepoznavanje vseh temeljnih režiserjevih potez v njem predvsem stvar naše lastne interpretacije.

In zakaj tak uvod? Zato, ker film, o katerem bo tokrat zapisanih nekaj besed, prav tovrstno interpretiranje postavlja pod vprašaj. Ostermanov vikend (1983) je namreč od ostalih filmov Sama Peckinpaha (1925—1984) tako radikalno drugačen, da bi se tisti, ki bi poskušal v njem najti testamentarne elemente, ki bi zaobsegli tako Divjo hordo (The Wild Bunch, 1969) in Slamnate pse (Straw dogs, 1971) kot Pat Garretta in Billy The Kida (1973) ter Konvoj (1978), kaj hitro znašel v velikih težavah. Toda prav zaradi te drugačnosti je Ostermanov vikend možen vstop v Peckinpahov filmski svet —

vstop, ki pa mora od podpisa testamenta postopoma seči nazaj do tistega, kar nam je Peckinpah zapustil, ki naj torej šele pokaže, da lahko s tako oznako ocenimo le celoten avtorski opus, nikoli pa njegovega posameznega člana, pa naj si bo še tako nepreklicno zadnji.

Peckinpah je za Ostermanov vikend uporabil literarno predlogo znanega pisca političnih thrillerjev Roberta Ludluma. (Mimogrede, pravkar je izšel slovenski prevod Rokopisa Petra Chancellorja — The Chancellor Manuscript — istega avtorja.) Zaplet je tipičen za tovrsten žanr: uspešnega televizijskega novinarja CIA uporabi za razkritje štirih njegovih prijateljev, (domnevni) agentov KGB. Vse skupaj naj bi se zgodilo v njegovi hiši na podeželju, kjer pet prijateljev z družinami vsako leto preživi »Ostermanov« (po enem od njih, pobudniku te družabne tradicije) vikend. Seveda se iz-

kaže, da so vsi skupaj le zastavek v notranjem obračunu, pravzaprav maščevanju enega od plačancev CIA nad svojim predstojnikom. Zamolčanje razpleta je v pisanju o tovrstnih filmih stvar etike, toliko bolj, kolikor je le-ta v tem primeru še posebej dvoumen. Tako je morda bolje zgolj opozoriti na Peckinpahovo izvrstno uprizoritev atmosfere v novinarjevi hiši, ko vsi, še natančneje, vsak za vsakega, slutijo, da nekaj ve, toda dokler stvar ni izrečena, je lahko zgolj fantastičen izvor že prav bolesterne napetosti. Ko se ta naelektrena atmosfera še podvoji z vseprisotnostjo skritih televizijskih kamer, ki beležijo dogajanja v vsakem kotičku hiše, je to že dovolj trden temelj za dve zanimivi uri. Če pa vas bo vprašanje: »Pa kdo vendar drži vse niti v svojih rokah?« privedlo do Sama Peckinpaha in njegove zapuščine, še toliko boljše.

STOJAN PELKO

Glasba

CHRIS REA

Petintridesetletni glasbenik Chris Rea se je rodil v Middlesbroughu v družini italijanskega porekla. Do 24. leta je delal vse mogoče, največ pa pomagal staršem v njihovi restavraciji. Kaže, da se je vse spremenilo, ko je slišal eno od plošč Joea Walsaha. Že naslednje jutro je kupil kitaro in danes je eden najbolj cenjenih kitaristov, in to ne le v Veliki Britaniji.

Njegova prva skupina Magdalena, ki je kmalu spremenila ime v Beautiful Losers, je leta 1975 osvojila priznanje revije Melody Maker kot najboljša nova skupina. V skupini je takrat pel mladi in neizkušeni David Coverdale, danes glavni v skupini Whitesnake. Leta 1976 je Rea podpisal pogodbo z diskografsko hišo Magnet Records. Sprvim albumom Whatever Happened To Benny Santini je prišel do nominacije za nagrado Grammy za umetnika, ki največ obeta. Poleg njega sta bila takrat nagrajena Bruce Springsteen in Elvis Costello.

Čas punka pa glasbi Chrisa Rea ni bil naklonjen, tako daje moral kar precej čakati na prve trenutke uspeha. Šele leta 1983 se je povzpela na visoka mesta britanskih in vseh evropskih top list s ploščo I Can Hear Your Heartbeat in albumom Water Sign.

Preteklo leto je delal z basistom Rolling Stonesov Billom Wymanom in člani skupin The Faces in Led Zepellin na projektu Willie And The Poor Boys. Igral je z Ericom Claptonom, po izidu albuma Shamrock Diaries in plošče Stainsby Girls pa se je odpravil na samostojno turnejo. Uspeh je kronal s platinasto in zlato

ploščo, podobno pa že kaže tudi za njegov zadnji diskografski izdelek On The Beach.

Chris Rea je trenutno na veliki evropski turneji, da ga predstaviti. Ta zadnji album je Chris Rea posnel s pomočjo samih dobrih glasbenikov. To so klavirist Max Middleton, ki je igral z Jeffom Beckom in Steviejem Wonderjem, basist Eoghan O'Neil, ki je igral z Vanom Morrisonom, bobnar Dave Mattacks, ki je igral z Eltonom Johnom, Jimmyjem

Pageom in Paulom McCartneyem, perkusionist Martin Ditcham, ki je nastopal s skupino Sade in kitarist Robert Ahwai, ki je igral v skupini Wham z Billyjem Oceanom.

Album On The Beach sta producirala Chris Rea in David Richards, posnet pa je v studiih Bray in miksan v švicarskem mestu Montreuxu. On The Beach je osmi album Chrisa Rea in je prav tako zanimiv ter poseben kot vsi njegovi dosedanji.

MAR NI ABSURD, DA MLADIM VSE MANJ ZAUPAMO?

Kovačič: Splošna ocena je, da je šlo za reafirmacijo samoupravljanja na globalni ravni, čeprav so se v dejanskih razpravah pojavljale tudi težnje po etatizmu, dogmatizmu in na drugi strani po nacionalnem zapiranju.

Skozi kongres so se kot rdeča nit vlekli tudi besede enakost, samoupravljanje, federacija, nevrščenost in različne citatomanije. Osebnost bi rekel, da se je skozi pretirani verbalizem in normativizem manifestirala tudi povprečna jugoslovanska zavest. Rekel bi tudi, da je bil kongres izrazito delaven, delo po komisijah je teklo tudi čez deseto zvečer, in iskren, zlasti v razpravah po skupinah. En dan sem preživel z vodjo neke afriške delegacije, najbolj ga je presenetila iskrenost v dialogih. Ta iskrenost je nova kvaliteta, me-

nim, da le kulturni dialogi peljejo k najboljšim rešitvam.

Minuli kongres je bil tudi kongres kritike, obračunov s staro prakso in neučinkovitostjo, čeprav bi lahko trdili, da smo močnejši v analizi, kot ko gre za praktično operacionalizacijo, v iskanju rešitev. Duši nas pretirani normativizem, premalo upoštevamo posebnosti posameznih okoliščin, zlasti ko gre za stopnjo razvoja produktivskih sil, demokratične tradicije, samoupravno kulturo ali pa splošno družbeno zavest v tem ali onem delu države. V iskanju najboljših rešitev bi bilo pametno ločevati pluralizem samoupravnih interesov od idejnega pluralizma. Tega pogosto ne delamo. Z idejnim pluralizmom bi se morali soočiti z močjo avto-

ritete argumentov, ne pa uporabljati argument avtoritete z oblastne pozicije. Lahko govorimo o krizi v ZKJ, vendar ne toliko pri vsebinskih izhodiščih kot pri uveljavljanju novih, demokratičnejših metod dela, kjer naj bi bolj prišel do veljave avtentičen glas delavstva. Kot sem že rekel, smo komunisti močnejši v razpravah na ravni družbene nadstavbe, globalnih zapreseg, resolucij in dokumentov, šibki pa smo v iskanju rešitev na mikronivoujih. Danes niso časi za verbalne ofenzive, treba se je razmejiti na načelu dela in učinkovitosti, ne pa na nacionalnih osnovah.

Poudaril bi tudi, da je kongres jasno verificiral okrepke ZIS, oziroma Mikuličev program ekonomske ozdravitve. Zakaj to izpostavljam? Mislim, da je takšna verifikacija korak naprej v individualizaciji konkretne odgovornosti.

Kongres je prinesel tudi temeljito kadrovske osvežitve, gre za prodor v biološkem in generacijskem smislu. To daje upanje. V ospredju so po novem ljudje, ki sta jim zaprtost in ekonomska majhnost tuji, vidijo razvojno tehnološki prodor in svet. Vse bolj nazvoče je načelo, da je legitimacija kadrov učinkovitost, ne pa papagajsko ponavljanje že sprejetih načel, dokumentov in resolucij. Slednje je pomembno sporočilo in izročilo 13. kongresa ZKJ.

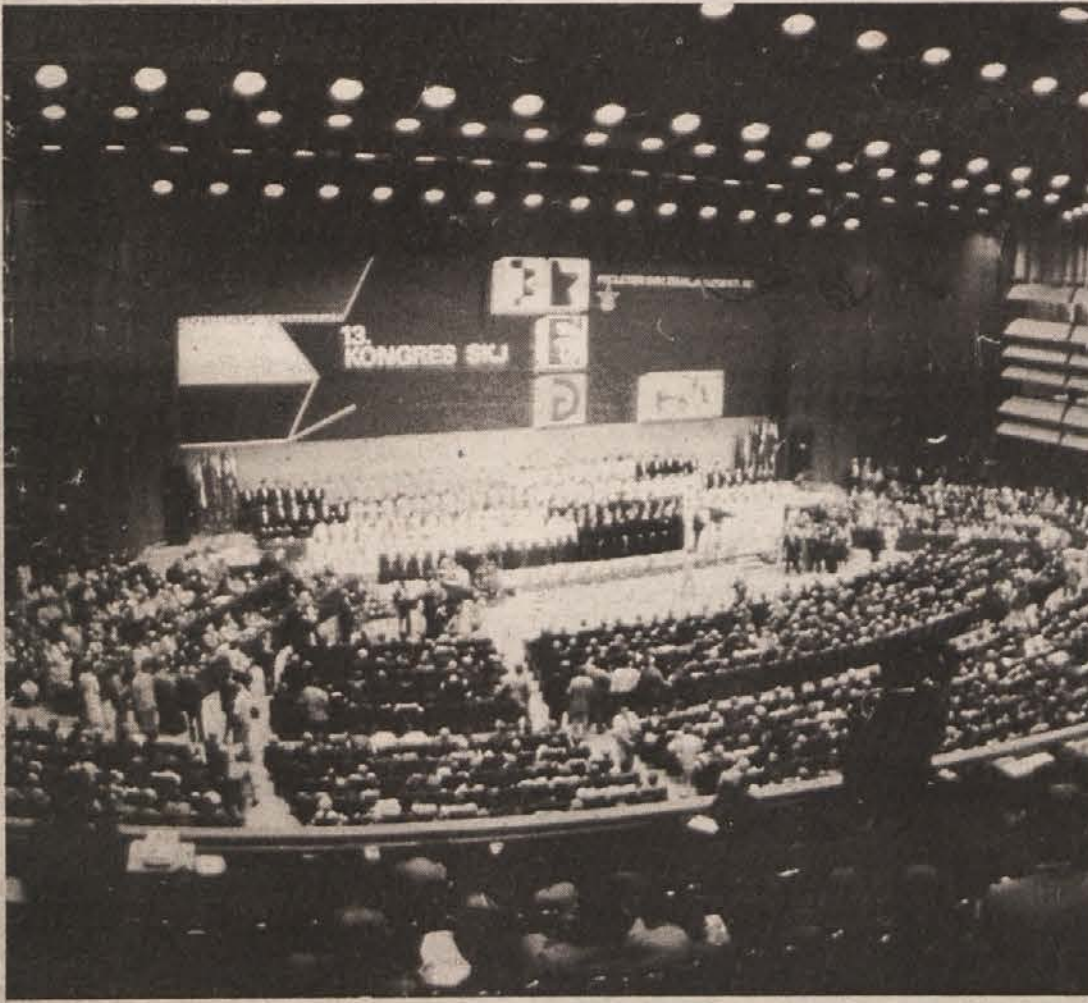
DL: Površen pa tudi zelo pozoren zunanji spremljevalec kongresa je iz poročanja televizije, radia (vsi studiji so bili poudarjeno enotni) in dela tiska dobil vtis, da je kongres kar precej svojega časa posvetil nekaterim specifičnim slovenskim, zlasti mladinskim stališčem in jih večinoma ostro in grobo zavrnili. Med ljudmi prevladuje mnenje, da jih je Slovenija na nek način spet dobila po grbi. Kako ste vi videli ta dogajanje in kako jih ocenjujete?

Kovačič: Slovenci smo bili navzoči na kongresu na dva načina. Eden je nekoliko negativen, skozi nekatere razprave odkritega odpiranja problemov s slovensko mladino, tu je vprašanje služenja vojaškega roka, demistifikacija štafete mladosti itd. Spraševali smo se, v vzročnem smislu, kje raste ta jugoslovanska mladina, da odpira tabu teme. Ne v smislu degradacije institucije JLA ali štafete mladosti, ampak v smeri revitalizacije vsebine. Na mladino ne bi smeli gledati kot na skrbno od vsega obvarovani segment jugoslovanske družbe, ampak kot na njen sestavni del, z vsemi njenimi slabostmi. Ni važno, kdo je kaj rekel, ampak kaj je rekel. Kaj nam mladina očita? Očetovstvo, birokratizem, neučinkovitost, »socialistično bogatenje« itd. To pa niso mladinski, ampak splošni družbeni problemi. Ni mi bilo všeč, da so se te zadeve odpirale z vidika etiketiranja, dogmatsko in ne vsebinsko. Na drugi strani pa je bilo skozi razprave čutili vprašanje ekonomskega izkoriščanja razvitih do nerazvitih. Ko dobi to vprašanje še nacionalni prizvok, se odpre neka popolnoma druga dimenzija. Mar 25 odstotkov celotnega jugoslovanskega izvoza na konvertibilne trge ni najboljši dokaz slovenske pripadnosti jugoslovanski skupnosti?

Na drugi strani pa bi poudaril zelo ustvarjalen prispevek Slovencev kongresu. Dali smo daleč največ amandmajev in drugih vsebinskih vložkov, zlasti pri končni resoluciji. Predsednik komisije za pripravo resolucije je bil Milan Kučan, resolucija je popolna afirmacija federalizacije jugoslovanskega združenega dela na načelu učinkovite ekonomike in vključevanja v mednarodno delitev dela na temelju prestrukturiranja, uvajanja najnovejših tehnologij in domačih znanj.

DL: Na kongresu ste diskutirali. Jugoslovanski tisk je vašo razpravo predstavljal precej vidno. Lahko na kratko orisate, kaj ste povedali?

Kovačič: Izhodišče moje razprave je bilo kadrovska politika, razkorak med načeli in praktično učinkovitostjo. Menim, da kadrovske politike ne moremo ločevati od družbenoekonomskih in političnih razmer, v katerih živimo. Ne morejo biti vedno na čelu tisti, ki so nas pripeljali v te razmere, zdaj pa to stanje kritizirajo in hkrati ponujajo svoje recepte. Sem za odprte volilne sezname, za več kandidatov. Vsak naj ponudi svoj program. Ne glede globalnih načel, ki so jasna, program naj bo konkretna in jasna operacionalizacija mikrociljev. Program povezujem s konkretno odgovornostjo, ki jo, kot pravimo, vidim z imenom in priimkom. Mladim, strokovnim kadrom, ki bodo v svoje delo in programe vključili tudi kos rizika (predvsem zase), je treba začeti zaupati. Mar ni absurd, da naše mlade generacije vse več časa pripravljamo na življenje in jim tudi vse manj zaupamo?

Jugoslovanska partija je bila na 13. kongresu na enem najpomembnejših izpitov zrelosti in odgovornosti. Zaradi izredno zapletenih družbenih in političnih razmer na stari način ni šlo več naprej. Slednje je bilo jasno tudi pred kongresom in brez njega. Zdaj je to tudi stališče jugoslovanskih komunistov, ki se s kriznim stanjem nočejo in ne smejo sprijazniti, zahtevajo, da bi v široki akciji spremenili negativne tendence in razmere v jugoslovanski družbi. Kongresa v Beogradu se je kot delegat udeležil tudi Boštjan Kovačič, predsednik skupščine občine Novo mesto. Zaprošili smo ga za krajši intervju, s Kovačičem se je pogovarjal Marjan Bauer.

DL: Ocene minulega kongresa so, če gledamo širše, dokaj različne. Domači analitiki med drugim menijo, da je srečanje jugoslovanskih komunistov zelo solidna osnova za razmejitve med časom, ki je za nami, in tistim, ki prihaja, in bo prepoln starih in novih izzivov, drugi spet, da je značilnost kongresa poudarjena enotnost, tretji dajejo v ospredje novo, mlajše vodstvo in visoko stopnjo kritične zavesti, četrti menijo, da kongres pogosto nudijo izhodišča, zelo redko pa so prelomne točke. Tuje ocene so seveda še ostreje oziroma neposrednejše. Veliko ocenjevalcev poudarja, da so jugoslovanski komunisti izgubili bitko za stabilizacijo gospodarstva, za varstvo političnega sistema in samoupravljanja, omenjajo težave s politično opozicijo in pešajoči ugled Jugoslavije v svetu. Kako vi ocenjujete 13. kongres ZKJ?

13. KONGRES SKJ

Zločini

SRBI IŠČEJO PCB IZ SEMIČA

Beograjski tednik NIN se je po novici, da je semiška Iskra po prepovedi uporabe polikloriranega bifenila (PCB) oddala preostale količine nevarne snovi nekam na jug Jugoslavije, odločil, da bo za vsako ceno našel, kje je komercialna surovina, ki so se ji Slovenci odrekli. Naloga ni bila lahka, saj je glavni sanitarni inšpektor mesta Beograd novinarjem izjavil, da jim je zvezni komite za zdravstvo (!) namignil, naj tisku ne dajejo teh informacij.

Kljub težavam je NIN odkril, da je PCP iz Semiča najbrž v eni od Minelovih tovarn v Ripnju, kraju v neposredni bližini Beograda. Direktorja te tovarne niso vprašali, kako je bilo s kupcijo (slednjega praktično ni mogoče dokazati), pač pa, kako pri njih ravna s PCB. Odgovorni mož je izjavil, da pri njih ni nevarnosti ogrožanja okolja, ker gre za zaprt proces.

Odvečni PCB se ponovno vrača v proizvodnjo, oporečnih kondenzatorjev pa ne mečejo v jareke in potoke kot v Sloveniji, ampak jih sežigajo v visokih pečeh pri temperaturah, ki PCB razgrajujejo v neškodljive sestavine. Kot filter za biranje PCB zelo učinkovito uporabljajo aktivno zemljo.

Novinarji, ki jim niso pokazali dejanske proizvodnje, so se z izrečenim napatili k strokovnjakom in k delavcem, ki so v neposrednem stiku s PCB. Od strokovnjakov so izvedeli, da je tisto o sežiganju v visokih pečeh laž oziroma zavajanje javnosti. V svetu je namreč samo nekaj posebnih peči, ki so sposobne razgraditi PCB. Niti ena od njih ni v naši državi.

O delu s PCB pa je govoril Dragoslav Joksimović. Ker je od nedavnega v zasluženem pokoju, je lahko brez posledic povedal, kar je želel. Joksimović je izjavil, da dobijo delavci s PCB od zaščitne opreme samo rokavice, haljo, ki prenese največ dvojne pranje, in čevlje, ki jih kemija razkroji v treh mesecih. Po kemikaliji čofotajo delavci kot po vodi, roke namakajo do laktov. V vsej tovarni ni tople vode, od nevarnih snovi te boli glava, večno ti je slabo, nisi za delo. Koža neznosno srbi, Joksimović je imel večno rdeče oči.

Po njegovih besedah gre vsak teden najmanj 30 kg piralena v reko. Odpadek samo prepeljejo prek poti v jarek, v Belo Reko. Aktivno zemljo, ki služi za filter, bi morali hraniti posebej, vendar tudi njo mečejo stran. Joksimović se spominja, da je bil nekaj tak red, da niso smeli preliti niti kapljice piralena, danes pa ga odmetujejo zdaj tu zdaj tam. Njegov sosed se je nekako dokopal do treh kondenzatorjev, uporabljal je hotel njihovo pločevino. Ko jih je odprl, je zasmrdelo po kemiji. Odvrnil jih je tu nekje. Zgovorni up-

okojenec je novinarjem predlagal, naj gredo v tovarno vprašati, kje odteka PCB. »Če ne bodo vedeli, je dejal, -jih pošljite k meni, jim bom jaz povedal številke cevi«

V Minelu Ripanj dela veliko domačinov. Vsi imajo možnost, da prek sindikata tako rekoč zastopni nabavijo kovinske sode, v katerih je bil prej piralen oziroma PCB. Res je, da sode pred uporabo nekje na tovarniškem dvorišču operejo, vendar gre voda seveda v tla. Zelo iskani kovinski sodi so vsestransko uporabni. V njih hranijo domačini slive za kuhanje žganja, deževnico, živinsko krmo, prevažajo pomije za svinje itd.

V beograjskem vodovodu, tako so pokazala merjenja mestnega zavoda za zdravstvo zaščito, še ni PCB. Pač pa so ga lani zasledili v Savi med Obrenovcem in Makišem. Morda je prišel iz Slovenije, morda ne. Kot vir je namreč možna tudi Topčiderska reka, od katere so, odkar služi kot kolektor za odpadne industrijske vode, vsi dvignili roke. Nihče je več ne nadzira.

Novinarjem je zvezni komite za zdravstvo omogočil tudi pogovor z Milanom Škriljem, vodjo skupine za strupe in mamila pri tem komiteju. Tudi Škrliji ni vedel, kje je PCB iz Semiča, zato pa je bil kategoričen v izjavi, da je pri nas glede PCB stanje urejeno in da ni nobene možnosti za nesrečo. Škrliji je po pisanju NIN rekel dobesedno: »Na kontaminiranem območju ne more biti posledic, ker so PCB biološko prefiltrirani in postane nenevarni.«

Ko so Vladislavu Adamoviču, znanstvenemu svetniku pri zavodu za zaščito zdravja Srbije, novinarji obnovili pogovor z vodilnimi in drugimi delavci tovarne Minel v Ripnju, je profesor rekel: »To je vendar zločin!«

Priredil: M. B.

PRAŠIČI POMEMBNEJŠI OD LJUDI

Ko je Ribiška družina Kostanjevica 22. maja obvestila vodnogospodarsko inšpekcijo Medobčinskega inšpektorata krško, da so tega dne zjutraj ribiči opazili poginjene ribe v potoku Senuši in da so brž posumili, da gre za onesnaženje potoka z gnojivko s prašičje farme na Pristavi, saj je voda močno zaudarjala, spremenila pa se je v intenzivno sivorjavo barvo, je vodnogospodarska inšpektorica diplomirana inženirka Mira Čuček takoj odhitela na Pristavo. O poginu rib je obvestila vodjo farme in direktorja tozda Poljedelstvo-meso Kostanjevica. Inšpekcijski pregled Senuše na območju Malega Mraševa je potrdil, da je potok zelo onesnažen z gnojivko. Zatem so pregledali glavni odvodni kanal, jesenovski odvodnik, v katerega so splejani melioracijski jarki. Ta čas so na poljini, ki meri 28 ha, ob levi strani jesenovskega odvodnika, obdajata pa jo še dva melioracijska jarka, s sistemom Agrostrojevih bočnih kralj namakali zemljo z gnojivko iz druge lagune. Mimogrede: farma ima dve laguni z okrog 10.000 kubičnimi metri prostornine. V času nesreče je bilo na farmi 11.000 živali — dobri tretjini ciklusa. Na dan se zbere na farmi kar 169 kubičnih metrov gnojivke, vteje 15 odstotkov suhe snovi, del po izžemanju poleže na dno bazena. Po izjavi vodje farme so to poljino namakali na »dovoljen« način že v prvih dneh tedna do 16. maja in tudi na ta črni petek, ko je močna ploha sprala gnojivko s preorane in z gnojivko namakane zemlje v melioracijski kanal, po katerem je stekla v glavni odvodnik, ki se po približno kilometru izliva v Senušo. Vodja farme in direktor že omenjenega tozda sta menila, da nastaja nekaj dušika že pri gnitju odmirajočih rastlin z dna jarkov, močan dež pa je kot kratkotrajna huda nevihta potisnil gnojivko z namakane površine zemlje v kanale. Tako se je povečala koncentracija dušika v vodi. Menila sta tudi, da razpršena gnojivka ni proniknila skozi zemljo v globino do položenih drenov in da ni po njih pritekla v zbirne järke. Ko je inšpektorica opozorila predstavnike tozda, naj takoj strokovno presodijo, ali ne gnojijo preblizu zbirnih jarkov, saj so jo škropili približno pet metrov od jarkov, so ti odvrnili, da ni praktične možnosti, da bi gnojivka, skladiščena v lagunah, proniknila v zemljo in od tam v jesenovski odvodnik, po njem pa onesnažila Senušo.

Vaščane Kalce-Nakla je 23. maja močno razdražil oster smrad po gnojivki, zato je sanitarna inšpektorica z ustno odločbo ustavila namakanje z gnojivko. Na onesnaženo območje so prišli tudi nekateri občinski funkcionarji, tudi predsednik izvršnega sveta. Vaščani so zahtevali, da inšpekcija poskrbi za kontrolo pitne vode v vaških vodnjakih, ki jih rabijo kot rezervo v sušnem obdobju. Vzorce je vzel novomeški Zavod za socialno medicino in higieno iz treh vodnjakov in iz melioracijskega jarka. Agrokombinat je dolžan na osnovi dovoljenja o namakanju in polivanju z gnojivko iz lagun redno jemati vzorce vode iz drenov in odvodnikov, česar pa v maju še niso storili. Aprilski izvidi so pokazali, da je v vodi, ki priteka po kanalu z melioriranega zemljišča, vsebnost amonijaka večja od dovoljenih količin.

Pri pregledu druge lagune sta pristojni inšpektorici ugotovili, da so v njej znižali nivo gnojivke za najmanj 50 centimetrov od nivoja, ugotovljenega pri inšpekcijskem pregledu farme, opravljenem pred poginom rib 21. maja. Po oceni vodje farme se je ta nivo znižal samo za 30 cm, kar pa vseeno kaže na to, da so od 21. do 23. maja namakali poljino 4 s preveliko količino gnojivke. Po evidenci farme so na to poljino razpršili kar 648 kubičnih metrov gnojivke, v obdobju od 15. aprila do 23. maja so povprečju pognojili hektar te zemlje s 139 kubičnih metrov gnojivke. Po strokovnem navodilu za rabo gnojivke, ki ga je izdelala ljubljanska Biotehnična fakulteta, je bilo maja letos dovoljeno gnojenje hidromelioriranih njiv največ s 60 tonami gnojivke na hektar.

Direktor tozda Poljedelstvo-meso je izjavil, da je 22. maja, takoj po odhodu vodnogospodarske inšpekto-

rice, v navzočnosti vodje farme opozoril delavca, ki sta upravljala z namakalnimi sistemom, naj pri namakanju izredno pazita na to, da se na površini zemlje ne bi zadržala gnojivka. To pomeni, da nikakor ni dovoljeno namakanje na istem mestu več kot pol ure. Delavca sta tudi izključila škropilno šobo ob melioracijskem jarku, da je gnojivka prišla 15 do 20 metrov stran od kanala. Ker pa so namakali vso noč, je zjutraj gnojivka pritekla po drenih v melioracijski jarek. Ko je direktor ugotovil, da se gnojivka zadržuje na škropljenih površinah, je takoj prepovedal namakanje.

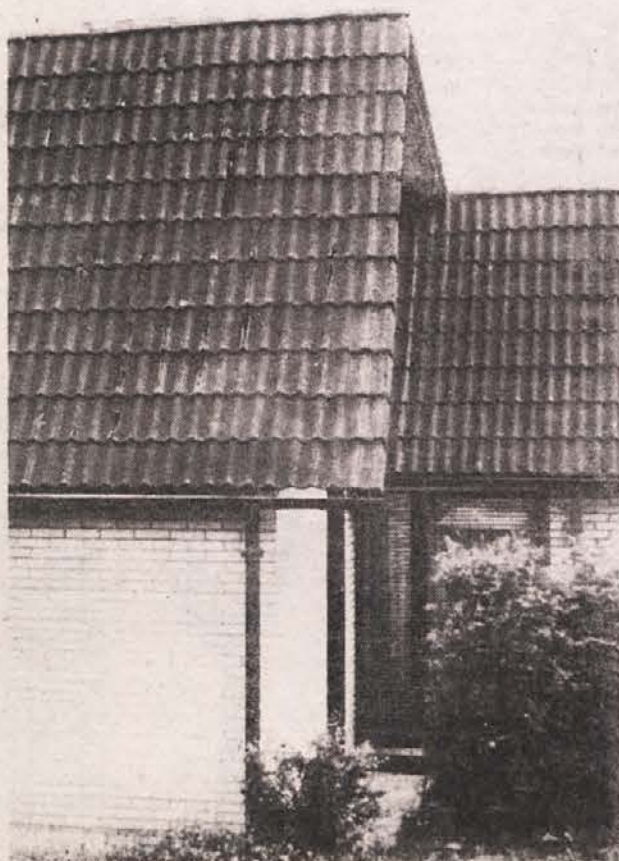
Po vodnogospodarskem in sanitarnem soglasju bi morali na farmi z gnojivko najprej napolniti prvo laguno do predpisane višine in jo po treh mesecih dozorevanja prazniti na obdelovalna zemljišča. Medtem bi gnojivko polnili v drugo laguno. Prašiče redijo na farmi od začetka leta 1985, do 4. aprila letos pa še niso izpraznili prve lagune. Ker je bila tudi druga laguna napolnjena do največje dovoljene višine, so se na farmi znašli v zagati, kam z gnojivko. Poprvotni rešitvi bi morali odvažati predelano gnojivko na kmetijska zemljišča svojih posestev in na posest kmetov kooperantov.

Inšpektorji Medobčinskega inšpektorata Krško so po pregledu farme 31. marca letos obvestili tudi predsednika krškega občinskega sveta, da je v obeh lagunah presežen najvišji dovoljeni nivo gnojivke in da v prvi laguni do zgornjega roba nasipa manjka le še 30 cm. V drugi laguni je bilo še 60 cm do roba. Z gnojivko je bil napolnjen tudi že ves kanalizacijski sistem na farmi. Predsednik je takoj sklical predstavnike Agrokombinata. Dogovorili so se, da najpozneje v desetih dneh namestijo namakalno-dognojivalni sistem za uporabo gnojivke in tako začnejo prazniti laguni. Predstavniki Agrokombinata so menili, da je vsebnost hranilnih snovi v gnojivki tako nizka, da se ne splačajo dragi prevozi na površine kmetov, okoli 100 ha Agrokombinativnih zemljišč pa je ob farmi. Obstajala je velika nevarnost, da bi aprilsko deževje laguno napolnilo do vrha in bi se gnojivka razlila v okolje.

Z vodnogospodarskim soglasjem, ki ga je izdala občina Krško 3. aprila letos, je predpisano več pogojev za namakanje z gnojivko. Med namakanjem in polivanjem bi moral investitor redno jemati vzorce vode iz jesenovskega odvodnika in Senuše. Če pride do onesnaženja, mora takoj prekiniti gnojenje z gnojivko, ugotoviti vzrok, ga odpraviti pred ponovnim gnojenjem in seveda obvestiti pristojno inšpekcijo. V odločbi je tudi predpisano, da mora Agrokombinat v roku enega leta izdelati strokovno analizo o rezultatih namakanja in polivanja z gnojivko in jo predložiti upravnemu organu.

Težave s farmo imajo inšpektorji že od samega začetka. Uprava Agrokombinata pa se je spomnila inšpekcijskih služb celo ob slovesni otvoritvi, ko je bilo rečeno, da so jim inšpektorji metali polena pod noge; zamudo pri pričetku obratovanja je pač nekako treba opravičiti... Gradbeni inšpektor je ukrepal že decembra 1984, ko je izdal ustavitveno odločbo in prijavil gospodarski prestop, kajti za gradnjo objektov farma ni imela gradbenega dovoljenja. Tega meseca je bilo izdano dovoljenje za poskusno obratovanje, nikomur pa se očitno ni zdelo vredno, da bi o tem obvestil gradbenega inšpektorja. Gradbeni inšpektor je v letu 1985 ugotovil, da farma obratuje brez uporabnega dovoljenja, kajti namesto novoletne voščilnice je Agrokombinat 27. decembra 1984 vblevil približno 900 plemenskih svinj.

SODOBNO - TRAJNO - KAKOVOSTNO

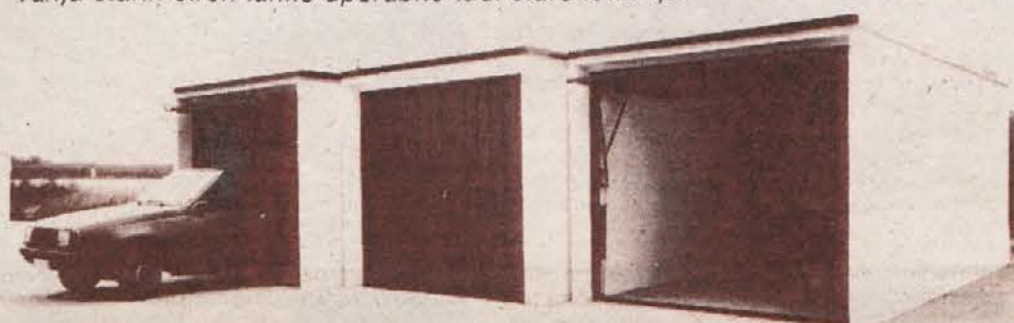

Odločite se za nakup sodobne, trajne in kakovostne strešne kritine. Izbirate lahko med gladkimi strešniki v rdeči, cementno in grafitno sivi barvi ter v grafitno sivi barvi s posipom. Naši strešniki so na voljo v vseh trgovinah z gradbenim materialom.

Naša streha je estetsko dovršena, trajna, s 35-letno garancijo, kompletirana s posebnimi elementi za ventilacijo, zračenje podstrešja in antenskimi priključki. Teža naše kritine na kvadratni meter pa je približno enaka opečnim strešnikom.

Posebno jo odlikuje odpornost proti mrazu in nalivom ter je zelo primerna za pokrivanje in prekrivanje stanovanjskih in gospodarskih objektov. S pritrditvenjem (pribijanjem) doseže kritina 100 odstotno odpornost tudi proti burji.

Za kvadratni meter strehe potrebujete približno 10 strešnikov. Velika površina enega strešnika omogoča hitro in enostavno pokrivanje ali prekrivanje. Pri prekrivanju starih streh lahko uporabite tudi staro letvanje.

Garaža MONO je masivna armiranobetonska garaža iz enega kosa. Dolga je 5,78, široka pa 2,74 in visoka 2,40 metra, težka pa 10 ton. V celoti je izdelana v naši tovarni IGM Strešnik. Gotovo garažo pripeljemo naročniku s posebnim tovornjakom. Na mestu, kjer naj bi stala, jo tovornjak spusti na temelje, ki jih prej pripravi naročnik. Postavljanje traja največ pol ure. Nato naročnik le še izdela tlak in lovilec maščob v garaži.

Garaža MONO je uporabna za:

- garaže (posamezne, dvojne, trojne, vrstne)
- drvarnice
- manjša skladišča
- za druge pomožne objekte

IGM »STREŠNIK« p. o. Dobruška vas
68275 Škocjan, tel.: 068 / 85-230, 85-231, 85-275

SODOBNO - TRAJNO - KAKOVOSTNO

40

PIONIR

gradbeno industrijsko podjetje
Novo mesto, TOZD MKI — sektor AVTOSERVIS

Opravljam:

- servis in remont osebnih in tovornih vozil:
- IMV—RENAULT
- ZASTAVA—FIAT
- TAM
- servis počitniških prikolic
- tehnične preglede

NOVO!

SERVIS

ZA VOZILA VOLKSWAGEN IN TAS

V našem servisu lahko zamenjate rabljen avtomobil IMV—Renault za nov

Vsa pojasnila daje:
GIP PIONIR, Ločna 48, 68000 Novo mesto
Telefoni: 068/23-421 in 21-243

NESREČO JE NAPOVEDAL KOLORADSKI HROŠČ

Pred 40 leti sem našel v Vrbinu pri Brežicah koloradskega hrošča, ki ga do tega časa v Sloveniji in Jugoslaviji ni bilo. Ta škodljivec je celih 6 let po vojni zaposloval doberšen del gospodarskega in političnega življenja Posavja, Slovenije in tudi sosednje Hrvaške v taki meri, da celo resolucija informbiroja leta 1948 ni naredila posebnega vtisa, saj se je velik del javnega življenja Posavja bavil z zatiranjem koloradskega hrošča. Zato je umestno, da se po 40 letih pojava tega škodljivca pri nas spomnimo akcij za zatiranje koloradskega hrošča, ki je povzročil toliko skrbi.

Koloradski hrošč ali krompirjevec (latinsko: *Doryphora Decemlineata* Say, hrvaško: krumpirova zlatica), je doma v Severni Ameriki ob reki Kolorado (od tod slovensko ime za škodljivca), na vzhodnem pobočju Skalnatega gorovja od Kanade do Teksasa. Tu je do sredine prejšnjega stoletja živel na divje rastoči rastlini, ki je v sorodu s krompirjem. Ko so beli priselenci tam pričeli gojiti krompir, je hrošč pokusil krompirjevo zelenje. Nova hrana mu je ugajala in se je začel naglo razmnoževati in širiti. Kmetovalci so bili brez moči proti njemu in so začeli opuščati sajenje krompirja.

Leta 1874 je hrošč prispel do evropske atlantske obale. Kljub prepovedi uvažanja krompirja iz Amerike je bil hrošč pripeljan v Nemčijo in Anglijo. Od leta 1876 dalje so bile najdene začetne manjše okužbe uničene s strojnimi ukrepi.

Po posegu Amerike v prvo svetovno vojno (leta 1917) ni bilo mogoče nadzorovati oskrbe ameriških čet v Franciji. Tako si razlagamo leta 1922 najdeno 250 ha veliko okuženo območje v bližini pristaniškega mesta Bordeauxa. Leta 1923 je hrošč preplaval že tretjino Francije in se postopoma širil v Belgijo, Nizozemsko, Nemčijo, Švico in Španijo.

Med drugo svetovno vojno se je hrošč zelo naglo širil s prevažanjem vojaških potrebščin v Italijo, Avstrijo, na Češko, Poljsko, Madžarsko in drugam. Na nevarnost pojava tega škodljivca pri nas so takoj po vojni začeli opozarjati vodilni kmetijski strokovnjaki Slovenije in Hrvaške, kot na primer prof. dr. Janežič, dr. Kovačević in drugi.

OTROCI PRIPOVEDUJEJO O PISANEM HROŠČU

V začetku junija 1946 sem poslušal nedeljske kmetijske nasvete ljubljanskega radia. Pozoren sem postal na natančen opis koloradskega hrošča, ličinke ter jajčec in na obvestila, ki so opozarjala na nevarnost, da se ta škodljivec lahko pojavi tudi pri nas. Danes opis škodljivca ni potreben, ker ga vsak pozna, saj skoraj ni najti krompirišča, kjer ga ni. V tem času (od decembra 1945) sem opravljal službo okrajnega kmetijskega referenta na takratnem okrajnem ljudskem odboru Krško. Ko sem prišel v ponedeljek v pisarno, sem prejel poročilo učiteljice osnovne šole iz Brežic, ki je sporočil-

la, da nekateri učenci iz okolice železniške postaje Brežice pripovedujejo, da se je na krompirju na njivi v Vrbinu ob Savi (zahodno od železniške postaje Brežice) pojavil čudno pisan hrošč, katerega ličinke rdeče barve objedajo krompir do golih reber, in da naj pride kmetijski referent pogledat, kaj je resnično na stvari. Takoj sem se z vlakom odpeljal v Brežice in na železniški postaji poiskal železniškega delavca, katerega sin je v šoli pripovedoval o čudnem hrošču. Železničar me je odpeljal na svojo malo njivo (okrog 20 arov) v Vrbinu ob Savi.

Krompirišče je bilo polno hroščev, ličink vseh velikosti pa tudi jajčec. Krompirjevi listi so bili na polovici nasada od ličink obzrti do golih reber, na ostali polovici nekaj manj, vendar zelo občutno. Nikoli pozneje nisem videl tako močno obzrtega krompirišča. Ker sem ravno prejšnji dan poslušal po radiu opis škodljivca, mi je ta opis bil še v svežem spominu, zato sem lahko takoj ugotovil, da je škoda na krompirju naredil koloradski hrošč. Železniški delavec (med vojno ni bil izseljen) mi je povedal, da je na pomlad leta 1944 prispela na železniško postajo Brežice več vagonov velika pošiljka krompirja (od kod je bila, delavec ni vedel). Ta krompir so razvozili posadkam vermanov in policije, pa tudi v Posavju naseljenim Kočevjarjem. Šef železniške postaje Brežice je po izpraznitvi vagonov naročil delavcu, da vagone očisti. Ker je bilo po kotih vagonov med prstjo še precej krompirja (sorta akerzegen — njivski blagoslov) se je delavcu zdelo škoda ta krompir vreči med smeti. Poiskal je nekaj papirnatih vreč, dal vanje krompir (delno pomešan s prstjo) in te ostanke po koncu dela na kolesu zvozil domov. Nekaj tega krompirja je porabil, nekaj pa posadil. Že v letu 1944 je opazil te hrošče na krompirju, vendar se ni zmenil zanje, saj niso na krompirju v tem letu povzročili posebne škode. V letu 1945 je bilo hroščev in ličink že več in so napravili precejšnjo škodo, toda splošne razmere po končani vojni, vračanje izseljencev in drugo, so bile vzrok, dana pojav škodljivca ni bil nihče pozoren. V letu 1946 pa so ličinke hroščev uničile nad polovico pridelka. Omeniti je treba, da železniški delavec ni imel toliko njiv, da bi lahko kolobaril. Zato je krompir sadil na edini njivi enkrat na enem, drugo leto na drugem delu njive in zato se

je koloradski hrošč na tej njivi tako močno razmnožil in razširil.

Naslednji dan sem najdišče koloradskega hrošča v Vrbinu pri Brežicah javil pomočniku kmetijskega ministra v vladi LR Slovenije, inž. Jožetu Berkopcu. Ta mi ni verjel, mislil je, da škodljivca ne poznam in je naogled poslal fitopatologinjo inž. Vadnalovo, ki je seveda ugotovila isto kot jaz, to je, da je škodljivec v resnici koloradski hrošč. Povedala mi je, da je zaradi proučevanja koloradskega hrošča v Ameriko odpotoval inž. Franjo Janežič in je ironija, da smo v tem času odkrili koloradskega hrošča doma.

Ekipe, ki so iskale tega škodljivca, so že v letu 1946 odkrile še druge okužbe in to v Šentlenu pri Brežicah, drugod na Vrbinu, v Starem gradu pri Vidmu ob Savi, v Stolovniku pri Rajhenburgu, današnji Brestanici, Kostanjevici, Sv. Križu (današnjem Podbočju), Vel. Podlogu, Bregah, Cerkljah ob Krki, Skopiacih, Artičah, Globokem, Kapelah, Dobovi, Vel. Obrežu, Leskovcu pri Krškem, Štritu pri Bučki, preko Sotle pa v Kraljevcu ob Sotli. Zračna oddaljenost od najsevernejše točke okužbe pri Stolovniku in najjužnejše pri Kostanjevici je znašala 18 km, oddaljenost od najzahodnega do najbolj vzhodnega dela (Stolovnik—Vel. Obrež) je znašala 40 km in je tako s koloradskim hroščem okuženo področje zajelo površino 720 km.

PREDSEDNIK OKRAJA S ŠKROPILNICO

Okrajni ljudski odbor Krško in kmetijsko ministrstvo vlade LR Slovenije sta takoj po odkritju škodljivca prek krajevnih ljudskih odborov uvedla kontrolno in karantensko službo. V Brežicah je bil ustanovljen štab za zatiranje koloradskega hrošča, ki ga je vodil inž. Ivo Zobec in drugi kmetijski strokovnjaki. Vlada FLRJ je 13. maja 1947 izdala uredbo o zatiranju koloradskega hrošča, po kateri so morali lastniki krompirjevih nasadov redno pregledovati nasade krompirja, paradižnikov in jajčevca ter vsako najdbo javiti pristojnemu KLO. Razen posameznih pregledov je organizirala ljudska oblast skupne, množične preglede krompirišč ob

udeležbi množičnih organizacij (OF) in mladine. Pregledi so bili določeni med 9. in 15. uro, ko so hrošči na zgornji strani rastlin in jih je zato lažje najti. Odredba ni zajela le okraja Krško, ampak tudi celo Slovenijo in Hrvaško. Pri množičnih pregledih krompirišč izven okuženega območja so odkrili okužbe s škodljivcem tudi v okolici Ljubljane in drugod.

Poleg mehaničnega uničevanja hroščev, ličink in jajčec je bilo določeno tudi obvezno škropiljenje krompirišč z 0,7% svincenim ali z 0,5% apnenim arzenatom. Poleg arzenatov so uporabljali za zatiranje koloradskega hrošča še prašivo DDT (pantakan, pepein). Za zapraševanje so bili na voljo lični ročni prašilniki na boben, ki bi še danes prišli prav za žveplanje vinogradov proti oidiju. Zemljo so razkuževali z ogljikovim žveplecem, ki so ga s posebnimi injektorji vbrizgovali v zemljo (to so delali tudi v začetku zatiranja trne uši po letu 1880), in to vsaj 100 ccm na m². Traktorska postaja Brežice je štabu za zatiranje koloradskega hrošča dala na voljo 3 motorizirane ekipe. Vsaka ekipa je imela 2 cisterni s škropivom vsebine 700 litrov in 10 bakterijskih nahrbtnih škropilnic z motorjem in črpalco, s katero so polnili škropilnice. Poleg teh ekip so škropili tudi posamezniki. Kakšno je bilo razporedenje pri zatiranju koloradskega hrošča pove podatek, da je za zgled predsednik OLO Krško Lojze Colarič pri množičnem pregledu krompirišč osebno škropil krompir z nahrbtno škropilnico.

Množični sestanki so bili po vaseh. Organizirali so jih KLO ob prisotnosti okrajnih aktivistov. Udeležba na sestankih je bila v tistih letih po vojni povsod velika, nekaj iz strahu pred posledicami neudeležbe.

HROŠČ NI BIL NAJHUJŠE

Štab za zatiranje koloradskega hrošča je v letu 1946 in 1947 imel svoj sedež v Brežicah. V njem so sodelovali vidni kmetijski strokovnjaki tistega časa. Te ljudi je delno predlagalo ministrstvo za kmetijstvo LR Slovenije, delno pa OLO Krško, potrdil (imenoval) pa jih je OLO Krško. V letu 1948 je bil štab za zatiranje koloradskega hrošča prenesen v Krško in je bil v sestavi kmetijskega oddelka OLO Krško, imel je svojega vodjo, kateremu so pomagali okrajni aktivisti. Od leta 1946 dalje so štabu za zatiranje koloradskega hrošča pomagali študenti agronomske fakultete iz Zagreba. Kot aktivisti so štabu bili na voljo člani okrajnega komiteja Komunistične partije, člani okrajnega odbora OF in člani okrajnega ljudskega odbora. Vsi ti so pripomogli (s svojimi ugledom in tudi prisilo), da so bile akcije zatiranja koloradskega hrošča uspešno opravljene.

Po letu 1952 so nehali delovati štabi za zatiranje koloradskega hrošča pri OLO. Akcije zatiranja in poročila o akcijah so prevzeli kmetijski referenti okrajev in pozneje občin. Kmetijski referenti so s pomočjo rajonskih vodij zatiranja koloradskega hrošča (rajonski vodje so za svoje delo prejeli ustrezne mesečne nagrade za sezono dela) vodili akcije za zatiranje koloradskega hrošča do leta 1960, ko je bilo zatiranje tega škodljivca prepuščeno izključno lastnikom krompirišč.

Bralec zapisa lahko spozna, da so se poleg kmetov tudi takratni vodilni ljudje Komunistične partije, OF, okraja in KLO trudili, da bi zatirali koloradskega hrošča. Vendar je zmagal koloradski hrošč. Danes imamo tega škodljivca na vseh krompiriščih in ga zatiramo s kemičnimi sredstvi skupaj z zatiranjem krompirjeve plesni. Kot smo pred 60 leti zgubili bitko s trtno ušjo, smo izgubili tudi bitko s koloradskim hroščem. Akcijam za zatiranje koloradskega hrošča so se pridružile druge akcije — za obvezne odkupe kmetijskih pridelkov, za ustanavljanje kmetijskih obdelovalnih zadrug ter ekonomij kmetijskih zadrug. Te akcije pri mnogih še danes zbujajo boleč spomin, saj se je mnogim zgodila resnična krivica. Nesrečo pa je napovedal koloradski hrošč.

TIT DOBERŠEK

Delikatosa

DOBER SIRAR ZORI DLJE KOT SIR

V nekdanji kašči stiškega samostana zorijo svoje sire Ljubljanske mlekarne. Kašča ni izbrana po naključju. Stiški samostan je bil že od nekdaj znan po svojem trapistu. Trapist pa je svojo »posebnost« ki ji pravimo

okus, dobil prav v zoriščnici. Zorenje sira je sicer končna, a tudi ena izmed najbolj pomembnih postaj pri izdelavi sira. Sir mora zoreti najmanj šest tednov, ves čas pa mora biti v zoriščnici enaka temperatura, mikroklima ipd. In za zorenje ima sir v kašči za meter debeli mi zidovi več kot primerno okolje.

Vendar pa za sir ni potrebno samo dobro skladišče, ampak je važno tudi mleko, ki ga sirarji predelajo v sir. Sirar pa, zlasti dober, se rodi in zori kakšnih dvajset let. Pri nas imamo dobre sirarje, tudi dobre sire, ki se merijo z najboljšimi tujimi siri, manjka pa nam še marsikaj drugega.

»Sir je živa stvar,« pravi Savko Podržaj, vodja sirarne Ljubljanskih mlekar. Njemu mora biti vse podrejeno. Zato našega delavnika ne uravnavamo po uri, ampak po siru.

Iz okoliških krajev vsako jutro pripeljejo v Stično od 10 do 15 tisoč litrov mleka. Zlijejo ga v bazen, ki drži kakšnih 5 tisoč litrov, ki ga segrejejo na 32 stopinj Celzija. Potem se mleko kakšnih dvajset minut siri, nakar ga prerežejo, tričetrt ure mešajo in potem iz njega oblikujejo okrogle in štirioglate ali podolgovate hlebce. V sirarni delajo vse praznike in nedelje po dvanajst do 13 ur na dan in to brez nadur. Na mesec naredijo po 30

ton sira vrste posavec v polivinilasti foliji in 3 do 4 tone stiškega sira na klasičen način. Sir potem zori še šest tednov.

Prijetno se je pogovarjati s Podržajem, ki ima svoj poklic več kot rad. Zato mu ni težko priti v sirarno tudi zvečer ali ponoči. Poleg tega pa ves čas spremlja novosti na področju izdelave sirov. Pred kratkim je šel na lastne stroške celo v Pariz, kjer si je ogledal svetovno razstavo opreme za mlekarstvo in sirarsko industrijo.

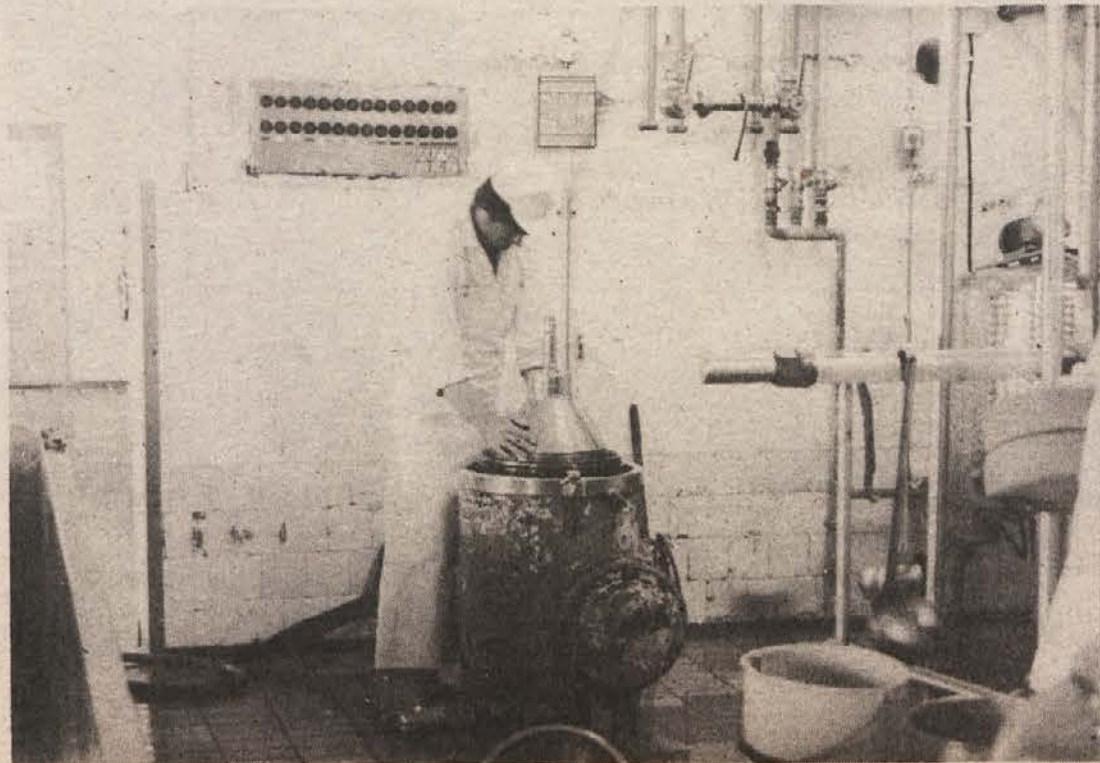
»Čeprav že dvajset let delam kot sirar, si še ne bi upal trditi, da vem o siru čisto vse. Po drugi strani pa sira ni težko narediti. Sir namreč spremlja človeka že dolgo in je bil nekdanj zelo pomemben vir beljakovin. V zadnjem času je pri nas kar nekako izginil z jedilnika.

Dejstvo pa je, da v bolj razvitih državah pojedjo več sira kot mi. Jaz bi kar rekel, da se po siru meri tudi razvojna stopnja posamezne družbe in celo kulturna raven. Zakaj? Za dober sir mora biti tudi mleko dobro. Dobro mleko pa dobiš samo tam, kjer je razvita živinoreja in pri molži upoštevajo tudi vse higienske predpise. Mi nismo neumni in znamo narediti prav tako dober sir kot Avstrijci ali Francozi, ki so nasploh znani po sirih. Vendar pa imajo oni boljše surovino kot mi. Mleko mo-

ra imeti najmanj 8,5 odst. suhe snovi in od tega 3,5 odst. beljakovin. Pri nas ima mleko le 3 odst. beljakovin in zato potrebujemo za kilogram sira od 10 do 11 litrov mleka, Švicarji pa samo 9 litrov mleka. Da ne govorim o tem, kako pri nas ponujamo hrano. Drugod jo že pakirajo tako, da bi jo jedel kar z očmi. Pri nas pa je vse sivo, konfekcijsko, brez duha. Mi sirarji ne moremo delati tako, brez duha, brez osebnega angažiranja. Za sir so znani vsi recepti in nobene skrivnosti ni več pri njih. Sir pa se od sira, tudi iste vrste, razlikuje. Zato mora biti sirar kar kos umetnika. S petimi leti prakse še ne postaneš sirar. Pri siru se vedno učiš. Kar naprej je treba opazovati, spoznavati. Recepti in meritve so lahko samo orientacija, piko na i daje vedno sirar.

V stiški sirarni, kjer zorijo tudi ostale sire Ljubljanskih mlekar, razmišljajo o tem, da bi razširili ponudbo sirov. Podržaj je že pokazal nekaj poskusnih izdelkov, ki so bili narejeni na način znanega francoskega sira camembert. A to seveda ni edini prijemljivi in vidni poskus. V Stični razmišljajo tudi o turizmu in o tem, kako bi živilske proizvode — poleg sira izdelujejo v Stični tudi izvrstne salame — ponudili turistom. Skladiščnik Peter Dremelj, ki skrbi za 150 ton sira v zoriščnici Ljubljanskih mlekar, * že pravi, da bi bilo potrebno pogruntati kaj takega.

J. SIMČIČ

KUHANJE BREZ MASTI IN VODE

Sodobna tehnika se s svojimi dognanji ne ustavlja niti pred vrati kuhinje. Tokrat ne bo govor o vrsti malih strojkov ali štedilnikih in pečicah, temveč o posodi. Že v petdesetih letih so v ZDA pričeli uporabljati posebno posodo, ki omogoča kuhanje povsem brez vode in pečenje brez masti.

Nekaj časa so mislili, da so največji dosežki lonci za kuhanje pod pritiskom, tako imenovani ekonom lonci. Multinacionalna AMC iz Švice je iskala dalje predvsem v posebnih zlitinah za sendvičasto sestavljen dno svoje posode iz materialov, ki jih dandanes uporabljajo v vesoljski tehniki.

Zaman bi to posodo iskali po trgovinah. V svetu in vse bolj tudi pri nas se je uveljavil način posebnih prikazov na domu. Zastopnik prinese vzorce posode z nazornim gradivom za razlago. Najpomembnejši del prikaza pa

poteka tam, kjer se ta posoda uporablja — v kuhinji.

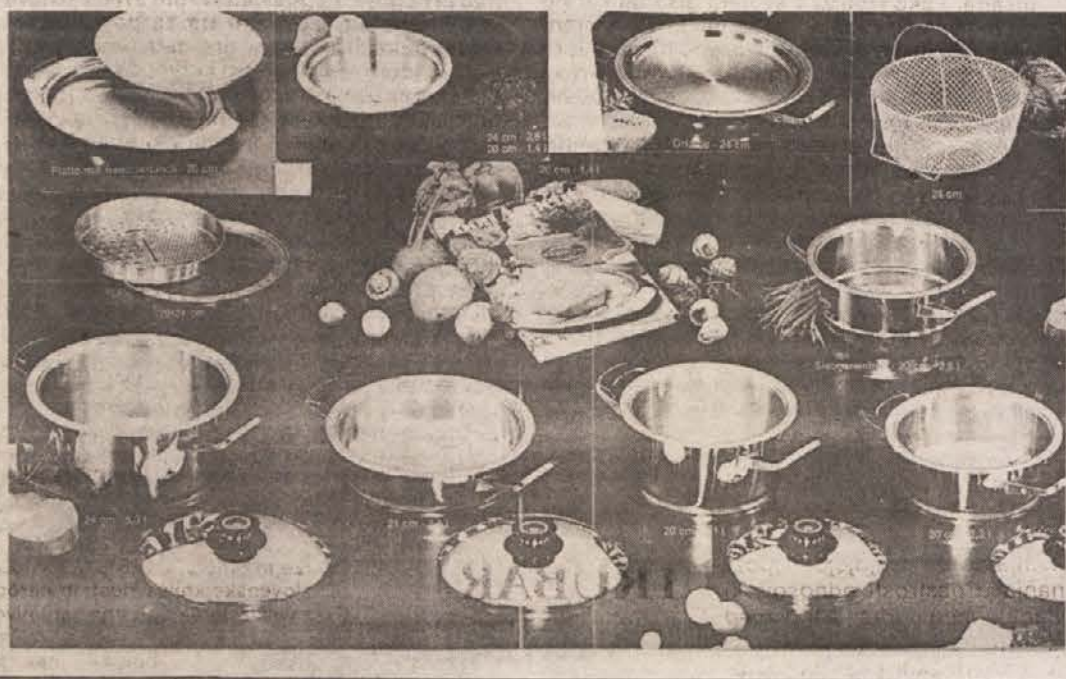
Izkaže se, da je ta nov način kuhanja mnogo enostavnejši kot v dobri stari kuhinji. Hrana se v tej posodi pripravlja sama, nameščanje vsega potrebnega je tako enostavno, da je vsemu kos že devetletnik. Zadeva torej kot nalašč za zaposlene ženske. Pri običajni pripravi jedi sta kuhinja in stanovanje polna pare, tu tega problema ni. Posoda v ustreznih garniturah je izdelana tako lično, da služi lahko hkrati tudi za serviranje in na koncu tudi za shranjevanje jedi.

Poleg bolj zdrave prehrane so na dani prihranki pri maščobah. Steklenice olja, ki že kar občutno bremenijo družinski proračun sleherni mesec, lahko uvrstimo med bistvene prihranke. Dognana je, da se s pripravo hrane v tej posodi lahko prihrani do 30 odst. mesa, kar je spet nov prihranek. Vse več ljudi pa ima predpisane diete, kjer je nujna priprava hrane s čim manj ma-

ščob in kar najbolj naravno pripravljena prehrana. Za take je taka posoda nepogrešljiva.

In kako priti do nje? Zastopnik Tehnuniona, Zlatko Tomažič iz Naselja heroja Maroka 25 v Sevnici, meni, da so za to pri nas kar dobre, predvsem pa zakonite možnosti. Tak nakup omogoča Tehnunion, resda samo za devize. Marsikdo, ki je že kupal tako posodo v tujini, pa je prinesel domov ponaredek, in teh v svetu ne manjka. Ko je doma skušal kuhati zgolj s pomočjo priložene knjige in obremenjen z dosedanjimi navadami, je bilo razočaranje popolno. Ponujene garniture so kajpak za različno debele denarice. Za Jugoslavijo prodajajo predvsem troje garnitur, kjer sta posebno manjši dve prilagojeni naši kupni moči. »Marsikdo ni bil več zadovoljen s črno belim televizorjem in si je omissil barvnega. Če želi človek storiti kaj za zdravo prehrano, bo segel po tej posodi, cena pa se lahko primerja s ceno barvnega televizorja,« pravi Tomažič. Izdatek za nakup te posode se s prihranki kmalu pokrije, še enkrat pa velja omeniti zdravilo prehrano, pripravljeno v tej posodi.

A. Ž.

POLETJE V HLAČAH

Tudi letos so hlače zelo moderne. V koraku z modo. boste posebno v hlačah iz živo pisanih vzorcev, pikastih, cvetličnih, kariranih ipd. Materiali so lahki in prijetni, bombaž in mehko padajoče tkanine. Hlače so večinoma tesno prilagajoče se ter sedemdeseminske, po želji pa tudi širše in pa krajše, vse do hlač bermuda. Modne hlače si lahko sešijete tudi same, četudi niste vrhunske šivilje.

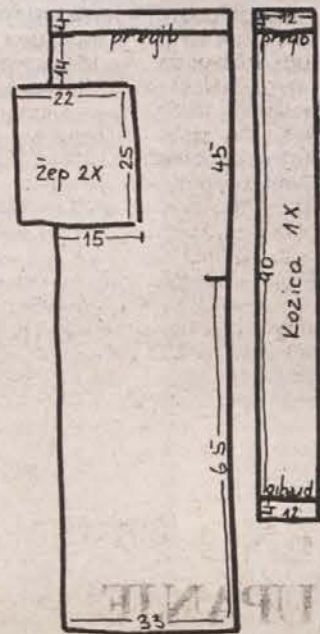
Predstavljamo enega od krojev za modne hlače.

Potrebujemo 1,60 metra bombažnega blaga širine 140 cm. Urežemo štiri hlačnice, dva žepa (lahko tudi brez žepov) in eno kozico. Vse robove obšijemo s cikcakom. Po dve hlačnici sešijemo po stranskem šivu. Zgornji rob žepa zapognemo dvakrat navznoter in preštepamo. Druge robove

zapognemo navznoter in zalikamo ter prišijemo na hlače. Sešijemo notranje šive hlačnic do oznake za kozico. Na sredini, od pasu spredaj do pasu zadaj, všijemo med obe hlačnici kozico. Zarobimo hlačnice. V pasu zapognemo rob najprej za 1 centimeter navznoter, nato še za 3 cm in preštepamo ter vpeljemo elastiko. Hlače so nared.

Po tem kroju si lahko sešijemo tudi kratke hlače, ki so letos modni hit, posebno če so narejene iz tkanin z vzorcem cvetja in sadja, ki se jih da dobiti v naših trgovinah.

Povejmo še, da se da s pravilnim krojem, vzorcem in materialom prikriti marsikatera napaka v postavi, tako da hlače niso dosegljive samo tistim z idealno postavo. Močna stegna prikrijemo v hlačah iz mehko padajočega blaga, medtem ko ozko krojene hlače iz jeansa niso primerne. Trebuh ali močne boke zakrijemo z udobno krojenimi hlačami in daljšo bluzo ali jopičem. Prekratke noge na videz podaljšamo s hlačami, ki segajo samo do gležnjev, primerne pa so tudi hlače bermuda. Veliki vzorci pristajajo vitkim. Postavo podaljšajo enobarvne bluze ali puloverji in krila ali hlače v isti barvi, vzdolžne črte, šivi ipd. ter tudi čevlji s petami.

VROČINA PRI OTROKU

O povišani telesni temperaturi pri otroku govorimo takrat, ko pri merjenju v ritki termometer pokaže nad 37,5° C, pri merjenju pod pazduho pa nad 37° C.

Zvišana telesna temperatura pomeni, da se v otrokovem organizmu nekaj dogaja. Vedno ne gre za bolezen. Vročina na primer nastopi tudi, če je otrok preveč oblečen, če biva v pretoplem prostoru, če je izsušen, torej če spi premalo tekočine ali je preveč izgubil (pri bruhanju, driski). V takih primerih se telesna temperatura hitro normalizira, če preveč oblečenega otroka slečemo, izsušenemu damo potrebno tekočino.

Največkrat pa je vročina znamenje bolezni, ki jih večinoma povzročajo virusi in bakterije, pa pri zastupitvah in še v drugih primerih. Na vročino se vsi ne odzivajo enako. Nekateri so kljub visoki temperaturi živahni, imajo tek in niso prizadeti, drugi pa že pri zmerno zvišani temperaturi poležujejo, so brez teka in prizadeti. Starši morajo otroka skrbno opazovati, redno meriti temperaturo in ukrepati ustrezno otrokovemu počutju. K zdravniku ni treba takoj, ko se vročina poveča, če vemo, kako otrok reagira nanjo, če je živahen in če nima seveda še drugih bolezenskih znakov (glavobol, bruhanje, kašelj, bolečine v trebuhu itd.). Otroku naj

več počiva, uživa lažjo hrano, dovolj tekočine v obliki mlečnih čajev, damo pa mu tudi vitamin C in ga skrbno opazujemo. Zmerno povišane temperature (do 38,5° C v ritki) in za katero smo vajeni, da jo naš otrok prenaša, ne znižujemo z zdravili za vsako ceno. Vročina je nevarna pri tistih otrocih, ki nanjo reagirajo burno, z vročinskimi krči. Pri takih otrocih je treba ukrepati hitreje in zbijati vročino, da ne pride do nevarnih reakcij, ki okvarjajo možgane.

Povišano telesno temperaturo znižujemo na več načinov. Poleg dodajanja zadostnih količin tekočine pregretemu organizmu lahko poskusimo znižati temperaturo najprej brez zdravil, in sicer s hladnimi kopelmi ali ovitki. Otroka okopamo v mlačni vodi, ki ji počasi dolivamo hladnejšo. Postopek lahko ponavljamo večkrat dnevno, saj ni škodljiv. Lahko pa otroka ovijemo v mokre hladnejše ovitke (brisače, rjuhe), namočene v vodi, ki ima približno 37° C. Po vsakem takem postopku kontroliramo otrokovo telesno temperaturo. Če nikakor ne pade, seveda uporabimo zdravila ki znižujejo vročino (panadon, aspirin itd.). Ker pa zdravila niso neškodljiva, je prav, da jih uporabimo šele takrat, ko smo storili vse drugo, kar je omenjeno. Ne bomo pa se pomišljali uporabiti zdravil, če otrok slabo prenaša visoko temperaturo ali se celo odziva nanjo z vročinskimi krči, za katere smo že rekli, da poškodujejo možgane. Bistveno je, da znamo otroka pravilno opazovati in da ukrepamo skladno z njegovim počutjem.

Za otroke je namreč značilno, da se jim zdravstveno stanje lahko popolnoma spremeni v zelo kratkem času. Takrat je treba k zdravniku, četudi ga je morda že pregledal pred nekaj urami. Zato naj starši takrat, kadar ima otrok vročino, ostanejo z njim, da ga bodo lahko opazovali in mu pomagali.

Dr. TATJANA TRATNIK-LESNIČAR

ZABOJ POSTELJA

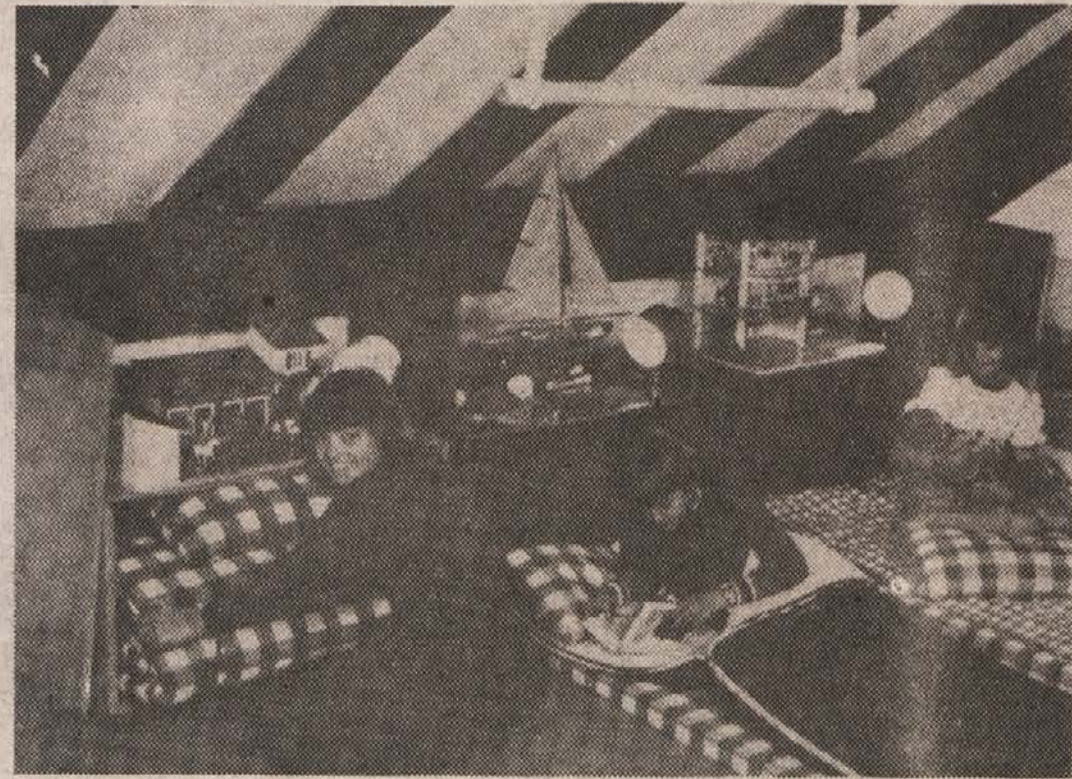
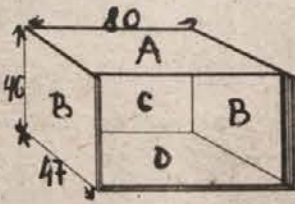
Počitnice so tu in marsikatera družina bo imela vsaj nekaj dni v gosteh otroke sorodnikov, prijatelje svojih nadebudnežev. Da ne bi bilo problemov s prenočevanjem, je rešitev skoraj enostavna. Gre za pomožno ležišče, ki je zelo uporabno tudi v počitniških hišicah. Zaboje postelja je zasnovan po vzorcu japonskega pohištva. Čez dan so žimnice iz penaste plastike in spalne vreče zvite in spravljene v zabojih, tako da ostane otrokom za igro kar največ prostora. Zvečer je treba le odpreti vrata zabojev in razgrniti posteljo.

Za zaboje, v katerem je čez dan spravljena odeja, potrebujemo: vezano ploščo, debeline 10 milimetrov, in sicer en kos (zgornji del A) 80 x 40 mm, dva kosa (stra-

nici B) višine 46 cm in širine 47 cm, en kos (zadnja stran C) 45 x 80 cm, en kos (dno D) 47 x 80 cm, en kos (vrata) pa 45 x 79,5 cm. Potrebujemo še letvice preseka 10/10 mm, in sicer: štiri kose dolžine 44 cm, en kos dolžine 78 cm in en kos dolžine 79,5 cm (za vrata). Prav tako moramo imeti lepilo za les in kolarske žeblice, dolge 20 mm.

Kratki stranici B prilepimo in pribijemo na robove kratkih stranic zadnjega dela C. Dno D prilepimo in pribijemo na eni strani na rob daljše stranice zadnjega dela C in na drugi strani vzdolž kratkih stranic B ravno z robom. Gornjo ploščo A prilepimo in pribijemo med obe stranici B in zadnji del C ravno z robom. Gornjo ploščo A prilepimo in pribijemo med obe stranici B in zadnji del C ravno z njihovimi gornjimi robovi. Dve letvici dolžine 44 cm prilepimo in pribijemo z medsebojnim razmikom 12 mm spredaj na notranji

strani kosa B ravno z robom, in sicer tako, da so spodnji preseki letvic na dnu D. Enako naredimo še na drugi stranici B. Tako smo dobili tirnice za vrata. Letvico dolžine 78 cm prilepimo in pribijemo na sprednji strani dna D, in to ravno z robom in med dve letvici, pritrjeni na robovih stranic B. Nato prilepimo in pribijemo letvico dolžine 79,5 cm ob robu daljše stranice vrat. Nanesemo sloj impregnacijskega sredstva in pustimo, da se posuši. Zbrusimo, premažemo s temeljno barvo, zbrusimo in še enkrat premažemo, tokrat z lakom. Ko se posuši, nanesemo še en sloj laka.

Oluzoria

iz izložbe

NOV IZBOR BRANJA

Lani je Državna založba Slovenije ponudila bralcem novo knjižno zbirko. Dala ji je pomenljiv naslov Branje. V nazivu je torej zapisala tisto dejavnost, ki jo menda povprečni Slovenec vse bolj opušta oziroma se je loteva samo takrat, kadar gre res za kaj zelo zanimivega. Pričakovall bi, da bo ob siceršnjih močnih tržnih tokovih, ki vejejo skoz naše založbe, tudi v novi zbirki lahkotno, če ne celo manjvredno čtivo. Pa ni tako. Že s prvim letnikom, v katerem sta izšla Luciusa Rhineharta Človek na kocki in Ralpa Ellisona Nevadni človek, je založnica zamejila zbirko na branje, ki pa ima nesporno kvaliteto. Očitna je tudi usmerjenost založbe, da nam v novi zbirki ponudi sveže branje, sodobne knjižne uspešnice. Tako lahko govorimo o dobrem, a hkrati komunikativnem branju.

Drugi letnik se je na knjigotrških policah pojavil pred kratkim in prinesel tri nove knjige. Kot prvo omenimo knjigo Karla Hoube Punč torta. Vanjo je prevajalka Zdenka Škerlj-Jermanova uvrstila štiri novele tega češkega pripovednika, ki se je uveljavil v češki literaturi po obdobju »praške pomladi«, kot imenujemo čas duhovnega in političnega vrenja, leta 1968 nasilno končanega z okupacijo sovjetskih čet in zaveznic. Takrat je veliko pisateljev prebegnilo na zahod, nekaj pa jih je ostalo, med njimi tudi Houba. Toda v njih je narodova usoda ostala neizbrisno zapisana. Tako Houba v svojem pisanju kar ne more iz opisovanja različnih kriznih stanj češkoslovaške družbe, pa naj bo to čas vdora Nemcev, prvih let svobode, ali čas okrog 1968. leta. Takšne so tudi nove, v slovenščino prevedene novele v Punč torti.

Za nas je dodatno zanimiva knjiga Domini-quea Fernandez V angelovi roki. Znan francoski pisatelj (Goncourtovej nagradenec) v tem fiktivnem avtobiografskem romanu riše življenjsko zgodbo intelektualca, katerega prave identitete pa ni težko ugotoviti. Čeprav avtor piše roman v prvi osebi, ne gre zanj, marveč, za slavnega italijanskega režiserja in scenarista Piera Paola Pasolinija, umetnika, ki je živel burno in nenavadno življenje, na robu družbe in v njenem središču, moški, ki ga je homoseksualnost globoko zaznamovala. Kijga je nenavadna tudi po pisateljevi pronicljivosti in živetosti v junaka pripovedi. Fernandez je Pasoliniju »zlezal pod kožo«, kot

pravimo, in ustvaril pravo psihoanalitično podobo znanega filmarja. In zakaj je novi roman v Branju zanimiv posebej za Slovence? Dvoje neposrednih vezi je: kot šolar je Pasolini leto dni živel v Idriji, kjer se je spoznal s slovenskimi šolarji in našo domovino (takrat je sicer bil ta del pod Italijo), in drugo, dolgoletna intima režiserjeva prijateljica je bila slovenska glasbenica Pina Kalc. Oboje teh dejstev odseva v romanu.

Tretja knjiga v zbirki Branje je slovita »Biblija hipijev«, kot se je prijel naziv za knjige skrivnostnega Carlosa Castanede, pisatelja, ki se vztrajno izogiba vsakršni publiciteti, a je hkrati eden najbolj branih avtorjev na zahodu. Posebno priljubljen je med mladimi, ki jih pač priteguje njegov nenavadni svet izkušenj »razširjene zavesti«. Razlog za popularnost Castanedovih knjig pa gre nedvomno iskati tudi v močno razširjenem kultu učitelja, ki naj bi posameznika vodil k najgloblji spoznanju življenja in sveta. Castaneda v knjigah namreč piše o znanstveniku, ki v srečanjih z nenavadnim Indijancem don Juanom spoznava svet in sebe onkraj meja razuma.

Za slovensko izdajo je prevajalec Uroš Kallič pripravil izbor iz štirih Castanedovih knjig in jih strnil v tekočo pripoved. Knjige so sicer nastajale več let, v njih je precej ponavljanja že znanih stvari. Temu se je slovenska izdaja ognila. Jasno pa je, da je s takim zlitjem naredila tudi nekaj škode. Kljub vsemu smo Slovenci, s precejšnjo zamudo sicer, a le dobili ta sporni tekst, za katerega še ni dokončne ocene, ali je umetnina ali sleparija ali prava romansirana filozofska študija.

M. MARKELJ

PREBRALI SMO

VULKANI NE UMREJO

Kot smo se lahko poučili iz ne tako dolgo tega izdane knjige Slovenci po svetu, je naš mali narod velik svetovni popotnik. Že od nekdaj so tuje dežele vabile naše ljudi in mnogi so se temu klicu odzvali, prenekeri tudi v borbi za vsakdanji kruh. Pričakovali bi, da imamo zaradi takšnih izkušenj veliko potopisne literature, a je vednar za naše razmere ni veliko. Vsaka tovrstna knjiga je dobrodošla obogatitev naše potopisne zakladnice in knjiga Toneta Hočevarja Vulkan ne umrejo, ki je izšla pri Mladinski knjigi, je nedvo-

sti. Vedelo se je samo, da tam stoji nekaj tako imenovanih bananskih republik in da vladata v deželah nasilje in revščina. Z uspešno sandinistično revolucijo v Nikaragvi in močnim revolucionarnim gibanjem v Salvadorju pa so se svetovne politične silnice srečale prav na tem delu sveta in nastalo je novo žarišče medblokovskih napetosti, kar je seveda ta pozabljeni predel postavilo v središče svetovnega dogajanja in zanimanja.

Tone Hočevar, dolgoletni dopisnik in poznavalec srednjeameriškega dogajanja, je bil priča mnogim dogodkom, zato je lahko napisal »doživeto« zgodovino Srednje Amerike, kot je podnaslovlil svojo knjigo.

Doživljal je zmagovito sandinistično revolucijo v Nikaragvi, bival s salvadorskimi partizani v hribih, doživljal je vzpon revolucionarnega romantizma in tudi doživel čas, ko je ta zaradi razmer in lastnih napak seveda splahnel. Vse to z živo besedo, ki je živa pač tudi zato, ker je doživela, izrisuje v knjigi Vulkan ne umrejo. In bralec hitro dobi tudi odgovor, da ti vulkani niso ognjeniki čarobnih eksotičnih imen, ki jih je v Srednji Ameriki zares dosti, marveč da gre za družbene ognjenike, za silne izbruhe, ki jih sprožajo ostra nasprotja, revščina, krivice in nasilje. Takšni vulkani ne umrejo zlepa. Zakaj bruhajo, pa Hočevar bralca nevsiljivo pouči.

M. MARKELJ

ENO SAMO UPANJE

Službene dolžnosti so vodile Aguština Laha, našega znanega ekologa in geografa, po vsem svetu. Živahna mednarodna dejavnost Jugoslavije je zahtevala številne stike, še posebno z nevrččenimi deželami, ki so nam še vedno prej tuje kot domače. Lah pa ni hodil po svetu z zaprtimi očmi in

ni se zadovoljil le s posedanji v konferenčnih dvoranah in za sejnimi mizami. Če je le mogel, si je šel ogledati znamenitosti dežele ali kraja, kjer se je mudil. S seboj je imel skoraj vedno tudi fotoaparatus. In tako se je nabralo vsega dovolj, fotografij, spominov, spoznanj, lepih, prijetnih, neprijetnih in mučnih dogodkov, ob pomoči naših ljudi, ki delajo in žive po tujih deželah, pa je spoznal tudi prenekerato resnico, kar je vse skupaj najbrž kar klicalo po zapisovanju. In Avguštin Lah se je pisanja tudi lotil.

Plod teh dolgoletnih spoznanj in popotnih vtisov je tudi knjiga, ki je pred kratkim izšla pri Založbi Borec. Pod skupnim naslovom Eno samo upanje je zbranih 25 popotnih zapisov, razdeljenih v štiri razdelke. V prvem so zbrani zapisi iz Afrike, v drugem iz Daljnega vzhoda, v tretjem iz Amerike, v četrtem pa gre za razmišljanja in združevanja izkustev z različnih koncev sveta in medsebojne primerjave.

Lahovi popotni zapisi odražajo avtorjeva številna zani-

manja, ki se strnjujejo v spoznanja o pestrosti odnosov, ki vladajo med ljudmi, a tudi med človekom in naravo. Zanimivi so tudi vmesni pesniški »predahi«, ki podobno kot avtorjeve fotografije dajejo popotnim zapisom nove razsežnosti.

V knjigi Eno samo upanje je zbranega veliko izkustva in spoznanj o svetu, zato bo za marsikoga nova Lahova knjiga ne samo zanimivo, marveč tudi poučno branje.

TRUBAR V VERZIH

Med knjigami in drugimi publikacijami, ki so v počastitev 400-letnice smrti Primoža Trubarja izšle v letošnjem letu, je tudi drobna knjižica, ki je nekaj nenavadnega in že zaradi tega vredna zanimanja. Pod stvarnim naslovom Življenje in delo Primoža Trubarja in za resnim likom našega velikega moža na naslovnici se skriva v ve-

rze in rime prelit življenjepis očeta slovenske književnosti in narodne zavesti. In še dodatna zanimivost: knjižica ni delo katerega od slovenskih rodoljubov, ki bi na ta način želel počastiti pomembno obletnico, marveč gre za prevod iz nemščine.

WALTER DÖTLING

Trubarjev življenjepis v verzih je namreč napisal upokojeni župnik Walter Dötting, ki je več kot desetletje župnikoval v derendingenski fari, v evangeličanski cerkvi, kjer je pred davnimi leti označil božjo besedo tudi Trubar in na katere pokopališče so položili k večnemu počitku njegove posmrtnje ostanke. Za svojega stanovskega prednika je Dötting vedel, ni pa poznal njegovega pomena za slovenski narod, saj je celo menil, da je bil Trubar Nemec. Kasneje je ob obiskih Slovencev v derendingenski cerkvi odkril Trubarja in se začel močno zanimati zanj. O tem zanimanju je med drugim pisal v Dolenjskem listu novinar Ivan Zoran, ki se je z Döttingom pogovarjal. Dötting je postal velik ljubitelj Trubarja in kar mali poznavalec podatkov o njem. Med drugim velja omeniti tudi njegova prizadevanja za stike s slovenskimi ustanovami in da je prvi zaslužen, da farni dom v Derendingu nosi ime po Trubarju. Za prizadevanja po prijateljskem sodelovanju je prejel odlikovanje red jugoslovanske zvezde.

Pesnitev oziroma »poročilo v verzih«, kot je v podnaslovu zapisal avtor, je literarno skromna, a končno ne gre iskati v nji umetniških vrednot, pomembnejše je to, da je sploh uglejala dan. V slovenščino je pesnitev prevedel Janko Moder, ki je napisal tudi spremno besedo. Kot založnica pa je zapisana Pomurska založba.

PAVEL PERC

SAMI PREPISOVALI NOTE

Brestanica ima bogato narodnozabavno in kulturno tradicijo. Že leta 1864 so Brestaničani v šoli zamenjali nemški jezik s slovenskim. Ob prelomnici stoletja so imeli razvejeno, dobro organizirano kulturno in športno življenje. Čeprav niso imeli primernih prostorov, so pripravili številne dramske in glasbene prireditve. Imeli so mešani in moški zbor, oktet, orkester, toda ves ta polet je prekinila 2. svetovna vojna. Z udarniškim delom so si Brestaničani po osvoboditvi obnovili kulturno dvorano. V ustvarjalnem zagonu je spet prešerno zadonela tudi pesem, ki je pevce združila v moški pevski zbor Svobode Brestanica. V tej sezoni praznuje 40. obletnico ustano-

vitve. MPZ je hkrati najstarejša dejavnost v brestaniškem delavskem kulturnem društvu Svoboda.

»Z brestaniškimi pevci sem preživel čas od leta 1945 in vse do danes. Če v spominu preletim minulih štirideset let, moram ponovno potrditi: kdor puje, si uva ne misli,« zatrjuje najstarejši pevec MPZ DKD Svoboda Anton Javorič. Vsi, ki jim je bilo petje pri srcu, so se začeli zbirati, ker so čutili, da je v kraju treba ponovno oživeti kulturno dejavnost, ki jo je okupator popolnoma zatrl. Pevovodja sta bila že pokojni Vinko Avsenak in Adolf Moškon, ki sta v zboru sodelovala od vsega začetka kot pevca. Pozneje, ko je bil organizi-

ran mešani pevski zbor, ga je vodil Moškon, moškega pa Avsenak. Ta je zbor vodil do leta 1953, nakar je taktirko prevzel Moškon, tega pa je leta 1976 nad vse uspešno zamenjal Janko Avsenak, ki je zborovodja še danes.

Moški pevski zbor je začel v sila skromnih razmerah v Kacjanovi hiši, pozneje nadaljeval na trgu v stari občini, nato v bivšem Sokolskem domu, se spet selil v gostilno Pod lipo, naposled pa v dvorano brestaniške elektrarne. Pevcem obilica volje in energije očitno ni manjkalo, saj če ni šlo drugače, so notni material kar sami prepisovali. Zbor je številčno rasel in od prvotnih 15 članov pristal pri 45 pevcih. Zlasti za obdobje, ko je dirigentsko palico prevzel Janko Avsenak, so značilne pomladitve, ki so za krajši čas sicer zavrlle kakovostno rast, a so bile dobra nalozba za naprej. Razvil se je močan in homogen zbor, ki ga odlikujejo predvsem lep zvok, ubranost in dobra interpretacija.

Ko je bil zbor na vrhuncu, je oktobra 1983 z gostovanjem v zahodnonemškem Obrigheimu prinesel tudi tole oceno nastopa, objavljeno v Baedische Saengezeitung: »... Sledil je pravi ognjemet navdušenja ob nastopu moškega zbora Svoboda Brestanica pod vodstvom simpatičnega pevovodje Janka Avsenaka, ki je svoje može oblikoval v enotno tonsko zgradbo največje kvalitete. Podali so petnajst pesmi na pamet, brez večjih odmorov, disciplinirano, brez pretirane strogosti, izkoriščajoč celoten dinamičen obseg, od nihajočega pianissima do mogočnega fortissima. Čisto sozvočje in presenetljive pogo- ste spremembe medsebojno dopolnjevanje solistov in zbora (pri tem ima vsak pevec v zboru sposobnost solista) ter dobro artikularno petje neprekosljive izraznosti!...«

Kulturno poslanstvo opravljajo Brestaničani z nastopi tudi na posavskih

pevskih revijah, medrepubliških srečanjih, na šentviških taborih, s snemanjem za ljubljanski radio. Z moškim pevskim zborom »Tone Okrogar« iz Zagorja so podpisali listino o pobratenju obeh zborov. Lani so nastopili z mešanim pevskim zborom Viktor Parma in pihalnim orkestrom krških papirničarjev. S predstavitvijo Gobečve kantate O punov do Tita je zbor dokazal svoje sposobnosti in kakovost. Dober sprejem pri manj in zelo zahtevnem občinstvu je brestaniškim pevcem morda celo močnejša spodbuda za nadaljnje delo kot številna družbena priznanja, ki jih seveda skrbno hranijo. Moški pevski zbor DKD Svoboda Brestanica je s harmonijo glasov in širokim repertoarjem že 40 let pomemben del kulturnega življenja Brestanice, bližnje in daljne okolice. Je steber zborovske tradicije tega območja.

Prav lanska pomladitev, ko je v zbor prišlo skoraj pol novih pevcev, pomeni za zbor spet eno izmed »kadrovskih kriz«, saj bo moral Janko Avsenak posvetiti več energije mlajšim pevcem. Toda Avsenaku, glasbeni duši od pet do glave, ni težko. Rasel je v družini, kjer je bil posluh za glasbo, kjer so znali domači ubrano zapeti, prva spoznanja o skrivnostih, zakonitostih in lepota glasbe pa je pridobil v krški glasbeni šoli, kjer je končal štiri letnike klavirja in sedem letnikov violine.

»Prav gotovo mi bodo vedno ostali v spominu številni večeri, ko sem kot fant stal ob klavirju, na katerem je oče igral pesmi iz svoje mladosti, jaz pa sem moral odpeti vse solistične vloge iz Vodopivčevih, Verbičevih in Ipavčevih motivov. Mislim, da je to tisto, kar me je »zatrupilo« z zborovodstvom. Vem, da moram novim pevcem, ki prihajajo na vaje tudi daleč spod Bohorja, pomagati, če hočemo kakovostno rast,« skromno de Janko Avsenak.

NA KRAJU SAMEM

brez orodjarja, povprečno pa vsak zasluži od 12 do 14 starih milijonov mesečno. Zdaj je sezona v kmetijstvu na vrhuncu in to občutijo tudi v Cerjakovi delavnici. Lažje bi bili kos velikemu povpraševanju, če bi trgovci blago naročali bolj enakomerno, toda visoke obresti za obratna sredstva očitno bremenijo tako trgovce kot tudi obrtnike, za katere je že od nekdaj značilno, da morajo biti prožni, prilagodljivi, če naj res kaj veljajo.

Cerjakovi sodelujejo z brežiško obrtno zadružno Gric od začetka obrti. Z odnosi so zadovoljni, razumejo tudi to, da morajo zaloge sami pokriti, če želijo naročilnico. V devetdesetih odstotkih delajo za znanega kupca, ostalo pa za trg. Največ sodelujejo z Agrotehniko in Hmeždom. Mesečno naredijo okoli tisoč kardanskih osi. Začeli so iz nič. Ivan je bil 20 let v službi, najprej v krški Kovinarski, zatem v kovinskem podjetju v Dobovi, zadnjih 10 let pa je bil poslovodja pri Agrotehniko v Brežicah, kjer so že izdelovali mehanizacijo za kmetijstvo. Tod je Cerjak spoznal precej več zanimivosti kot v konstrukcijskem ključavničarstvu.

»Človeka žene tudi želja, da bi spoznal, obvladal in presejal dotlej neznano delo in znanje. Imamo staro strojno opremo, a s pridnostjo in doslednostjo so fantje kos tudi tej pomankljivosti. Zanesem se nanje, da ne bodo dali iz rok izdelka, da bi šel v prodajo, če ne bi bil v redu. Ko smo razstavljali na graškem sejmu, smo dobili nekaj ponudb Avstrijcev, a ne bi zmogli

vsega dela. Velik problem bi bili tudi roki, kajti vem, da gre na zahodu za natančnost dobav do dneva in ure, pri nas pa, denimo v Železarni Siskak, odvrnejo, če ta mesec nimajo materiala, da bo morda prihodnjič kaj več sreče. V letih 1979 in 1980 smo delali za Kovinarsko Krško vibracijska sita, in sicer za asfaltne baze Wibaua iz Zahodne Nemčije. Hmežad pa zdaj izvažajo različne stroje z našimi kardani na Švedsko,« pripoveduje Cerjak.

Zadnjič je videl morje leta 1982, ko je pripeljal družino na oddih. Zanj ni bilo časa. Družinski prijatelj Cerjakovi, Marjan Seliškar, smeje potolaži Ivana: »Bodi tiho, tebi to ustreza, sicer bi ti bilo dolgčas.« Ko Cerjak za nekaj časa zapusti pisarno, kjer klepetamo, Seliškar pove, da tako marljivega, prizadenevega človeka ne najdeš na vsakem koraku. Spomni se, da so bili v tej hiši časi, ko skoraj niso imeli kaj jesti, a so se z zagnanostjo, trdim delom le nekako pretolkli. Za električni transformator in daljnovod je moral Cerjak plačati polovico stroškov. Začetki obrti niso bili spodbudni. Spet je sloga v družini tista, ki pomaga varno mimo največjih čeri. Sin Matjaž — zdaj jih ima že 22, je končal srednjo tehniško šolo in nadaljuje študij na strojni fakulteti — je pridno pomagal staršem v stiski, prav tako hči Polona, ki obiskuje srednjo tehniško šolo. Očitno se Cerjakovima ni bati, kdo bo nadaljeval njuno delo, zato še z večjo voljo kljubujeta viharjem.

Cerjak je očitno res tip obrtnika, ki čuti odgovornost do tistega, za katerega dela.

Preprost račun pokaže, da bi se mu celo bolj splačalo manj delati, prav gotovo pa bi imel čas tudi zase. A zaveda se, da je dobršen del kmetijske mehanizacije pri nas že odvisen prav od njegovih kardanskih gredi, zato svoje obveznosti izpolnjuje, četudi na račun neprespanih noči. Ve, da nima smisla Amerike znova odkrivati, a strokoven pogled na razvoj Cerjaku le omogoča, da delo opravi dobro, včasih pa tudi presenetljivo novostmi, vsaj za jugoslovske razmere. Obvladuje vso tehnologijo izdelave kardano.

Poprej je izdelke na termično obdelavo vozil v Zagreb, a ko je nekoč še petič prišel zaman v hrvaško prestolnico, se je odločil, da bo sam razvil termično obdelavo. Ogljičenjen kot ena pomembnejših faz, ki daje trdoto materialu, poteka v dveh pečeh pri približno 900 stopinjah Celzija in v natančno določenem času. Pri Inštitutu za raziskavo materiala v Ljubljani je dobil ateste za ta postopek, saj ve, da je to še zmeraj ceneje, kot pa narobe delati. Ta postopek zahteva od Cerjaka, da ob katerikoli noči ali jutranji uri vzame iz peči 120 kilogramov žareče mase. S pomočjo viličarja, iz manjše peči pa kar ročno. Zaradi varnosti pa mora biti še vedno kdo poleg, torej sta dva ob spanec. Prihodnje leto bodo Cerjakovi začeli izdelovati še težke kardanske grede za kmetijsko mehanizacijo, kakršnih še ne izdeluje nihče v Jugoslaviji. Potrebna bodo specialna orodja, spet nova vlaganja. »V sedanjih težkih razmerah, je samo delo rešitev. Nihče ti ne more pomagati,« pravi Ivan Cerjak iz Bukoška pri Brežicah.

PAVEL PERC

»Prejšnji mesec smo sila pozno dobili reprov material in smo morali še več delati kot običajno. Domači smo bili v delavnici tudi do polnoči, a tega ni treba pisati, saj marsikdo, kdor našega dela ne pozna, misli, da se da kar brez dela lepo živeti,« pravi 47-letni obrtnik Ivan Cerjak iz Bukoška pri Brežicah. Šele od leta 1979 ima obrt, a se je že uveljavil kot izdelovalec kakovostnih teleskopskih kardanskih gredi za kmetijsko mehanizacijo. Gre za izjemno zahteven izdelek in čeprav ima vsak vsaj 200 pomembnejših sestavnih delov iz 55 do 60 vrst materialov, Cerjakovi fantje delo opravijo tako vestno in natančno, da ne poznajo reklamacij.

Z ženo Jožico imata devet delavcev. Kljub temu da nimata skupne obratovalnice, živijo in delajo kakor složna družina. Miha Frelj, Jože Čančer in Adrej Melič delajo pri Cerjaku že od začetka. Prevladujejo strugarji, ne morejo niti

cu, ker je hladno, malo prostora in še prostor ni najbolj čist. Po porodu je potrebnih v povprečju okoli 6 mojih obiskov na domu in nato spet, ko otrok spremeni prehrano. Sicer pa ženske danes že redno prihajajo tudi v ambulanto,« pravi Marija Kos.

Največ časa porabi Kosova za obiske ostarelih in osamelih. Zanje je težko dobiti varstvo. Za sosedsko pomoč je vse manj časa in tudi človekoljubnost je vse bolj redka. Včasih so v zaselku le tri hiše in vse tri družine so med seboj skregane. Nekateri osameli so bolj potrebni razgovora kot pomoči. Spet drugim je treba prinesiti iz trgovine to ali ono, a so take pomoči deležni vedno redkeje. Za to pa so pogosto krivi tudi sami, ko sosedu očitajo, da mu niso naročili, naj kupi beli ampak črni kruh ali da prineseno meso ni dobro, in podobno.

Veliko ostarelih je osamelih tudi zato, ker posestva niso hoteli prepisati na otroka. Mlajši nočejo biti »sužnji« in odidejo v mesto, kjer se zaposle. Starši ostanejo na stara leta, ko so najbolj potrebni pomoči, sami.

Ni hudo, če zaspíš in umreš. To je pravzaprav lepa smrt. Huje je, če si bolan, pa ni nikogar, da bi ti skuhal juho ali čaj. Veliko je primerov, ko se stari in mladi ne z bogajo. Mladi bi radi obnovili hišo, uvedli na posestvu koristne novosti, starši pa temu nasprotujejo. Upirajo se novemu, neznanemu, tujemu. Tako pride do nesporazumov.

OBRAZI

SAMOTA JE BOLJ POTREBNA BESEDE KOT POMOČI

Patronažna sestra Marija Kos z zdravstvene postaje Sodražica, ima na skrbi okoli 3.000 krajanov. Zanje se briga od rojstva do smrti. Njen uradni naziv je medicinska sestra-babica, njeno delo pa zajema babiško službo, nego bolnikov na domu in patronažno službo.

»Na leto rodi na našem območju 35 do 40 žensk. Nosečnice prihajajo v ambulanto pa tudi jaz jih obiskujem na domu. Če se obeta hiter porod, spremljam porodnico v porodnišnico. Posebno hudo je pozimi, ker so pota do nekaterih vasi zelo slaba. Zato prav pozimi ta ali ona mamica rodi doma, v ambulanti, v rešilnem avtomobilu pa tudi pri meni doma je že zajokalo, nekoč celo dvojčka. Najtežje je s porodi v rešil-

Včasih gre vse narobe tudi, če starši prepuste posestvo. Ko je mati prepisala, je bila še zdrava. Izgovorila si je le kot v hiši, kuhala pa si bo sama. Potem je sin odšel v Nemčijo, doma je ostala snaha, mati je oslepela in tudi slišala je vse slabše. Na moj predlog, naj bi snaha materi kuhala, je res začela kuhati. Ko sem se po tednu dni dopusta vrnila v to hišo, je bilo v sobi matere res veliko hrane, a je bil kruh na debelo prekrit s plesnijo, kava mrzla. Mati je dejala, da ji nihče ni rekel, da ji je kaj prinesel, snaha pa, da je bila mati hudobna do nje in da je pač ne more imeti rada.

Kakšna žalost! Do starejših se je kljub njihovega morebitnemu čudaštvu in sitnobi le treba obnašati človeško! Danes si mlad, jutri pa boš star in morda čudaški, vsekakor pa potreben pomoči.

Pri nekaterih starejših je pamet res malo čudna. 86 let stara ženica, polna revme, je hodila po cementu v gumijastih škornjih in si tudi sicer ni ničesar privoščila. Ko je umrla, so našli v njenih skrinji troje tople copate, deset parov toplih nogavic, skratka, vsega je imela dovolj, tudi denarja, a je kljub temu od hudega umrla,« je povedala Kosova.

Marija Kos obiskuje na domu bolnike, ki ne morejo sami do ambulante. bičajno jim je treba dati injekcije ali pa so potrebni nege. Največ dela je pozimi, ko je veliko bolnih in je tudi

terensko delo najtežje. Pa zdaj že nekako gre, ko ima na voljo fička. Težje je bilo v začetku, ko je hodila okoli peš, s kolesom ali kasneje z mopedom. Ko še ni imela službenega avta, je pomagala pri 160 porodih na domu. Tudi doživela je marsikaj. Ko je šla peš preko Sv. Ane do neke porodnice, se je naenkrat znašla pred divjo svinjo s tremi mladiči. Na srečo se je tudi svinja ustrašila. Marija pa še danes ne ve, kako je prišla v dolino, ve le, da hitro. Spet drugič se je naenkrat znašla s kolesom blizu jelenov, ki so se rogljali, a se na srečo niso zmenili zanj.

Posebno je Marija zadovoljna, če ji uspe pomagati v kakšni težji stiski. Spominja se, kako je prišel k njej po pomoč neki mož, češ da se je skregal z ženo, ki je zdaj odšla k staršem, njemu pa je žal. Rada sta se imela, pa se je tistega dne napil, čeprav prej nikoli ni užival alkohola. Prišlo je do ostrih besed in žena mu je pobegnila. Nekaj ur kasneje je prišla k Mariji Kos še pobegla žena, ki je obžalovala prepir in jo prosila, naj ji pomaga do sprave z možem, saj se imata rada.

»Šli sta k možu in pobotala sta se. Do danes Kosova še ni slišala, da bi med njima spet prišlo do resnejšega spora. Tega je bolj vesela, kot bi bila še tako dobre plače.

Hudino je občutila Marija že, ko ji je bilo 6 let. Takrat, leta 1942, so jim Italijani na Robu pri Velikih Laščah požgali hišo.

»Otroci smo z mamo sedeli na grivini sredi njive, gledali ogenj in jokali. Mama pa nas je tolažila: Samo da so oče prej umrli in da ne vidijo, kako gori hiša, ki so jo s toliko napora zgradili. Kasneje smo pogoreli še enkrat,« se spominja Kosova.

Pred 28 leti se je zaposlila v Zdravstvenem domu v Ribnici. Z možem sta bila srečna. Rodil se jima je sin, nato pa še dve hčeri. Potem je prišlo najhuje. Pri nakladanju hlo dov se je možu v roko zadrla trska. Zdravniki so obupali nad njim, Marije ne. Masirala ga je, mu govorila. In po mnogih dneh — med tem jih je za podobno boleznijo umrlo preko 40 — je malo pomagal s prstom. Stekla je k zdravniku in mu povedala. Zdravnik ni verjel. Dejal je, da se je Mariji gotovo le dozdaval, da ima zaradi prestanih naporov prvide. Čez nekaj dni pa je tudi zdravnik opazil možev migljaj.

»Prosila sem jih, rotila, naj naredo vse, da bo ostal živ, pa čeprav bo invalid. Imam lovsko puško pa jo bom prodala in kupila invalidski voziček.

Ostal je živ. Na srečo duševno popolnoma zdrav. Iz invalidskega vozička mi je veliko pomagal pri vzgoji in učenju otrok. Starejši sin je končal biologijo in pripravlja magisterij. Ena hči je medicinska sestra kot jaz, druga pa dela v komercialni in še študira o delu. In jaz bom zdaj doma. Živela bom za družino, za svoje,« je bila odločna Marija Kos.

JOŽE PRIMC

Z elektronskimi skanerji proučujejo, kako se ljudje odzivajo na reklame — Tudi za revije

ANTON BOŽIČ iz Ljubljane je bil izžreban izmed reševalcev naše male nagradne križanke št. 22 in za nagrado mu je žreb dodelil roman znanega slovenskega pripovednika Antona Ingoliča Obračun. V njem pisatelj opisuje dogajanje v štajerskem kraju Orehovec, kjer se mešajo tokovi starega kmečkega življenja in sodobnosti.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 18. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 24.

PRGIŠČE MISLI

Posameznik mora priti do izpolnitve svoje lastne individualne resnice. Š. AUROBINDO

Človek je tragično bitje v svetu, ker se zaveda svoje umrljivosti. Filozofija je razlaga te tragedije, religija pa tolažba. B. BOŠNJAK

Misticizem je le igračka svobode. T. KERMAUNER

A crossword puzzle grid with various clues in Slovenian. The grid consists of white squares for letters and black squares for empty space. Clues include: DL, RAVNINO-ZEC, DOPADNIK, VRHINJA PLAST CELIC, POREDNEZ, SIBIRSKI VELETKO, SEST. J. UDBA, SIVOST, ORGAN VIDA, 24 UR, KRAJ NA UGLJANU, POSODA/LANENINA, OBLIKA DRZ. UREDITVE, LAT. PESNIK (ANALJ./FINSKO JEZERO), REKA V ANG. LJUJ./PRI. PRAVA ZA VTKANJE, SIRIJA Z ME-ZOPOTAMIJO, DL, POKR. MERA/NARKOTIK, SPROZILEC NAPRAVE/ARABSKI SREBRNIK, NAŠA VOL. SKA/BELG. TERME, CELJSKA FIRMA/IVAN VURNIK, KANTON V SVICI, DČITANJE/RIMSKA 2, VEJEVJE, EG. SVETI BIK, NESTROKOV-NAK, DL, GREBEN.

Kaj s starimi?

Staranje prebivalstva na Japonskem — Načrti

Japonski svet za znanost in tehnologijo je v svoji najnovejši študiji načel zelo vznemirljivo vprašanje, ki postaja vse bolj pereče tudi na Japonskem. Gre za problem staranja prebivalstva.

Čas je sicer v deželi vzhajajočega sonca razmeroma malo starih ljudi (nad 65 let) v primerjavi z množico mlajših, zaposlenih prebivalcev. Evropske in druge visoko razvite države problem poznajo že precej dlje časa. Iz narodnega dohodka morajo odmerjati neprimerno več sredstev za ostarele, za pokojnine in za socialno ter zdravstveno varstvo ter za nego ostarelih, kot pa to počno na Japonskem. Nekateri celo trdijo, da tako Japoncem ostaja več denarja za tehnološki razvoj in znanstvene raziskave.

Toda, kot ugotavlja japonska študija, bo do sprememb prišlo že v 15 letih. Do leta 2000 bo vsak peti Japonec star več kot 60 let, leta 2025 pa bo dvainpolkrat več upokojenih in ostarelih kot zaposlenih in delovnih. Takšno postarjenje prebivalstva je posledica boljšega življenja, večje zdravstvene oskrbe in močno znižane umrljivosti dojenčkov, skratka celotnega razvoja japonske družbe.

Japonske načrtovalce predvsem skrbi bodoč visoki izdatki za socialno pomoč in zdravljenje ostarelih. Tudi med japonskim prebivalstvom se že zdaj kažejo nekatere nadloge, ki bremene razviti zahod. Gre za rastoče število primerov starostne demence, ki delno ali povsem onesposobi starostnika za samostojno življenje. Zato so se sistematično Japonci že zdaj lotili raziskav, kako preprečiti nastanek takšnih težav pri starajočem se prebivalstvu. Pospesujejo tudi raziskovanje, kako preventivno delovati proti drugim tegobam starosti. Vse to počno z namenom, da bi ostareli tudi v poznih letih življenja lahko skrbeli zase in ostali čili, sebi v zadovoljstvo in polnejše življenje, za državo pa v manjše denarno breme.

MIM (Vir: Nature)

klamiranje to počeli z anketami in analizami odgovorov, po novem pa so na pomoč poklicali še tudi elektronsko in sodobno medicinsko tehnologijo.

Da bi ugotovili, katero geslo ali slika najbolj učinkuje na potrošnika, merijo odzivnost ljudi na tako imenovani nezavedni ravni, se pravi, da merijo vlažnost kože, srčni utrip, krvni tlak, napetost ipd. Tudi z meritvijo glasu so prišli do zanimivih zaključkov. Še največ pasu obetajo z novimi napravami, ki merijo in nadzorujejo gibanje oči. Ta naprava namreč natančno pokaže, k čemu se človekova pozornost najraje obrača, kadar se znajde pred tiskanimi ali video reklamami. Izdelali so jo v ameriškem podjetju PRS.

Naprava deluje na tak način, da spremlja gibanje oči prostovoljca, ki gleda na ekranu menjavajoče se reklame. Kasneje s pomočjo računalnika gibanje očesa in s tem nakazano pozornost sestavijo s filmom vseh prikazanih reklam. Tako dobe vzorce, ki pokažejo, kaj človeka pri posameznih reklamah najprej in najbolj pritegne, ali je to besedilo ali slika, na kateri del reklame se gledalec ponovno vrača, kateri del besedila prebere, katerega pa spusti, kakšne črke bolj pritegnejo pozornost, kakšne vsebine slik ipd.

»Na ta način dobimo dejanski vpogled na resnično zanimanje ljudi, vidimo, kako ljudje na stvari gledajo,« pravi vodja podjetja PRS Elliot Young.

Seveda skaner ne pokaže, ali bo kupec tudi zares kupoval izdelke, za katere je pri reklamah pokazal največje zanimanje, pokaže pa na tiste elemente reklamnega sporočila, ki njegovo učinkovitost najbolj zvečajo.

Vendar pa se za novi skaner ne zanimajo le reklamne agencije. Tudi novinarji so pokazali precej zanimanja zanj. Vodilna ameriška tedinika Time in Newsweek sta že naredila nekaj testov, da bi ugotovila, katera od možnih naslovnih pritegne največ pozornosti. Sistem pa že nekaj časa pridno uporabljajo tudi pri slovitih revijah National Geographic, le da tega niso obešali na veliki zvon.

S stališča reklamnih agencij in tiste strani, ki prodaja, so stvari videti prav lepo, vprašanje pa je, kako jih je videti s strani »obdelanih«, to je potrošnikov in odjemalcev reklam. Najbrž ni nepetito rečeno, če vidimo v tem možnost za nevarno igranje z ljudmi, če takšno vdiranje v »nezavedno« posameznika lahko imamo tudi za odprto možnost nasilja nad njim.

MIM (Vir: Newsweek)

Morja široka zasmetena cesta

Plastična nesnaga v svetovnih morjih — Ne samo grda, ampak tudi nevarna za življenje morskih ptic in sesalcev — Rešitev je v razkrojljivi plastiki

Skupina naravoslovcev se je nedolgo tega odpravila na samotni otok Lysan, ki leži kakih 1.500 kilometrov severozahodno od Honoluluja, da bi tam proučevali morske ptice. Otok namreč slovi kot nedotaknjen košček sveta, na katerem si redno ob svojem času izbira prostor za gnezdišča okrog 14 milijonov morskih ptic. Torej pravi deviški raj za naravoslovce. Toda odpravo je čakalo veliko presenečenje. Naravoslovci so namesto na deviško divjino naleteli na pravo smetišče.

Na obali in v pesku so odkrili neverjetne količine plastičnih odpadkov od malih figuric vojakov, najrazličnejših trakov, odvrženih vžigalnikov za enkratno uporabo do nekoliko večjih igračk in plastične embalaže. Od kod vsa ta civilizacijska navlaka na enem od najbolj odmaknjenih otokov na svetu?

Odgovor je preprost: nanesel jo je Pacifik, v morske vode pa so nesnago v glavnem zmetali z velikih trgovskih ladij. Po neki študiji, ki so jo naredili v ameriški narodni akademiji znanosti, odvržejo trgovske ladje vsako leto 4 milijone ton smeti naravnost v morske vode, poleg tega še kakih 640.000 plastičnih zabojnikov in vreč. Drugi vir nesnage v oceanih so ribiške ladje. Vsako leto pogube na lovu za okroglih 80.000 ton plastične ribiške opreme. In če k vsemu temu dodamo še delež, ki ga v morje odlože čolnarji, turisti in kopalci na plažah, ki plastične kozarčke, stiroporne dele in drugo plovečo nesnago mečejo oceanu v naročje, potem se zares ne bi smeli čuditi, od kod tolikšna svinjarija v Pacifiku.

A vendar je najbolj vseprisotna nesnaga plastična kroglica, ki jo uporablja industrija plastičnih izdelkov. Teh kroglic je menda v nekaterih oceanih že toliko, da dosegajo kar polovico vsega, kar s človeškimi rokami narejenega pluje po morjih. V Sargaškem morju so raziskovalci ugotovili od 8.000 do 10.000 plastičnih kroglic na površini ene morske milje.

Tovrstno onesnaževanje, ki je doseglo vznemirljivo razsežnosti, ni zgolj stvar tako imenovane »kozmetične« ekologije, se pravi, da moti le estetski čut. Je mnogo bolj usodno in nevarno, kot je nesnaga lahko zaradi svojega motečega videza. Znanstveniki poročajo, da so plastične smeti v morjih in oceanih, predvsem plastični trakovi in ostanki ribiške opreme, krivi za pogin na tisoče morskih ptic in sesalcev.

»Plastične smeti so za morske živali prav tako smrtno nevarne, kot so veliki oljni madeži, težke kovine in druge strupene snovi,« zatrjuje ekolog David Laist.

Kot predvidevajo na osnovi poročil o stanju na Pribilofih otokih, kjer se zadržuje na tisoče severnih tjunljev, so plastične smeti krive za pogin kakih 50.000 teh živali vsako leto. Mlade živali se zapletejo v plastične trakove in dele mrež, zaradi česar ali potonejo, ker ne morejo plavati, se do

onemoglosti izčrpavajo, ko se skušajo rešiti zank, ali pa se njihove lovske sposobnosti toliko zmanjšajo, da si ne morejo naloviti dovolj hrane in žalostno poginejo od lakote.

Manjše plastične smeti predstavljajo posebno nevarnost za morske ptice. Zamamijo jih, ker jih imamo za plen. Dosedanje raziskave kažejo, da plastični ostanki na ta način mikajo okrog 42 vrst morskih ptic. Toda požiranje plastike je za ptice usodno. Naravoslovci so ugotovili, da je od 50 crknjenih albatrosov na Midwayskem otočju kar 45 ptic žrlo plastične ostanke in poginilo zaradi njih. Plastično smetje je ali zaprlo prebavne poti ptic ali pa jim je nakopalo rakasta obolenja.

»V ptičjih želodcih smo našli vse mogoče, od plastičnih vajakov, ribiških koleščkov, plastičnih svinčnikov do igralnih bonov,« pojasnjuje James Coe, ki vodi poseben raziskovalni program za nacionalno ribiško agencijo v Seattlu.

Kalifornijski morski lev s smrtno ogrlico okoli vratu.

Žrtve plastičnih smeti so tudi morske želve. Strokovnjak za te živali Archie Carr pojasnjuje, da želve še posebej privlači prozorna plastika, kot so najrazličnejše vrečke, ker jih zanimujejo za svojo priljubljeno hrano, neke vrste ribic. Želve pogoltnejo plastično smetje, težave pa se seveda začno, ker jih ne morejo prebaviti. Rado pride do tvorbe zamaškov v prebavnih poteh in živali čez čas žalostno poginejo.

Celo galebi, sicer znani požeruhi, ki pa imajo to navado, da neuporabne stvari izbljuvajo nazaj v morje, so žrtve plastičnih ostankov v morskih vodah. Naravoslovci so našli galebe, ki so se zadušili, ko so poskušali izbljuvati plastične smeti.

Morsko življenje je torej ogroženo tudi zaradi plastičnih smeti. Te nesnage je iz leta v leto več, čeprav prva spoznanja o nevarnosti tega smetja segajo deset let nazaj. Že takrat so trgovske

velsile sklenile sporazum, da ne bodo v morje odmetavali velikih plastičnih zabojnikov. Toda niti besede ni v sporazumu o običajnih smeteh, v katerih je veliko najrazličnejših plastičnih predmetov, ki se ne razkrajajo leta in leta.

Rešitev so novi plastični materiali. Industrija že pozna nekaj plastičnih snovi, primerne za vrečke in podobno embalažo, ki se čez čas pod vplivom sončnih žarkov razkroji. A predno bodo nove snovi prodrle v vsakdanje življenje tako široko in globoko, kot so nerazkrojljive plastike, bo poteklo še nekaj časa — in poginilo še veliko morskih živali.

MIM

Ljudi ne zanimajo ne resnica ne svoboda ne pravica. To so neprijetne stvari, ljudem je prijetno v laži in suženjstvu in nepravici. O. FALLACI

Obljube stanejo manj kot darila in zaležejo dosti bolj. A. FRANCE

Znamenje moči je, če ne zanikamo kreposti, ker smo bili ogoljufani, ne sreče, ker trpimo. SULLY-PRUDHOMME

vaša zgodba

Kot ljubzenske roke se mi zde veje in vejice jerebika. Polna je rdečih plodov. Kamen za kamnom se mi umika izpod nog. Mile se mi zde jelke, pokrite z odpadlim bukovim listjem. Svečane. Sanjam, listje pada kar naprej. Žalost se oprijemlje golih vej bukev. Kmalu se ne bom imel kam skriti. Padajoči listi mi šepetajo na uho.

Preperel bukov panj, poln rdečih mravelj, se sesipava v rjav prah. Lepo mi je v tem času, ko se zemlja umirja in se pripravljaja na zimo. Vse je tiho, melodij poletja ni več. Na lepem se zamaknem, premrli ptiček odleti z veje.

Čudežno padajo listi bukev skoz meglice na tla. Kot bi jih spuščal po nevidnih nitkah skoz žarke sonca. Najdem se z veliko skalo ob poti, poraščeni z mahom. Videti je kot k obali priklenjena ladja. V nosu polno duha po trohobi in vlagi.

Gozd me radosti s padajočim listjem, kot bi prsluškoval stopinjam večnosti. To je razkošje, ki ga nima vsak letni čas. Vse je pokrito z listjem, polno neznanih obrazov me gleda. Krhka lepota pajčevin. Mršav od jesenskega ruka pristopica jelen z mogočnim rogovjem. Gobec je poln toplega zraka.

Vse je tako preprosto in lepo. Nič se ne premakne, drevesa stoje

ABC sevanja

Radioaktivno sevanje in živa snov

Da je radioaktivno sevanje škodljivo za žive organizme, vedo znanstveniki povsem zanesljivo že več kot pol stoletja. Še prej, ko je eksplodirala prva atomska bomba, so opazili poškodbe, ki so nastale pri delavcih v urarski industriji. Povsod tam, kjer so lepili svetleče se številke na urine številčnice in pri opraviu slinili čopiči, je prišlo do okužbe z radioaktivnimi snovmi. V dvajsetih letih tega stoletja so tudi že ugotovili, da je rentgensko sevanje škodljivo, ako mu je človek večkrat izpostavljen. Po eksploziji prve atomske bombe in kasnejši poskusov z jedrskim orožjem v ozračju pa se je dokazov o škodljivosti sevanja nabralo več kot dovolj.

Kako radioaktivno sevanje deluje? V glavnem gre za vdiranje atomskih delcev v snov, kar povzroči ionizacijo in trčenja delcev z jedri atomov. Alfa, gama in X delci so viri ionizacije, medtem ko nevtroni lahko razbijajo jedra atomov, kar povzroča seveda še večje poškodbe in spremembe.

Za živo snov so ti procesi škodljivi predvsem zaradi tega, ker povzročajo in spodbujajo različne kemične reakcije, ki so bistvenega pomena za življenje, od uničenja živih celic do sprememb v genski snovi. Posledice so hude: smrt, rakasta obolenja, skaženo potomstvo.

MINEVANJE

FOTO: M. MARKELJ

mirno. Moj tipajoči korak je tako nepomemben.

Jesenski hlad in vlaga sta se zalazla vame. Zdi se mi, da sem ostal brez časa. Listje pada kar naprej. Veter vleče pesem skoz iglice smrek in jelk. Na tleh ležeča jelka, pripeta na korenino, je s svojimi pokonci štrlečimi vejami videti kot harfa. Ujeta v stihe drgne lipa ob

gaber — obredna svečanost gozda v padajočem listju.

Jesen je žalostna, a lepa v barvah drevja in grmovja, kot bi jih pričaral Van Gogh. Prahu, tistega rumenega od smrek, ni več. Zmračaj globje oznanjajo sinice svoj vabeči klic jeseni. Ta sladki, stari glas jeseni.

Ptice pevke so odletele na jug.

gnezda so prazna. Jesenski podlesek gleda iz trave — ne vem, doklej še? Odprta so vsa zelena okna in vrata. Ne grem noter, ne morem ven. Travnica bilka, poparjena od slane, se zaziblje. Klanja se meni, samotnemu.

Pod nogami počli smrekova vejica. Vzemirji tišino padajočega listja. Močneje se oglašajo ptice, ki so še ostale. Stezosledec sem. Podobe gozda, kam z vami? Brez konca in kraja se vrste pred menoj. Nekaj zašumi kot vzdih, zaziblje se hladni zrak. Z razprostrtimi peruti se spuščaja kanja na tla. Mišek zacvili v krempljih.

Luč sonca pritiska na poparjene cvetlice in trave. Podoben plah mravlji capljam po skalnati poti. Ne izgubim stika z redkimi zelnimi starimi drevesi, ki so še ostala. Pričarajo mi podobo iz otroških let, ko nas je bilo več. Meglica izginja, napetost gozda se sprošča. Zaznam šume lepo obarvanih čičkov. Obirajo seme travnih bilk in tiho čeblljajo.

Nič več ni ostalo od poletja v tem jalovem, glušem času jeseni. Steza, mirna in tiha, je polna listja. Obletelo in suho, čaka na prvi sneg. Nežno padajo listi na tla. Sanjarim o umirajoči zemlji. Tavam naprej...

PETER VOVK

Očitana grabež in zloraba

Kočevje: obdolženi F. Š. nekatere dele obtožnice zavrača, nekaterih dogodkov pa se ne spominja — Nove priče

KOČEVJE — Pred senatom peterice, ki mu je predsedoval sodnik Blaž Volf, je bila na sodišču v Kočevju 25. junija razprava zoper 51-letnega F. Š., bivšega vodjo splošnega kadrovskega sektorja pri LIK Kočevje, ki mu je obtožnica očitala grabež in zlorabo položaja.

Obtožnica, ki jo je prebral namestnik temeljnega javnega tožilstva Bojan Šobar, očita, da je F. Š. v februarju 1984 dal ustni nalog finančnemu sektorju v LIK naj odškodnino za delavko Zdenko Rajh v višini prek 756.000 din izplača na njegovo hranilno knjižico, ker se je dogovoril z Rajhovo, da mu bo ta denar posodila in je potem ta denar uporabil za plačilo obroka za nakup hiše v Ljubljani. Rajhovi je bila dejansko prisojena le pol manjša odškodnina. Tako naj bi bil spravljen v zmotno pooblaščenca, da je opravila nezakonito izplačilo. Aprila 1985 pa naj bi bil dal finančnemu sektorju LIK nalogo, naj izplača odškodnino delavcu Djuru Pešaliču, in sicer 264.000 din. Tudi pri njem si je F. Š. ta znesek sposodil na sličan način. S tem pa ni seznanil zavarovalnice in je nato delavcu še ona izplačala enak znesek.

Ker se obdolženec ne spominjal, kdaj je dobil posest, s prodajo katere je nameraval povrniti dolgove, niti kdaj, komu in za kakšno ceno, ter kolikšno je posest prodal, odkod je še dobil denar in koliko, je obtožba predlagala še zaslišanje novih prič in tudi pregled nekaterih novih dokumentov. Obramba je sicer menila, da vse to ni potrebno, vendar zahteve tožila ni nasprotovala. Sodišče je zato sklenilo, da bo zastopniku obtožbe ugodilo in je razpravo preložilo za nedoločen čas. J. PRIMC

TRIJE V BOLNIŠNICO

NOVO MESTO — Božo Jagodič iz Sanskega mosta je 6. julija vozil z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Ko je v vasi Jezero pripeljal v levi nepregledni ovinek, je dohitel tovornjak s polpriklopnikom. Zaradi neprimerne hitrosti na mokri cesti je Jagodiča začelo zanašati, na levi polovici ceste je bil v trenutku, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljal Jože Koporec iz Vavte vasi. V močnem čelnem trčenju so bili hudo ranjeni Jože Koporec, Marija Koporec in Ksenija Koporec. Odpejali so jih v novomeško bolnišnico. Škoda so ocenili na 3 milijone din.

Obramba, ki jo zastopa odvetnik Rade Lecič, skuša dokazati, da si je obdolženec denar izposodil s pooblastitvijo lastnice, da finančni uslužbenci v LIK niso pravilno ravnali, da so mu tudi sami izplačali več, kot bi smeli, pa tudi, da je nameraval vse spojeno vrniti.

Obramba, ki jo zastopa odvetnik Rade Lecič, skuša dokazati, da si je obdolženec denar izposodil s pooblastitvijo lastnice, da finančni uslužbenci v LIK niso pravilno ravnali, da so mu tudi sami izplačali več, kot bi smeli, pa tudi, da je nameraval vse spojeno vrniti.

Strela ubila sestri

Zenici sta se pred nevihto zatekli v grm črnega trna

ŽVIRČE — V sredo, 2. julija, popoldne je med nevihto strela ubila 81-letno Ivano Škufca in njeno dve leti mlajšo sestro Angelo. Zenici sta na travniku pospravljali seno. Ko se je nenadoma ulil dež, sta se sestri stisnili pod en dežnik in skrili pod grm črnega trna. V bližino je udarila strela, oplazila sestri in ju ubila.

TRAKTOR JE PODIVJAL

ČRNOMELJ — V petek, 4. julija, se je hudo poškodoval 59-letni Jože Adlešič iz Pobrežja. Adlešič je traktorjem in vozom vozil iz gozda drva. Med vožnjo po strmih klanec navzdol je z nogo pomotoma pritisnil na sklopko in dal traktor v prosti tek. Stroj z vozom je zdrvel po strmimi, voz se je prevrnil, traktor pa trčil v drevo. Adlešič je padel s traktorja in si zlomil več reber, odpegljali so ga v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 50.000 din.

MOTORJI »KATRC« TRDO PRISTALI — V ponedeljek okoli 10. ure dopoldne se je na odcepu z magistralke v Mačkovic pri Novem mestu prevrnil priklopnik Intervrope Koper, na katerem je 34-letni voznik Branimir Šilak peljal iz Francije 64 motorjev za priljubljene katrice. Tovornjak znamke Mercedes, ki skupaj s priklopnikom tehtata 40 ton, njuna nosilnost pa je 26 ton, je k sreči ostal na cestišču nepoškodovan. Po mnenju novomeške prometne milice se je prometne nesreča pripetila zaradi neprimerne hitrosti tovornjaka, ko je voznik zapeljal z magistralke, je izpraznjena leva zunanja pnevmatika na sprednji osi priklopnika ob prehitrem zavijanju preobremenila notranjo sosednjo gumo, da je eksplodirala. (Foto: P. Perc)

KRONIKA NESREČ

IZSILJEVANJE — Albin Graheč iz Rodin je 2. julija vozil z osebnim avtom iz Črnomlja proti Lokvam. Ko je pripeljal do gostilne Ogolin v Lokvah, je zavil v levo, da bi zapeljal na krajevno cesto, ki drži v Rodine. V tem trenutku je iz nasprotne smeri pred njim prišel z osebnim avtom pripeljal Ivan Sinjor iz Črnomlja. Po trčenju je Sinjorjev avto odbilo v desno na parkirišče, kjer je poškodoval tri avtomobile. Gmotne škode je za več kot milijon din, laže ranjen je bil voznik Graheč.

PREHITRO — Peter Gorjup iz Izole je 3. julija vozil z osebnim avtom iz Metlike proti Novemu mestu. Ko je pri Suhorju pripeljal v ostri desni ovinek, je zaradi neprimerne hitrosti izgubil oblast nad vozilom. Zapeljal je na levo čez ceto na njivo in naprej na kolovozno pot. Gorjupa so odpegljali v novomeško bolnišnico, na avtu pa je za 100.000 din škode.

MOTORČEK V AVTO — Ivan Lnikar iz Luže je 3. julija peljal z osebnim avtom iz Trebnjega proti Mirni. Ko je v Starem trgu v Trebnjem zavil v levo, ga je na kolesu z motorjem začel prehitovati 19-letni Andrej Zupančič iz Korentice. Zupančič je zadel v prednja leva vrata avtomobila in padel. Odpegljali so ga v bolnišnico. Škode je za 21.000 din.

Kolesar umrl dva dni po padcu

Nesreča na Dolenjski cesti ni bila nedolžna — M. Predovniku ni bilo pomoči

NOVOMEŠKA — V sredo, 2. julija, je v novomeški bolnišnici umrl 32-letni Martin Predovnik iz Ljubljane. V ponedeljek, 30. junija, se je Predovnik skupino kolesarjev — sodelavec odpravil na krožno vožnjo Ljubljana—Metlika—Ptuj—Maribor—Ljubljana. Ko so peljali po Dolenjski cesti v Ljubljani, se je Predovnik izgubil gromozu na cesti in pri tem padel. Ker se je dobro počutil, so ga dali v avto, v katerem se je peljal do Žužemberka, kjer so imeli malico. Tu je Predovniku postalo slabo, odpegljali so ga v novomeško bolnišnico, kjer pa je zaradi poškodb v glavi dva dni kasneje umrl.

Postajamo narod tatov

Kočevje: ob padanju standarda več tatvin in goljufov

KOČEVJE — Na področju gospodarskega kriminala je sicer manj storilcev, vendar je več težjih kaznivih dejanj. Največ kaznivih dejanj tatvine in goljufov je na škodo družbenega premoženja. Postajamo narod tatov. Ne krade le, kdor nima možnosti in kdor je izredno pošten. S takim prilastanjem prehaja družbeno premoženje v zasebno last. Samoupravni organi samostojno običajno ne ukrepajo, ampak šele na pritisk od zunaj. V delovnih kolektivih v glavnem vsi od delavcev do vodilnih neprizadeto spremljajo taka dejanja.

To je nekaj misli iz poročila o delu Temeljnega javnega tožilstva Ljubljana — enota Kočevje, ki ga je na zadnji seji zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje podal namestnik javnega tožilstva in vodja kočevske enote Bojan Šobar. Iz poročila se povzemamo, da je bilo lani iz občine Kočevje obtoženih 40 storilcev in 30 iz občine Ribnica. Skupna škoda po obtožbah je znašala blizu 4,5 milijona din. Za porast tega kriminala je kriv tudi padec življenjskega standarda, s čimer se nekateri nočejo sprizajzniti. J. PRIMC

Turizem smo ljudje

Slovenija
Moja dežela.

BREZ PRAVE KONKURENCE — Ekipni državni prvaki pri članih na kronometer za leto 1986 so povsem zasluženo kolesarji novomeške Krke — Smole, Glivar in Papež (na sliki), ki so očitno pretrd oreh za sleherni jugoslovanski klub. Tudi zato se verjetno kolesarji Save, Roga in Aste sploh niso pojavili na štartu v Krškem. (Foto: P. P.)

Velike zmage Novomeščanov

Letošnje državno kolesarsko prvenstvo v Krškem in Semiču zelo uspešno za domače kolesarje — Kolesarji novomeške Krke brez prave konkurence

KRŠKO — Člani krškega kolesarskega društva »Matija Gubec« so 4. julija odlično pripravili prvo dirko letošnjega državnega cestnega kolesarskega prvenstva na kronometer. 12,5 km dolgo progo od Krškega do Impoljce so mlajši mladinci prevozili štirikrat, starejši mladinci šestkrat in člani osemkrat.

Pri mlajših mladincih je tekmovalo 16 ekip. 1. Sava 1:06,49, 2. Krka (Judež, Krevs, Zaletelj) 1:07,55, 3. Rog 1:08,10, 7. Metlika (Čadonič, Pečnik, Šturm) 1:13,09, 10. KD Matija Gubec Krško (Logar, Kranec, Geršič) itd. Dolenjski kolesarji so dosegli lep uspeh, presenetljivi pa sta predvsem dobri uvrstitvi Metličanov in Krčanov. Domačini so imeli v ekipi celo pionirja.

Starejši mladinci (11 ekip): 1. Sava (Galof, Ječnik, Čemažar) 1:40,05, 2. Rog 1:40,22, 3. Sloga 1:41,19... 6-7. Krka 1:42,24 itd. Novomeščani so imeli smolo, ko se jim je že pri prvem obratu povsem pokvarilo kolo in so si nabrali nenadomestljiv zaostanek.

Člani (6 ekip): 1. Krka (Papež, Glivar, Smole) 2:08,09, 2. Borac 2:15,45, 3. Čukarički 2:16,48 itd. premočno so zmagali novomeški reprezentanti v oslabiljeni konkurenci. Vsi zmagovalci so vozili na diskastih kolesih, ki so očitno velika prednost, zato bi bilo prav, da Kolesarska zveza Jugoslavije tudi tako pomemben element tekmovanja natančno opredeli, da bi imeli športniki vsaj približno enake pogoje.

SEMIČ — V nedeljo, 7. julija, pa so kolesarski delavci Bele krajine pripravili državno prvenstvo posameznikov v cestni vožnji na izredno težki in zahtevni progi Semič-Kot-Semič, dolgi 12,5 kilometrov, ki so jo uspeli zvoziti res le dobro pripravljeni tekmovalci.

Državnega prvenstva posameznikov se je udeležilo prek 250 tekmovalcev iz več kot 30 jugoslovanskih klubov, od tega je nekaj nad 100 udeležencev tekmovalo v konkurenci mlajših mladincev. V vseh štirih konkurencah, za mlajše in starejše mladince ter za članice in člance, so dosegli popoln uspeh slovenski kolesarji, ki so osvojili vse štiri naslove državnega prvaka.

Številni gledalci so bili seveda najbolj navdušeni nad zmago balkanskega kolesarskega prvaka Sandija Papeža in novomeške Krke. Junak dirke

KASTELIC JULIJSKI PRVAK

NOVO MESTO — Na julijskem hitropoteznem šahovskem turnirju je bila skromna udeležba. Zmagal je Kastelic, sledijo Avsec, Luzar, Balkovec, Pucelj, Lubej, Plavec in Lazarevič.

BREŽICE IZ PRVE LIGE

LJUBLJANA — Končano je tudi letošnje ekipno tekmovanje v tenisu v Sloveniji. Nastopilo je 24 moštev, ki so bila razdeljena v tri jakostne skupine. Zmagovalka najkvalitetnejše je ljubljanska Olimpija, ki bo v prihodnji sezoni najbrž tekmovala v drugi zvezni ligi zahod. Prvo republiško ligo zapuščajo Brežice, vanjo pa se je uvrstil zmagovalec druge lige Ptuj.

NOVINC IN MAZNIK PRVA V KRANJU

KRANJ — Na 9. tradicionalnem spustu po Savi so nastopili tudi člani KPA Novo mesto in ponovno dokazali, da spadajo med najboljše. Potrebno je bilo preplaviti 8 km po mrzli Savi in streljati z malokalibrsko pištolo. Matevž Maznik in Janez Novinec sta si kljub slabemu streljanju pri plavanju pridobila takšno prednost, da sta na koncu zmagala z več kot minuto prednosti. Postavila sta tudi rekord nove proge. Na koncu velja omeniti, da se je na mesto za Novomeščanoma uvrstil Kranjčan Brane Stare, ki je pred leti plaval za novomeški KPA. V. I.

MLADI ELANOVCI SEDMI V LUZERNU

NOVO MESTO — Mladi nogometaši novomeškega Elana, stari do 19 let, so se udeležili močnega mednarodnega nogometnega turnirja v Luzernu v Švici. V konkurenci nogometašev znanih klubov kot so Juventus, Kickers, Young Fellows, Baden itd. so mladi Novomeščani osvojili sedmo mesto. Vsa štiri srečanja so režirali, v podaljšku so izgubili samo s švicarskim Bodiom. Zmagovalci turnirja so bili mladinci švicarskega lige-ga Emmena.

USPEŠNO ŠŠD

STARI TRG OB KOLPI — Člani ŠSD na osnovni šoli Stari trg ob Kolpi so pregledali rezultate dela v preteklem šolskem letu in podelili priznanja najboljšim športnikom. Pokale so dobili: Alenka Rauh pri mlajših pionirskih, Jurij Horvat pri mlajših pionirjih, Martina Kolarič pri starejših pionirkah in Uroš Kobe pri starejših pionirjih. Letos so bili pionirji uspešnejši od pionirk, saj so postali ekipni občinski prvaki v rokometu, namiznem tenisu, streljanju in šahu, pionirke pa le v namiznem tenisu in šahu. Največji uspeh 61-članskega društva pa je prvo mesto mlajših pionirjev in pionirk ter tretje mesto starejših pionirk na šahovskem prvenstvu Slovenije. Na republiški predstavitvi ŠSD je društvo dobilo srebrno plaketo centra ŠSD Slovenije. SNEŽANA MAURIN

NOVOMEŠKA ATLETA V FRANCIJO

NOVO MESTO — Mlada atleta novomeškega atletskega kluba Iskra Matjaž Zupančič in Toni Žuljič sta člana mladinske jugoslovanske reprezentance, ki bo v soboto in nedeljo v Franciji nastopila na dvoboju med Francijo in Jugoslavijo. Zupančič bo tekla na 110 m z ovirami, Žuljič pa na 400 m in v štafeti 4x400 m.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

BRUSNICE — Tamkajšnji nogometni klub bo organiziral v nedeljo, 20. julija, ob 8. uri turnir v malem nogometu. Prijave ekip sprejema Roman Hudoklin (85-981) do srede, 16. julija. Istega dne bo ob 20. uri tudi žrebanje parov v gostilni Gorenc. Prijavnina znaša 3.500 din.

Bela krajina in Ribnica

Končano tekmovanje v dolenjski nogometni ligi za člane in kadete

Končano je tekmovanje v obeh dolenjskih nogometnih ligah. Pri članih je prvo mesto prepričljivo osvojila ekipa Bele krajine, ki je v celem prvenstvu oddala le eno točko, pri kadetih pa so prvi mladi nogometaši Ribnice. Tu je vrh kakovostno bolj izenačen in je bil prvak znan šele v zadnjem kolu.

Pri članih je v zadnjem kolu Kočevje premagalo Partizana S. s 3:0. Bela krajina Šentjernejski s 6:0, Partizan-Vejer Griblje s 5:2. Ribnica pa je bila prosta. Končni vrstni red: 1. Bela krajina, 23 točk; 2. Kočevje, 20 točk; 3. Ribnica, 18 točk; 4. Partizan-Vejer, 8 točk; 5.

Partizan S. 7 točk; 6. Šentjernejski, 6 točk, in 7. Griblje, 3 točke.

V zadnjem kolu pri kadetih je Partizan S. premagal ekipo Kočevja s 3:0, Bela krajina Elan B prav tako s 3:0, Elan A Partizan-Vejer z 2:0, Ribnica pa je bila prosta. Končni vrstni red: 1. Ribnica — 16 točk, 2. Partizan S. — 15 točk, toliko jih ima tudi tretji Elan A, 4. Bela krajina — 14 točk, 5. Kočevje — 12 točk, 6. Partizan-Vejer — 7 točk, 7. Elan B — 5 točk.

Ekipa Bele krajine se je kot zmagovalec dolenjske članske lige uvrstila v kvalifikacije za drugo slovensko ligo-zahod. Izpadla je že v prvem krogu. V prvi tekmi jih je v Ljubljani premagala ekipa Slavije z rezultatom 7:1. povratno srečanje pa so Belokranjci izgubili z 1:3. Tako bo ekipa Bele krajine tudi v prihodnji sezoni igrala v dolenjski ligi, za katero je upati, da bo prihodnje leto še bolj kakovostna. M. GORENC

MEDNARODNA KAJAK

KANU PRIREDITEV
ŽUŽEMBERK — Turistično društvo Žužemberk bo letos prvič pripravilo mednarodno turistično kajak-kanu prireditev, ki jo je posvetilo letošnjemu krajevnemu prazniku. Start ljubiteljev veslanja bo v nedeljo, 13. julija, ob 10. uri v Zagradcu, na cilju pa bodo prvi veslači okoli 11. ure. Predsednik pripravilnega odbora Emil Glavič je dejal, da organizatorji pričakujejo množično udeležbo ljubiteljev veslanja iz sosednjih držav (Avstrije, Italije in Švice). Seveda pričakujejo tudi velik odziv slovenskih in hrvaških lastnikov kajakov in kanujev. Osnovni namen te manifestacije je, da se reka Krka, ki je v zgornjem toku še ohranjena, nekoliko bolj predstavi širši javnosti.

KUZMIČ ŠALI PRVA NA POLJSKEM

Po tretjem mestu na rallyju za evropsko prvenstvo v Bolgariji in drugem mestu na rallyju Saturnus je naša posadka Kuzmič-Šali z avtomobilom renault 5 turbo drugič zapored zmagala na 43. poljskem rallyju v Wroclawu. Z novimi 40 točkami se je posadka povzpela na 8. mesto za evropsko prvenstvo. Kuzmič-Šali sta zmagala med 44 posadkami, kolikor jih je uspelo priti na cilj. Startalo jih je 65. Na cilj sta privozila v 26 urah, 2 minuti in 21 sekund pred poljsko posadko Koper-Geborsy na odlično pripravljem R 11 turbo. 10. in 11. bosta naša tekmovalca sodelovala na rallyju Bohemia v ČSSR.

Zadnja tri desetletja smo posvetili zdravju

**INTEGRAL
DO VIATOR
TOZD Ljubljana tovarni promet
(sedež TOZD na Rudniku)**

Komisija za delovna razmerja
oglašča prosta dela in naloge

15 AVTOMEHANIČARJEV

Pogoji: KV avtomehaničar
1 leto delovnih izkušenj

2 AVTOMEHANIČARJEV

(za intervencije na terenu)
Pogoji:
KV avtomehaničar
2 leti delovnih izkušenj
vozniško dovoljenje B in C kategorije

2 AVTOKLEPARJEV

Pogoji:
KV avtoklepar
2 leti delovnih izkušenj

3 KLJUČAVNIČARJEV

Pogoji:
KV ključavničar
2 leti delovnih izkušenj

SKLADIŠČNIK POPRAVLJENIH SKLOPOV

Pogoji:
KV avtomehaničar
5 let delovnih izkušenj

SKLADIŠČNI DELAVEC

Pogoji:
osnovna šola
2 leti delovnih izkušenj
zaželen izpit za viličarja

OBRATNEGA GASILCA

Pogoji:
KV delavec ustrezne smeri
2 leti delovnih izkušenj

**VEČ PRIUČENIH AVTOMEHANIČARJEV,
AVTOKLEPARJEV, KLJUČAVNIČARJEV**

Pogoji:
PK delavec ustrezne smeri
3 leta delovnih izkušenj

2 ČISTILCA(KE) DELAVNIC

Pogoji: osnovna šola

2 ČISTILKI PISARNIŠKIH PROSTOROV

Pogoji: osnovna šola

LIKVIDATORJA FAKTUR

Pogoji: IV. ali V. stopnja ekonomske ali druge ustrezne smeri, 1 leto delovnih izkušenj
Vsa dela se sklenejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in pogojem poskusnega dela po pravilniku TOZD. Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh na naslov: Integral, kadrovski oddelek, 61000 Ljubljana, Celovška 166.

586/28-86

**»SOP« Krško, specializirano podjetje za
industrijsko opremo,
DELAVSKI SVET TOZD STORITVE,
Gasilska 3,**

objavlja prosta dela oz. naloge

2 KLJUČAVNIČARJEV 2 delovni mesti

Pogoji:
— končana poklicna šola ključavničarske stroke
— vozniški izpit B kategorije
— 2 leti delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok
— 3-mesečno poskusno delo

Stanovanj ni.
Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba »SOP« Krško, CKZ 141 8 dni po objavi oglasa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

594/28-86

**DO za TEHNOLOGIJO, PROJEKTIRANJE
in ARHITEKTURO
»IPA« — ČRNOMELJ (v ustanavljanju)
68340 ČRNOMELJ, Viniška 19; telefon
068/51-085**

vabi k sodelovanju:

- dipl. inž. arhitekture
- dipl. inž. gradbeništva (konstruktiva)
- dipl. inž. elektrotehnike (jaki tok)
- dipl. inž. tehnologije (področje IGM in BIOKEMIMIJE)

Z opravljenim strokovnim izpitom.
Po potrebi omogočamo tudi delo na domu.
Pisne izjave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naš naslov.

588/28-86

**Tovarna čipk, vezenin in konfekcije Bled, n. sol. o.,
TOZD Konfekcija Kočevje, n. sol. o.
Kočevje, Ljubljanska 7a**

Razpisna komisija pri delavskem svetu TOZD Konfekcija Kočevje

razpisuje dela in naloge

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
ORGANA — VODJO TOZD KONFEKCIJA
KOČEVJE**

Kandidati morajo poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje pogoje:
a) da ima višjo izobrazbo in 3 leta uspešnih delovnih izkušenj,
b) da ima srednjo izobrazbo in 4 leta uspešnih delovnih izkušenj,
c) da vsaj pasivno obvlada nemški jezik,
d) da ima ustrezne moralnopolitične kvalitete, ki se kažejo v ustreznem odnosu do samoupravne družbene ureditve ter sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov, v razvitem čutu odgovornosti do dela in delovnih ljudi in v osebnem poštenju.
Izbrani delavec bo razporejen na razpisana dela in naloge za mandatno dobo štirih let.
Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe ter dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh od dneva objave razpisa na naslov: »Vezenine« Bled, Kajuhova 1, Bled.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30. dneh po sprejemu odločitve.

587/28-86

OBČINA NOVO MESTO

Razpisna komisija delovnih skupnosti upravnih organov

razpisuje
prosta dela in naloge

TEHNIČNEGA REFERENTA

Pogoji: višja izobrazba gradbene smeri, 3 leta delovnih izkušenj

Poleg navedenih pogojev so pogoj za zasedbo razpisnih del še: primeren odnos do socialistične družbene ureditve in dela, družbenopolitična aktivnost in aktivno znanje slovenskega jezika
Z izbranim kandidatom bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.
Prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi sekretariata za občo upravo občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po preteku roka za sprejem prijav.

592/28-86

**Komisija za delovna razmerja »NOVOLES«
TOZD Tehnično energetske storitve, 68351
Straža,**

objavlja prosta dela in naloge:

1. Tehnolog za rezila
2. Strojnik kotlovskih naprav
3. Kuharica

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
Pod 1.: višja šola strojne smeri in najmanj 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.
Pod 2.: poklicna šola IV. stopnje zahtevnosti strojne ali elektro smeri in najmanj 2 leti delovnih izkušenj. Delo poteka v 4 izmenah, zato je zaželen bližina delovnega mesta. Odslužen vojaški rok.
Pod 3.: poklicna šola IV. stopnje zahtevnosti kuharske smeri in 1 leto delovnih izkušenj — delo v treh izmenah.

Delo bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poseben pogoj je poskusna doba.
Prijave z dokazili pošljite na naslov: »NOVOLES« TOZD TES, 68351 Straža, 8 dni po objavi.

591/28-86

NOVOTEKS TOZD PREDILNICA METLIKA

objavlja po sklepu delavskega sveta

javno licitacijo

naslednjih osnovnih sredstev in drobnega inventarja:

1. tovorni avto IMV 1600 R leto izdelave 1974, v nevrednem stanju, neregistriran, izklicna cena 60.000,00 din
2. večje število rabljenih elektromotorjev po seznamu moči od 1 kW do 11 kW, izklicna cena od 700,00 do 12.000,00 din.

Javna licitacija bo v prostorih TOZD NOVOTEKS Predilnice v Metliki, Ulica Belokranjskega odreda 19, v ponedeljek, 14. 7. 1986, ob 12. uri.
Ogled je možen na dan licitacije od 11. do 12. ure. Na licitaciji bodo sodelovali vsi tisti interesenti, ki bodo do 12. ure vplačali 10% varščino od izklicne cene.
Nakup po sistemu »videno-kupljeno«.
Prometni davek ni vključen v prodajno ceno, kupnino in ustrezní prometni davek, plača kupec takoj.

595/28-86

- kompletno stavbno pohištvo
- stropne in stenske obloge
- montažne hiše, vikend hiše in poslovne objekte

VSE NA ENEM MESTU

- 2 leti garancije na kvaliteto izdelkov
- brezplačen prevoz do 100 km za določeno vrednost nakupa
- stavbno pohištvo FCO vgrajeno
- za stropne in stenske obloge popust 10% I., II. klasa do 12. 7. 1986
- za opuščené programe do 40% znižanje in 10% popust za okna JELOBOR ST do 31. 7. 1986

VAM NUDI

JELOVICA

lesna industrija, Škofja Loka
pokličite nas (064/61-361, 61-185)
ali pa nas obiščite v maloprodajni trgovini v Škofji Loki, Kidričeva 58!

**PROIZVODNJA IN TRGOVINA AGRARIA
export-import BREŽICE, DELOVNA
SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB, komisija za
delovna razmerja**

objavlja prosta dela in naloge

**REFERENTA ZA SAMOUPRAVNE IN
SOCIALNE ZADEVE**

Pogoji:
višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri z 3 leti delovnih izkušenj
Dela in delovne naloge se objavljajo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Osební dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka v DSSS, ostalo po dogovoru.
Nastop možen takoj.
Pisne prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: AGRARIA BREŽICE, DSSS komisija za DR
Prijavi je potrebno priložiti listine o tem, da prijavljeni kandidat izpolnjuje pogoje, ki so navedeni v tej objavi.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni najpozneje v 30 dneh po poteku objavnega roka.

585/28-86

**SKUPŠČINE OBČIN ČRNOMELJ,
METLIKA,
NOVO MESTO IN TREBNJE
UPRAVA INŠPEKCIJSKIH SLUŽB NOVO
MESTO**

Komisija za delovna razmerja

RAZPISUJE
naslednja prosta dela in naloge:

1. INŠPEKTORJA ZA PARNE KOTLE
2. POŽARNEGA INŠPEKTORJA

Pogoji:
pod 1. visoka izobrazba strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
pod 2. višja izobrazba požarne ali druge tehnične smeri in 3 leta delovnih izkušenj
Za dela in naloge pod 1. in 2. se zahteva še strokovni izpit in obvladanje slovenskega jezika.
Inšpektorji so delavci s posebnimi pooblastili in bodo imenovani za inšpektorje.
Prijave z ustreznimi dokazili in kratkim življenjepisom sprejema komisija za delovna razmerja pri Upravi inšpekcijskih služb Novo mesto, Cesta kom. Staneta 30, 15 dni po objavi razpisa.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

589/28-86

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL NOVO MESTO

objavlja po sklepu delavskih svetov razpis del in nalog

individualnega poslovnega organa temeljnih organizacij:

1. Tovarne avtomobilov Novo mesto
2. Tovarne prikolic Novo mesto
3. Tovarne opreme Mirna
4. Tovarne ploskovnega pohištva Podgorje Šentjerneje
5. Tovarne oken in kovinske galanterije Smarjeta
6. Tehnoservisa Novo mesto
7. Razvojnega inštituta Novo mesto
8. Comerca Novo mesto

Pogoji: — v tč. 1 in 7 — visoka šola tehnične smeri, v tč. 3 — višja šola, v tč. 2, 4, 5, 6 in 8 — najmanj srednja šola — 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih in vodilnih del

Poleg zahtevanih kriterijev izobrazbe in delovnih izkušenj bomo pri izbiri kandidatov upoštevali tudi pogoji, da so kandidati s svojim dosedanjim delom dokazali socialistično samoupravno usmerjenost, odgovoren odnos pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi, sposobnost za organiziranje dela in vodenje sodelavcev in da niso bili kaznovani.

Izbrani kandidati bodo imenovani za dobo 4 let. Kandidate za razpisna dela vabimo, da svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev strokovne izobrazbe, delovnih izkušenj ter o nezakaznosti oddajo v 15 dneh na naslov: Kadrovske službe sektor DSSD DO IMV Novo mesto »za razpisno komisijo TOZD«. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o sklepu v zvezi z razpisom v 30 dneh.

597/28-86

Delegacija delavcev Osnovne šole Baza 20 Dolenjske Toplice

razpisuje prosta dela in naloge:

1. vzgojiteljice za delo v oddelku vrtca za določen čas od 1. 9. 1986 do 31. 1. 1987

1. vzgojiteljice ali učiteljice razrednega pouka

za nedoločen čas od 1. 9. 1986 dalje za delo v oddelku male šole

Kandidati naj prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo Baza 20 Dolenjske Toplice. O izidu bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izbiri.

596/28-86

Tovarna celuloze in papirja DJURO SALAJ KRŠKO

TOZD TRANSPORT objavlja prosta dela oz. naloge za:

VZDRŽEVANJE LOKOMOTIV — za 1 delavca

Pogoji:

- IV. stopnje strokovne izobrazbe — strojna smer, ključavničar
- dve leti delovnih izkušenj
- dela in naloge so za nedoločen čas

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev oglasa sprejema kadrovska služba naše DO 8 dni po objavi oglasa.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

593/28-86

Vzgojno-izobraževalna organizacija Trebne, n. sol. o. DS SKUPNIH SLUŽB Kidričeva 2

objavlja prosta dela in naloge:

čiščenje poslovnih prostorov

(nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji:

- končana osnovna šola
  - poskusno delo 3 mesece
- Kandidatke naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh po izteku razpisnega roka. Nastop dela je možen takoj.

590/28-86

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA,
IN TREBNJE

Z datumom 9. aprila 1986 je izšla 7. številka SDL, v katerem objavljajo:

— **občina Črnomelj** odlok o stavbnih zemljiščih v občini Črnomelj, odlok o prispevku za gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe, ki ga v obdobju 1986—1990 plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu, odlok o prispevku za vzdrževanje in varstvo cest v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Samoupravne cestne skupnosti občine Črnomelj za obdobje 1986—1990 in poročilo o izidu volitev za delegate v družbenopolitični zbor skupščine občine Črnomelj;

— **občina Krško** odredba o pristojbinah za veterinarske sanitarne preglede in dovoljenja v občini Krško;

— **občina Metlika** poročilo o izidu volitev za delegate v družbenopolitični zbor skupščine občine Metlika;

— **občina Novo mesto** sklep o sprejetju dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000;

— **občina Ribnica** poročilo o izvolitvi delegatov v družbenopolitični zbor občinske skupščine, odlok o poprečni gradbeni ceni stanovanj in poprečnih stroških komunalnega urejanja zemljišč na območju občine Ribnica za leto 1986, odlok o proračunu občine Ribnica za leto 1986 in odlok o spremembi odloka o komunalnih taksah.

Z datumom 22. maja je izšla 8. številka SDL, v katerem objavljajo:

— **občina Črnomelj** statut sklada stavbnih zemljišč občine Črnomelj;

— **občina Krško** sklep o valorizaciji cen za geodetske storitve, odlok o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine Krško za leto 1985 in odlok o ureditvenem načrtu ožjih ureditvenih območij III., IV. in V. zgodovinskega jedra mesta Krško;

— **občina Novo mesto** sklep o sestavi in številu članov izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, ugotovljeni sklep Kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto, samoupravni sporazum o ustanovitvi Kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto in statut Kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto;

— **občina Ribnica** sklep o uvedbi postopka redne likvidacije zoper Delavsko univerzo Ribnica in sklep o uvedbi posebnega krajevnega samopriskevka za sofinanciranje asfaltiranja cest v naselju Grič.

Z datumom 5. junija 1986 je izšla 9. številka SDL, v kateri objavljajo:

— **občina Črnomelj** odlok o prispevku za financiranje skupnih nalog ljudske obrambe v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog ljudske obrambe v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, odlok o prispevku iz dohodka za financiranje raziskovalne dejavnosti v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske raziskovalne skupnosti Črnomelj za obdobje 1986—1990, odlok o prispevku za financiranje Občinske skupnosti za zaposlovanje v občini Črnomelj v obdobju 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana skupnosti za zaposlovanje občine Črnomelj za obdobje 1986—1990, odlok o prispevku iz dohodka za zdravstveno zavarovanje v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Občinske zdravstvene skupnosti Črnomelj za obdobje 1986—1990, odlok o prispevku za financiranje temeljnih in nujnih nalog na področju varstva pred požarom v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990, ki ga plačujejo zavezanci, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana skupnosti za zaposlovanje v letu 1986 v občini Črnomelj, odlok o določitvi pomožnih objektov, za katere ni potrebno lokacijsko dovoljenje na območju občine Črnomelj in odlok o spremembi zazidalnega načrta za blokovno gradnjo na Čardaku v Črnomlju;

— **občina Novo mesto** ugotovljeni sklep in samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicije v samoupravnih interesih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Novo mesto za obdobje 1986—1990, odlok o sprejetju zazidalnega načrta Mrzla dolina I, odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrti, odlok o uvedbi agromelioracijskega postopka na agromelioracijskem območju Globodol, odločba o uvedbi komasacijskega postopka na komasacijskem območju Globodol v delu k. o. Globodol in sklep o veljavnosti samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog ljudske obrambe v občini Novo mesto za obdobje 1986—1990;

— **občina Ribnica** sklep o sprejetju družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986 do 1990, sklep o sprejetju dolgoročnega družbenega plana občine Ribnica za obdobje od leta 1986 do 2000 in odlok o določitvi objektov za potrebe občanov in njihovih družin;

— **občina Trebnje** sklep o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov za leto 1985, odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o obveznem zbiranju, odlaganju in odvozu odpadkov na območju občine Trebnje, odlok o določitvi objektov oziroma posegov v prostor in o določitvi pomožnih objektov, za katere ni potrebno lokacijsko dovoljenje na območju občine Trebnje, sklep o valorizaciji cen geodetskih storitev in razpis javne dražbe za prodajo gasilskega doma Velika Loka.

— **občina Novo mesto** ugotovljeni sklep o sklenitvi samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za obdobje 1986—1890 in ugotovljeni sklep o sklenitvi samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Novo mesto za obdobje 1986—1990.

Z žogo na počitnicah

NOVO MESTO — Del Sportne dvorane je bil od 29. junija do 6. julija spremenjen v spalnico, jedilnico in dnevni prostor, saj je dajal zatočišče 25 pionirkam iz sedmih šol novomeške občine. Takšen enotedenski rokometni tabor sta si zamislila in ga ob pomoči svojih sodelavcev tudi izpeljala rokometna delavca Janez Štrukelj in Slavoljub Popadič. Danes, ko je tabor že mimo in so pionirke že doma, lahko zapišemo, da je prvi porokus takšne rokometne šole na Dolenjskem zares uspešen.

Navdušenja udeležencev tabora zagotovo ne bi bilo, če bi bilo na sporedu le urjenje rokometnih veščin. Tri ure dnevno so bile res rokometne, ostali čas pa je bil rezerviran za plavanje v toplicah, obiske v delovnih organizacijah, zanimiva pa so bila tudi predavanja o prometu, prvi pomoči, protipožarni vzgoji, obiski filmskih predstav in družabno življenje. Tabor je bila tudi priložnost za vzgojo novih voditeljev rokometne za potrebe šolskih športnih društev. Osem voditeljev, ki

so diplomo voditelja prejeli na taboru, bodo že v naslednjem šolskem letu prevzeli nove rokometne vrste.

»Res je škoda, da so manjkale pionirke iz Šentjerneje, saj bi bil potem tabor takšen, kot smo si ga zamislili. Niso bile navdušene le pionirke, za naš delovni program se že zanimajo druge po Sloveniji in nas bodo že v naslednjem letu zagotovo posnemali. Upam, da bo tabor postal tradicionalna oblika in da bo v mnogočem pomagala k še večji popularnosti tega ženskega športa na Dolenjskem,« je povedal vodja tabora Janez Štrukelj.

Na koncu zapišemo, da je pri pripravi tabora največ razumevanja pokazala ZTKO. Seveda pa je telesnokulturni dinar premajhen, da bi pokrival vse stroške, zato so na pomoč priskočile tudi številne delovne organizacije, med njimi Gorjanci, Krka-tozd Zelišča, OZPM, Mercator, Labod, GG, izvršni svet občine, nekateri obrtniki in drugi.

J. PAVLIN

MOJCA JOVIČ, osnovna šola Stopiče: »To so bile prave počitnice. Na taboru je bilo vsakega po malem in vse je teklo po predvidenem urniku. Moram priznati, da me je rokomet še sedaj navdušil in že vem, kako bom v naslednjem šolskem letu porabila svoj prosti čas.«

NATAŠA KIRN, osnovna šola Škocjan: »Čeprav sem doma s kmety, kjer sedaj ne manjka dela, so mi straši privoščili take počitnice. Doma sta ostala še dva brata in dve sestri. Večkrat sem že bila v koloniji, pa ni bilo še nikoli tako lepo. Spoznala sem veliko novih prijateljic.«

RENATA HRIBAR, osnovna šola Smarjeta: »Najbolj mi je bilo všeč predavanje tovarišice mišičnice Vide o prometni varnosti. Bili so dnevi, ki jih bo težko pozabiti. Cesar sem se naučila pri rokometu, mi bo koristilo. Za rokomet bom poskušala navdušiti tudi svoje sošolke.«

RAZSTAVA ETNOLOŠKE FOTOGRAFIJE — V soboto so v Ganglovem razstavišču v metliškem gradu odprli razstavo etnološke fotografije, ki jo je organiziral Metni muzej iz Karlovca. Avtorja razstave sta Libuše Kašpar in novinar Tomislav Džurič.

Zobje bodo še kar gnili

Sprejet letni plan občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto — Potrebe še veliko nad možnostmi

NOVO MESTO — Poplanprihodkov in odhodkov, ki so ga pretekli četrtlet sprejeli delegati v skupščini, bo občinska zdravstvena skupnost Novo mesto v celoti razpolagala s 3,78 milijarde dinarjev, kar je za 76,85 odst. več kot lani.

Tolikšna sredstva naj bi po sedanjih predvidevanjih nekako zadostovala za ohranjanje dogovorjene ravni zdravstvenega varstva iz leta 1985. Prav tako naj bi omogočila delno uskladitev osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev z gospodarstvom in nujne nove zaposlitve, zagotavljanje socialne varnosti po republiških sporazumih, dokončanje pralnice in energetike pri novomeški bolnišnici, pokritje izgub in formiranje skladov za leto 1985 ter solidarnostne in druge skupne naloge v republiški zdravstveni skupnosti. V okviru občinske porabe bo še največji del denarja, nekaj nad 1,8 milijarde dinarjev, za bolnišnično in zdraviliško zdravljenje, 1 milijardo in 64 milijonov pa za osnovno zdravstveno dejavnost v okviru zdravstvenih domov.

Da so potrebe na tem področju še vedno veliko večje od možnosti, je pokazala tudi razprava na tej skupščini. V Škocjanu na primer bi radi zobnega tehnika, da ne bi po petkrat in še več hodili v Novo mesto. Dela bi imel dovolj, saj bi moral imeti vsak zobozdravnik po normativih »svojega« tehnika. A ker jih ni dovolj, imajo vse v laboratoriju v Novem mestu, da jih čimbolj izkoristijo. Za nove zaposlitve pa iz finančnih razlogov še posebno v zobozdravstvu slabo kaže, posebno po že znanih in napovedanih ukrepih vezne vlade. Tovrstna obrt — omenil jo je delegat obrtnikov — pa zakonsko seveda ni dovoljena. Našim zobem se pač ne obeta posebno lepa prihodnost, saj zobozdravstvenih delavcev v občini in regiji nasploh primanjkuje.

Delegati se zanimajo tudi, kako kaže za gradnjo lekarne in Zavoda za socialno delo in higieno v Novem mestu. Slišali so, da bi novo lekarno v Novem mestu na znani lokaciji ob zdravstvenem domu lahko začeli graditi še letos, dokončana naj bi bila leta 1988, prostori ZSMH pa leto pozneje.

Z. L.-D.

OH, OHRID — Kolektiv metliške Srednje šole tekstilne usmeritve si je ob 20-letnici te edine srednje šole v metliški občini ob koncu šolskega leta privoščil izlet v Makedonijo, na prečudoviti Ohrid. V aranžmaju novomeškega Globtourja so si ogledali še Prespansko jezero in Bitolo. Če je bilo razpoloženje še ob vrnitvi na ljubljansko letališče tako prešerno, si lahko mislite, kakšno je bilo šele v treh prelestnih ohridskih dneh. (Vojak na sliki ni obvezna spremljava, ampak so ga metliški izletniki »posvojili« samo na poti domov.)

emona hoteli

OB VSAKEM ČASU
ZA VSAKOGAR NEKAJ

n. pr.: medicinsko programirani aktivni oddih,
šola hujšanja, šola lepotečenja, šola jahanja v
hotelu Grad Mokrice. Informacije po tel. (068)
62-110

terme čatež

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 10. julija — Ljubica
Petek, 11. julija — Olga
Sobota, 12. julija — Mohor
Nedelja, 13. julija — Evgen
Ponedeljek, 14. julija — Franc
Torek, 15. julija — Vladimir
Sreda, 16. julija — D. Tanik, JLA
Četrtek, 17. julija — Aleš

LUNINE MENE

14. julija ob 21. 11. — prvi krajec

Turizem smo ljudje

Slovenija
Moja dežela.

maliglasni

službo dobi

ZAPOSILIMO KV KUCHARICO in dekle za pomožna dela v kuhinji. Nastop službe 1. avgusta 1986. Zglasite se osebno. Gostilna BUDIČ, Čatež, Zagrebška 9.

TAKOJ zaposlim frizersko pomočnico s prakso. Plača po dogovoru. Telefon od 12. do 15. ure in od 20. ure dalje (061) 852-397, Fani Trope, Kočevje.

AKVIZITERJE, prodajalec knjig za območje Dolenjske, iščemo. Resne ponudbe s krajšim življenjepisom poslati pod šifro: PRIDNOST — ODLIČNO PLAČILO.

SPREJMEM frizersko pomočnico. Frizerski salon »JURE« Novo mesto.

stanovanja

ZDOMKA, povratnica s šoloobvezno hčerko, najame takoj v Novem mestu garsonjero ali enosobno stanovanje. Nudim predplačilo. Možen poznejši odkup. Cenjene ponudbe prosim po izidu oglasa na tel. 69-543 po 16. uri.

NUJNO VZAMEM v najem centralno ogrevano garsonjero v Novem mestu. Predplačilo za eno leto. Tel. (068) 22-584, po 20. uri.

V **NAJEM** vzamem opremljeno in ogrevano garsonjero ali enosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (4211/86).

motorna vozila

FIČKA letnik 1980, prodam. Igor Kotar, Krka 34, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Janez Gril, Dobindol 11, Uršna sela.

Z 101, letnik 1977, registrirano do julija 1987, prodam. Miha Poredoš, Vel. Brusnice.

ZASTAVO 750 S prodam. Franci Penc, Veliki Slatnik 24, Novo mesto.

Z 126, letnik 1979, prodam. Cvetko Golob, Prapreče 19, Straža.

JUGO 45 prodam. Letnik 1982. Telefon 21-403 popoldne, 84-004, popoldne.

R 4 GTL, dobro ohranjen, letnik december 1983, prodam. Laharnar, Nad mlino 55 a, Novo mesto.

JUGO 45, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam. Beg, Kristanova 34, Novo mesto, telefon 21-258.

ZASTAVO 101 comfort prodam. Jože Peršič, Gorenja vas, Šmarjeta.

Z 750, letnik 1981, prodam. Tel. 85-164.

R 18, letnik 1981, 73000 km, prodam za 185 SM. Tel. 44-156.

R 18, junij 1983, ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 69-803.

FIAT 126 P prodam. Franci Fink, Uršna sela 36.

Z 101 GT, april 1983, prodam. Lazič, Nad mlino 24, Novo mesto. Ogled od 16. ure dalje.

126 P, letnik 1985, prodam. Silvester Tasič, Brod 52, ali telefon 987.

MOPED Rog-avtomatik, dodatno opremljen, dobro ohranjen, ugodno prodam v Novem mestu. Tel. 24-205, zvečer.

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Gor. Dobrava 1, Trebnje.

F 750, letnik 1978, ugodno prodam. Jože Zabkar, Ravno 14, Raka, tel. 21-875, popoldne.

Z 125 P, letnik 1977, prodam. Stanko Luzar, Orehoviča 33, Šentjernej.

Z 101 comfort, letnik 1982, prodam za 95 SM. Opara, Gor. Dobrava 2, Trebnje.

DIANO 6, letnik 1977, ugodno prodam. Železnik, Gor. Straža 71.

TOMOS 15 SLC prodam. Roman Kaferle, tel. (068) 24-987, popoldne.

R 4 GTL, letnik 1982, ugodno prodam. Informacije na tel. 26-483.

ELEKTRONIC 90 in lok amater prodam. Cena po dogovoru. Vili Kastelec, Dol. Težka voda 8/a.

Z 101 M, letnik 1981, plinska naprava, prodam za 87 M. Telefon 21-132.

MZ 250 TS 1, letnik 1979, malo vožen, prodam. Janez Jordan, Dol. Prekopa 39, Kostanjevica na Krki.

FORD EXORD, letnik 1972, v nevzvoznem stanju, prodam. Nad mlino 56, Novo mesto.

Z 101, letnik 1975, prodam. Tel. 25-943.

Z 750, letnik 1973, prodam. Peter Zupančič, Soteska 36, telefon 84-522, od 14. ure.

R 18, letnik 1981, prodam. Dragan, Štatenberg 6, Trebelno.

ZASTAVO 101 comfort, september 1980, prodam. Hrovatič, Adamičeva 46, tel. 22-898.

PRODAM plinsko napravo bigas in ETZ 250 ccm, letnik 1983. Turk, Vel. Slatnik 17.

R 18, letnik 1982, prodam. Ivan Baša, Hruševce 11 a, Straža.

R 4 TLS, letnik 1983, prodam. Cvelbar, Gorenja vas 22, Šmarješke Toplice.

126 P, letnik 1979, ugodno prodam. Tel. (068) 24-062.

VW (hrošč) 1200, letnik 1976, 82500 km, dobro ohranjen, garaziran, prodam. Savo Avsec, Krka 29, Novo mesto.

Z 850, letnik 1982, prodam. Tel. 85-259.

ZASTAVO 750, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam. Ciril Papež, Trebča vas 18, Dvor.

ZASTAVO 750, letnik 1980, ugodno prodam. Alojz Golob, Gor. Težka voda 1, Stopiče.

NSU 1200, letnik 1971, prodam, Tel. 47-358.

PRODAM IMV 1600 RENAULT furgon, kot nov, registriran, letnik 1981, zelo ugodno. Boris Kos, Gubčeva 11, Krško, tel. 72-711, zvečer.

ZASTAVO 101, letnik-1979, registrirano do junija 1987, obnovljeno, in RENAULT 4 GTL, 75, registrirano do 5/87, ugodno prodam. Golob, Dreččeva pot 26, Novo mesto, tel. 22-785, od 7. do 19. ure.

Z 750, letnik 1977, prodam. Pavlič, Šukletova 21 (Šmihel).

JAVO 350 ccm in hrastove plohe prodam. Andrej Eršte, Polhovica 3, Šentjernej.

PRODAM ugodno moped tomos, 4 brzine. Informacije dobite na tel. (068) 58-549, Metlika.

PZ 125, letnik 1977, ZASTAVO 750, letnik 1975, obnovljeno, prodam. Fabjan, Bršljin 60, tel. 24-189.

Z 101 mediteran, letnik 1980, prodam. Tel. 71-392, popoldne.

ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, prodam. Informacije od 15. do 17. ure na tel. 81-542.

Z 750, november 1980, prodam. Tel. 51-349.

ZASTAVO GT 55, november 1983, prodam. Djurašević Slavko, Mestne njave 11, Novo mesto.

kmetijski stroji

PRODAM mlatnilnico trosičko, enobrazdni, plug za TV. KUPIM učbenike za prvi letnik družboslovja. Leopold Žužek, Vrh 10, Trebelno.

TRAKTOR Zetor (60 KM) prodam. Jože Čanželj, Mirna peč 95.

PRODAM prikolico za traktor TV 522 ali 730. Bojan Novinc, Veliki Lipovec 22, Dvor.

ŽETVENO NAPRAVO za olimpijo prodam. Naslov v upravi lista (4215/86).

ZETOR 2511, brezhiben, prodam. Alojz Radovič, Doblje 21, Črnomelj.

URSUS C 360, 35 ur, prodam. Ivan Bohte, Vinja vas 38 a, Novo mesto.

TRAKTOR ursus 35, letnik 1986, prodam. Alojz Kralj, Jelendol 2, Škocjan.

TRAKTOR TORPEDO (60 KM), star dve leti, 800 traktorskih ur, prodam za 220 SM. Tone Hrovat, Gor. Brezovica 31, 68310 Šentjernej.

PRODAM traktor LANZ (30 KS) s koso in kabino, generalno urejen. Tel. 25-460.

NEMŠKO mlatnilnico, ozko, na zobe, s popolnim čiščenjem, odlično ohranjeno, prodam. Stanislav Jurčič, Ladja 8, 61215 Medvode.

PLUG BNT 14 col prodam. Cvelbar, Gorenja vas 22, Šmarješke Toplice.

PRODAM traktorsko gumo 13 in traktor Zetor 59-11. Marjan Kralj, Gor. Kamence 23, Novo mesto.

TRAKTOR IMT 558 in Ferguson 65 prodam. Vinko Kerin, Grčeva vas 14, Leskovec pri Krškem, tel. 75-337.

TRAKTOR Deutz (24 KM) s koso prodam. Hočevar, Vrh 4, Šentjernej.

TRAKTOR Zetor 5245, nov, prodam. Alojz Kastelic, Mlačevo 10, Grosuplje.

MLATILNICO, ki retja in trosti, prodam. Anton Rozman, Karteljevo 7, Novo mesto, tel. (68) 25-846.

UGODNO prodam koso za zetar, menjam nakladalko SIP 19 m³ za večjo, malo rabljeno. Tel. 26-900.

PRODAM kosilnico BCS 715, primerno za hribovite predele. Ivan Avguštin, Sp. Dole 7, Krško, tel. (068) 71-136.

PRODAM specialni rotacijski obračalniki ARO 3300, nov. Ogled vsak dan od 17. do 19. ure. Brane Kos, Martinja vas 16, Mokronog.

VINOGRADNIŠKI TRAKTOR FIAT, goseničar, prodam. Tel. (068) 88-109.

PRODAM traktor štor 404, novo nakladalno prikolico SIP 25 ter suha bukova drva. Zajc, Vel. Poljane, Škocjan.

TRAKTOR FERGUSON (35 KM) s kabino prodam. Naslov v upravi lista (4212/86).

TRAKTOR DEUTZ torpedo 4506 S, 800 delovnih ur, ugodno prodam. Franc Rifelj, Ždinja vas 30, Otočec.

prodam

UGODNO prodam rabljeno prikolico. Tel. 22-862.

SURF INGRAD, starejši, predvsem za začetnike, kompleten, poceni prodam. Tel. 22-864.

PRODAM čoln maestral z motorjem Tomos. Telefon popoldne 44-609.

PRODAM star klavir. Tel. 22-818.

PRODAM večje število krav telic in tetel v A kontroli. Alfonz Jaki, Brinje 6, Šentrupert, tel. 40-223.

PRODAM črno beli televizor Iskra minirama. Cena 55.000 din. Tel. 26-222.

ZAMRZOVALNO OMARO (130 l) ugodno prodam. Skušek, Koštalova 38, Novo mesto.

OTROŠKO KOLO od 4 do 7 let, malo rabljeno, prodam. Tel. 25-669, do 9 ure zjutraj.

ADRIA PRIKOLICO, rabljeno, prodam. Tel. 25-052, od 14.30 do 16.30.

PRODAM barvni televizor Gorenje. Cesta herojev 38, stanovanje 7.

PRODAM moško kolo senior, staro tri mesece. Tel. 24-794, v dopoldanskem času.

PRODAM tračno žago rezilne možnosti, 60 cm višine, prevozno in registrsko blagajno zitzen. Tel. (068) 56-684.

PRODAM lesen oštrje 10 x 8 m, staro 7 let. Janez Turk, Podturn 1, Dolenjske Toplice.

PRODAM gumi voz 15 col, starejšo spalnico, vzdržljiv štedilnik in krušno peč. Tel. 44-557.

PRODAM otroški voziček nemške izdelave, ohranjen, peč kiperbusch uporabljeno eno leto. Tel. 27-635.

UGODNO prodam športno kolo ROG (10 prestav), ekspres fotoaparat KODAK, prikolico za osebni avto ter stoječo sušilno avbo. Tekavec, Straža 86.

PRODAM okroglo raztegljivo mizo, novo. Tel. 21-576.

SEDEŽNO GARNITURO, otroško posteljo, barvni TV Gorenje (starejši) ugodno prodam. Železnik, Gor. Straža 71.

NOVO vlečno kljuko za viso in nov stereo radiokasetofon z ločljivimi zvočniki ugodno prodam. Tel. 21-942, popoldne.

PRODAM pralni stroj, EMO central 20, bojler 150 l in ekspanzijsko posodo 35 l. Drago Klenovšek, Partizanska 29, Novo mesto.

PRODAM stružnico za les šablonsko — avtomatski pomik. Cena 35 SM. Zlatko Gabrič, Rudarska 25 a, Senovo.

MIZARSKO KOMBINIRKO tri operacije, širina glave 60 cm, ugodno prodam. Tel. 44-079.

PRODAM izvrstne kože plemenice. Vrh 28, Boštanj.

PRODAM otroško posteljico z jogijem in odejo, štedilnik (4 plin, 2 elektrika). Fabjan, Bršljin 60, tel. 24-189.

SEDEŽNO GARNITURO klara ugodno prodam. Tel. (068) 23-809, od 15. ure dalje.

SPALNICO malajka, staro 4 leta, ugodno prodam. Tel. (068) 24-849, od 15. ure dalje.

OMARE za predubo v skupni izmeri 2,30 x 2,35 x 0,36 m, stare 4 leta, ugodno prodam. Tel. (068) 24-849, od 15. ure dalje.

PRODAM 150 l mešalec z vitlo na bencinski motor, dvigalo žirafa in vrtni stroj TORNA 765 ter dve kravi friziki. Tel. (068) 88-109.

PRODAM 14 naseljenih AŽ panjev na 10 satov. Jože Rožman, Doblječka gora 13 a, Črnomelj.

PRODAM armaturne mreže (Ø 10 x 6) 20 kosov. Judež, Štatenberk 3, Trebelno.

UGODNO prodam štedilnik gorenje (dva plin, 4 elektrika), žensko kolo, novi regal s policami, lisičo — ovratnik. Tel. 22-893.

PRODAM dve okni (180 x 120), zastekleni, dvodelni. Telefon 82-774.

DNEVNO SOBO Alpes Železniki — 5 elementov v skupni dolžini 4,27 m, višina 2,35 m, prodam. Sušnik, Simončičeva 16, Trebnje, telefon 44-065.

BARVNI TELEVIZOR gorenje ugodno prodam. Štrumbelj, Ljubljanska 16, Novo mesto.

PRODAM kravo staro 5 let. Gor. Kamence 12, tel. 24-641.

posest

PARCELO, primerno za vinograd, prodam. Poleg je stavbišče. Tel. (068) 82-596.

PRODAM nedokončano hišo v Črnomlju. Kličite od 14. ure dalje na tel. (061) 267-820.

NJIVE, travnike in gozdove v Birčni vasi pri Novem mestu ugodno prodam. Tel. (061) 263-993, Stefan Knafelec, Poljanski nasip 28, 61000 Ljubljana.

PARCELO, zazidljivo, 1246 m², primerno za vikend, v bližini Novega mesta, prodam. Naslov v upravi lista (4213/86).

V Mokronogu prodam urejeno hišo z gospodarskim poslopjem in vrtom na parceli 3500 m² ob asfaltni cesti. Voda, elektrika, telefon v hiši. Naslov v upravi lista (4214/86).

PRODAM zidanico in parcelo za vinograd v Hrušici. Srečko Seničar, Mali Slatnik 6, Novo mesto.

PRODAM hišo z gospodarskim poslopjem, 1 km iz Brežic. Informacije na tel. (068) 62-820, zvečer.

PRODAM hišo z gospodarskim poslopjem, okoli hiše je velik vrt in 44 arov njive na Iglemiku pri Veliki Loki. Joži Urbančič, Gornji Podboršt 8, Mirna peč.

ZAMENJAM dvostanovanjsko hišo dimenzije 10 x 9 m za manjšo vrstno v okolici Novega mesta. Šifra »UGO-DNO.«

obvestila

HITRO, poceni in z garancijo popraviljam vse gospodinjske stroje. Tel. 25-393.

OBVEŠČAM stranke, da bo frizerski salon zaprt od 15. julija do 15. avgusta. Marija Kulovec, Vavta vas 81

KERAMIK KULETIČ, Novo mesto, polagam vse vrste keramike. Tel. 26-480.

FOTOKOPIRNICI »NACE«, obveščam cenjene stranke, da smo se preselili iz prostorov na Prešernovem trgu v nove prostore na GLAVNEM TRGU 1 (poleg cvetličarne). Tel. 22-129.

CENJENE stranke obveščam, da bo frizerski salon »DANICA« na Dvoru zaradi letnega dopusta zaprt od 14. do 25. julija 1986.

CENJENE stranke obveščam, da bo fotoatelj od 14. julija do 4. avgusta zaprt zaradi letnega dopusta. Se priporočamo! Lujo Hercigonja, fotograf, Ragovska 1, Novo mesto.

CENJENE stranke obveščam, da bo mlin v Škocjanu od 29. julija do 30. avgusta 1986, zaradi vzdrževalnih del zaprt. Jože Ferkoj, Hrastulje 20, Škocjan.

OBVEŠČAM cenjene stranke, da bo delavnica od 18. julija do 4. avgusta zaradi letnih dopustov zaprti. Avtoservis Janez MOLEK, Gradač v Beli Krajini.

ŽELITE z majhnimi stroški obnoviti kopalno kad po najnovejši tehnologiji? Tel. 20-408.

VAS MOTI ropot in prepih, rosenje oken, veliki stroški kurjave? Montiramo tesnila na vse vrste oken in vrat. Tel. 20-408 (za Dolenjsko), 71-286 (za Posavje).

CENJENE stranke obveščam, da bo frizerski salon zaprt od 10. do 24. julija zaradi letnega dopusta. Slavka RUDMAN, Škocjan 59.

OBVEŠČAM cenjene stranke, da bo kemična čistilnica v Šentjerneju

zaprta od 19. julija do 19. avgusta zaradi letnega dopusta.

CENJENE stranke obveščam, da bo mlin v Škocjanu od 29. julija do 30. avgusta 1986, zaradi vzdrževalnih del zaprt. Jože Ferkoj, Hrastulje 20, Škocjan.

OBVEŠČAM cenjene stranke, da bo kemična čistilnica v Šentjerneju

zaprta od 19. julija do 19. avgusta zaradi letnega dopusta.

CENJENE stranke obveščam, da bo frizerski salon »DANICA« na Dvoru zaradi letnega dopusta zaprt od 14. do 25. julija 1986.

CENJENE stranke obveščam, da bo fotoatelj od 14. julija do 4. avgusta zaprt zaradi letnega dopusta. Se priporočamo! Lu

*Preljubi ata naš,
prezgodaj si odšel od nas,
hiša pusta je ostala,
a tebe od nikoder ni,
osamele tvoje so poti.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

ALOJZA KRNCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, stanovalcem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala DO Tribuna, sodelavcem Planike, Zaloška 18, Komunalnemu podjetju Ljubljana TOZD Javna higiena za poslovilne besede. Posebna hvala družini Kavkler za vsestransko pomoč v teh težkih trenutkih, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem kodeljevske župnije.

Žaluoči: žena Marta, hčerka Dragica in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega in skrbnega očeta

JANEZA GRAMCA

Gazice 15, Cerklje ob Krki

se zahvaljujemo zdravnikom ZD Brežice za dolgoletno zdravljenje. Iskreno se zahvaljujemo dr. Starcu in ostalemu zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za skrbno zdravljenje in nego. Najtopleje se zahvaljujemo dr. Zorčiču, dr. Straškovi, dr. Zorkovi in ostalemu zdravstvenemu osebju intenzivnega oddelka Splošne bolnišnice Brežice za ves trud, skrbno nego ter lajšanje bolečin v zadnjih mesecih njegovega življenja. Za izkazano spoštovanje ob slovesu, podarjeno cvetje in darila v dobre namene ter za pomoč se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sovaščanom iz Gazic ter krajanom iz Cerklj ob Krki. Zahvaljujemo se Cestnemu podjetju Brežice, sodelavcem PTT Ljubljana, ZRMK Ljubljana, IMV Novo mesto, Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« Krško. Prav tako se zahvaljujemo pevcem za ubrano petje in župniku za lepo opravljen obred.

V imenu žaluočih: otroci Ivan, Anica, Stanka in Stane

V SPOMIN
na

LOJZETA UDOVČA

z Malkovca 10

V teh dneh mineva 5 let, odkar nas je nepričakovano in prerano zapustil. Vsem, ki ste ga še ohranili v spominu, hvala!

Vsi njegovi

*DRAGI ATA, ŽELETO DNIV GROBU
POČIVAŠ,
NAD ZVEZDAMI VEČNO SREČO
UŽIVAŠ,
MI PA SAMI SMO OSTALI,
ZA TEBOJ BOMO V SRCIH SVOJIH
ŽALOVALI.*

V SPOMIN

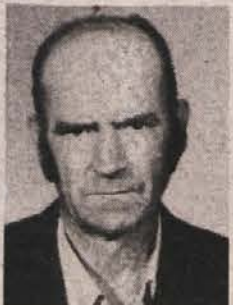
12. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

JOŽE TRŠINAR

iz Martinje vasi 34 pri Mokronogu

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in krasite njegov grob.

VI NJEGOVI

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, brat in stric

FRANC RAJK

iz Gabrja 22

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam ob tem bolečem trenutku stali ob strani. Posebej hvala kolektivu IMV, Krki in Dinosu za pomoč, vence in izrečene besede ob grobu. Prav tako se iskreno zahvaljujemo ŠD Gabrje, GD Gabrje, Brusnice in Ratež, govornikom Ivanki Boltez in Vinku Rukšetu, tov. Hočevarju, pevske-mu društvu in župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi: žena Marija, sinova Darko in Franci, hčerki Betka, sestra Marija z družino ter brata Tone in Jože z družino

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 73. letu zapustil mož, oče in dedek

VINKO BAJC

Oražnova 10, Kostanjevica na Krki

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, prijateljem, sorodnikom, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, podarili cvetje in vence ter pokojnika spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družinam BEŠEVIČ, KOLJANIČIČ, LAKNAR in BUČAR za pomoč, tov. FILIPČIČU za poslovilne besede, pevcem in šentjernejki godbi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluoči: vsi njegovi

V SPOMIN

12. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

JOŽE TRŠINAR

iz Martinje vasi 34 pri Mokronogu

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in krasite njegov grob.

VI NJEGOVI

*Oj, težka pot,
oj, tožna pot,
ko od srca srce se loči,
mi spremljamo te žaluoči,
saj ti za vedno greš od tod.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj je prenehalo biti srce dragega sina, moža, očeta, brata, strica in deda

STANETA KOLENCA

iz Dol. Podboršta pri Trebnjem

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti na Žalah v Ljubljani in zasuli njegov grob s cvetjem.

Žaluoči: mama in vsi njegovi

*S cvetjem ti grob krasimo
v trajno ljubezen in spomin,
cvetje s solzami svežimo,
a v srcu je polno bolečin.*

V SPOMIN

9. julija je minilo pet žalostnih let, polno bolečin in praznine v naših srcih, odkar nas je v cvetu mladosti zapustil naš ljubljeni sin in brat

ANTON MUŠIČ

iz Livolda pri Kočevju

Čas neizogibno beži, a bolečina ostaja. Ostal boš vedno v naših srcih in mislih, ostal si del našega življenja. Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate in krasite njegov prerani grob.

Vedno žaluoči: vsi njegovi

V SPOMIN

10. julija je minilo dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš ljubljeni mož, oče in stari oče

JOŽE ŠUŠTARIČ

Cerkvišče 15

Hvala vsem, ki mu prinašate rože in prižigate svečke ali se ga kakorkoli spominjate.

Žaluoči: žena Vida, sin Jože in Mirko ter hčerka Mimica z družino

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče in ded

JANEZ KAPUŠIN

iz Metlike, Pot na Veselico 7

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnega pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. B. Petrinu za požrtvovalno zdravstveno pomoč, tov. Turšičevi iz Zveze borcev za poslovilne besede, metliški godbi ter gospodu župniku za opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žaluoči: žena, hčerki ter sinovi z družinami

*TRUD IN TRPLJENJE —
BILO JE NJENO ŽIVLJENJE*

ZAHVALA

Tiho nas je v 79. letu zapustila naša draga mama, babica in prababica

NEŽA ROGINA

Stara Lipa 18

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojno spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju iz Črnomlja ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žaluoči: vsi njeni

Polje, kdo bo tebe ljubil...

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame in prababice

ŠTEFANIJE CESTNIK

upokojene učiteljice
iz Dragatuša

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam ustno in pisno izrazili sožalje ter ji darovali vence in cvetje. Hvala zdravstvenemu osebju infektološkega oddelka bolnice v Novem mestu, kolektivu OŠ Dragatuš, ZZB Dragatuš, delavcem PTT podjetja Novo mesto, DU Črnomelj ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi govornikom: Pavlini Movrin, ravnateljici OŠ Faniki Toman, tov. Leopoldu Bečaju za ganljive besede slovesa na domu in ob odprtem grobu, moškemu pevskeму zboru, dekliškemu oktetu šole iz Črnomlja za občuteno zapete pesmi in g. župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 68. letu zapustil naš dragi mož, oče, brat, dedek in tast

LOJZE MALENŠEK

iz Novega mesta

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem se zahvaljujemo za izrečeno in pisno sožalje, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Vodniku za nesebično pomoč, pljučnemu in internemu oddelku za zdravljenje. Hvala tudi govorniku živilskega kombinata ŽITO, TOZD MLINI, za poslovilni govor in g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Novo mesto, 7. julija 1986

*TRUD IN TRPLJENJE —
BILO JE NJENO ŽIVLJENJE*

ZAHVALA

Tiho nas je v 79. letu zapustila naša draga mama, babica in prababica

NEŽA ROGINA

Stara Lipa 18

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojno spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju iz Črnomlja ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žaluoči: vsi njeni

Tone Anderlič

Tone Anderlič, tridesetletnik iz Zbor pri Šmarjeti, je od minulega ponedeljka novi predsednik slovenske mladine. Ni lahko predstavitelj človeka, ki ga poznata vsaj dve generaciji mladih, a ne bi zapislal preveč, če bi dejali, da bi v tem času težko našli bolj mladinskega mladca, kot je Tone. Z delom je začel že na osnovni šoli v Šmarjeti, kjer je po zastopi dobre mentorice spoznal, da mladinska organizacija sicer druži mlade, vendar za kaj več kot pripravo proslave ali za očiščevalne akcije ni bila sposobna. Ko se je izšolal za strojnega ključavničarja, se je za pet let zaposlil v Litostroju. Ob delu je končal tehniško strojno šolo, potem pa se je vpisal še na višjo upravno šolo. Ves čas dela v Litostroju je bil v vodstvu mladine, prelomnica v njegovem mladinskem delu pa pomenijo mladinske delovne akcije. Kar dve leti je bil komandant ZMDA Suha krajina, »vlada« v Prevolah in Žužemberku, leta 1981 pa prevzel mesto sekretarja OK ZSMS Novo mesto. To je bilo v času, ko se je novomeška ZSMS pripravljala na organizacijo kongresa slovenske mladine. Leto kasneje so ga izvolili za predsednika novomeške mladinske konferen- ce. Njegovo delo v pripravi kongresa in vodenju brigad je bilo deležno samih pohval, zato so ga že leta 1982 poklicali v Ljubljano

ter ga zadolžili za vodenje Centra za mladinske delovne akcije. Dve leti kasneje je bil izvoljen za sekretarja RK ZSMS, zdaj pa je stopil še stopnico višje in postal »poglavar« vse slovenske mladine.

»Mislim, da so me na to mesto postavili predvsem zato, ker sledim ciljem mladih, njihovi želji po spreminjanju slabega v dobro, njihovi težnji po spreminjanju odnosov v družbi. Skratka, sem na poti, po kateri želijo hoditi mladi. Morda je ta pot prav v tem času najbolj prava, zato tudi ni lahko biti na čelu slovenske mladine«, pravi Tone. Ni treba posebej omenjati, da tudi kot predsednik slovenske mladine ostaja preprost, da prisluhne slehernemu mladincu, da mu ni žal časa, če gre na mladinski sestanek v krajevno skupnost ali delovno organizacijo.

Osnovno vodilo mladih so sklepi in stališča 12. kongresa iz Krškega. Kongres je pozornost posvetil temeljnemu vprašanju naše družbe. To so vprašanja našega nadaljnjega gospodarskega in političnega razvoja pa cilji reforme srednješolskega in visokošolskega izobraževanja, skratka, mladinska organizacija mora postati tribuna, na kateri se bodo izrazili vsi mladinski interesi. »Prav nobena težava ni v tem, če so interesi različni, včasih tudi nesprejemljivi, kajti naloga mladinske organizacije je predvsem v tem, da te interese zazna, izrazi in usmerja. Uresničevanje teh ciljev pa je možno le v samostojnosti in frontnosti mladinske organizacije«, poudarja Tone.

»Mladi imajo svoj svet,« razprda novo misel. »Vsaka generacija ima svoj jaz, išče se v glasbi, oblačanju, itd. Mladi so odraz časa, v katerem odrastajo. Tej generaciji se je za prihodnost še kako bati, zato neobremenjeni s preteklostjo, pa čeprav z ogledanim jabolkom, želijo spremembe in boljši jutrišnji dan.«

JANEZ PAVLIN

Mladi etnologi v Podzemlju

Mladinskega raziskovalnega tabora v Podzemlju se je udeležilo 30 dijakov iz srednjih šol iz vse Slovenije — Koristno delo na terenu

PODZEMELJ — Od 30. junija do 6. julija je bil v Podzemlju mladinski etnološki raziskovalni tabor, ki se ga je udeležilo 30 dijakov srednjih šol iz vse Slovenije. To je bil že sedmi mladinski raziskovalni tabor v Beli krajini in drugi samo etnološki. Poleg Marjetke Balkovec, študentke etnologije, ki je bila vodja tabora, je za delo v taboru skrbelo še 7 mentorjev, od tega 5 diplomiranih etnologov ter dve študentki.

»V letošnjem taboru proučujemo vse vrste kulture na tem območju, duhovno, materialno in socialno,« je povedala Balkovčeva, ki se pred leti tudi sama udeležila podobnega tabora, kar je tudi vplivalo, da se je odločila za študij etnologije. »Udeleženci so razdeljeni v več skupin in

raziskujejo znano grabeljsko žbularijo, belokranjsko nošo, ljudsko pesem, stavbarstvo, prehrano, vraže, videq skupina pa snema etnološke pojave in zanimivosti. Ne zanimajo nas samo pojavi iz preteklosti, kajti etnologija je obrnjena tudi v sedanjost. Že lani smo bili v Podzemlju in smo zbrali precej gradiva iz te okolice, ki ga sedaj dopolnjujemo, na teren pa hodimo tudi v tako imenovane uskoške kraje, kot so Bojanci, Marindol in Miliči.«

Gradivo iz obeh let bodo po končanem taboru uredili in zbrali ter o tem izdali brošuro, hkrati pa bo njihovo zbrano gradivo služilo tudi za posvetovanje slovenskih in hrvaških etnologov, ki bo drugo leto najbrž v Dolenjskih Toplicah. To gra-

divo pa bodo uporabili tudi pri izdelavi etnološke topografije metliške občine. »Sicer pa je namen tabora seznaniti dijake z etnološkim raziskovalnim delom na terenu ter spoznavanje dela belokranjske kulture in Bele krajine nasploh. Časa je sicer malo in dela veliko, a mislim, da je naše delo dokaj uspešno. Udeleženci so presenečeni nad gostoljubnostjo in ustrežljivostjo Belokranjcev.«

Medtem ko so bili prvi dnevi tabora udeleženci pod vodstvom mentorjev po cele dni na terenu, so kasneje popoldneve izkoristili za urejanje terenskih zapiskov. Svoje delo

Pri postavljanju žive piramide je šlo tekmovalcem najtežje, saj je bila poleg spretnosti potrebna tudi moč.

Igre za dobro voljo

Semiški Partizan pripričavi zabavne igre — Zmagala je ekipa iz Dragatuša — Veselica

Boj za prvo mesto je bil težak in razburljiv, saj so morali tekmovalci pokazati različna znanja in spretnosti v šestih tekmovalnih panogah, od hitrega požiranja slaščice brez pomoči rok, postavljanja žive pira-

mide, igre s klobuki, semiške štafete do teka v vrečah in vlečenja vrvi. Športna sreča se je nagibala zdaj k tej zdaj k oni ekipi. Ta je imela bolj spretnega »požeruha«, ona močnejše fante za vlečenje vrvi, tretja je najhitreje postavila piramido. Na koncu je seštevek dobljenih točk pokazal, da je po napetih in za gledalce zabavnih bojih zmagala ekipa iz Dragatuša, za njo pa so se uvrstile Petrova vas, Vinica in Štrekljavec, ki je zastopal semiško krajevno skupnost in je tako po starih gostoljubnih navadah dal prednost gostom, čeprav najbrž ne lahkega srca.

Na koncu iger so se predstavili še člani semiške in novomeške karatejskega kluba. Po dokaj mučnem petelinjenju za grobe udarce očitno še premajhni otrok so spretnost in moč pokazali odrasli člani, potem pa je stekla veselica, kot jih je po naših krajih te poletne dneve dovolj. Dobiček prireditve bo šel v Partizanov mošnjiček, da bodo lažje razvijali svoje številne dejavnosti.

NOČ NA KOLPI

GRIBELJE — V soboto, 19. julija, bodo Gribelci pripravili tradicionalno Noč na Kolpi, ki je zadnja leta postala ena največjih tovrstnih prireditev v Beli krajini. Prireditev se bo začela ob 18. uri na velikem travniku ob Kolpi, za letos pa so prireditelji zagotovili ansambla Rendez-vous ter Bele strele s humoristom. Program bo povezoval Mito Trefalt, ki bo vodil tudi nagradne družabne igre. Denar, ki ga zaslužijo s to prireditvijo, Gribelci vedno namenijo za razvoj svojega kraja, sedaj jim bo še kako prav prišel, saj gradijo večnamenski dom.

OSTALI ŽIVI — Tone in Slavka Mikolavčič ter njuni hčerki 14-letna Darja in 12-letna Nataša ne bodo mogli izbristati iz spomina eksplozije plina v nedeljskem jutru, 6. aprila ob 5.25. Ne samo zato, ker so ostali brez doma, ampak ker v hudi nesreči nihče ni bil niti poškodovan. Pogled na napol porušeno hišo ne daje takih možnosti. (Foto: P. Perc)

V sekundi porušeno 20 let dela

Eksplozija plina skoraj do tal porušila hišo Mikolavčičevih v Krškem

KRŠKO — »Toni! Eksplozija, sem zavpila, ko me je strahovit pok tako rekoč vrgel pokonci. Ugledala sem nekakšno modrikasto svetlobo. Planila sem v otroško sobo in se odahnila, ker sta bili hčerki živi. Mož je zakričal: »Ne, skozi spalnico gremo ven! in res nas je varno spravlil skozi okno na vrt,« se je v ponedeljek dopoldne v Krškem spomnila podrobnosti strašnega nedeljskega jutra Slavka Mikolavčič, predmetna učiteljica v Podbočju. Eksplozija plina v kleti enodružinske stanovanjske hiše, ki je imela številko 8, je v nekaj sekundah uničila topel dom, ki sta ga Slavka in Tone Mikolavčič, vodja vzdrževanja hotela Sremič v Krškem, gradila 20 let. Vselila sta se oktobra 1971 v še nedograjeno hišo. »Včeraj 14 dni naj bi šli na dopust v Nezezine, zdaj seveda o kakšnem oddihu ni niti govora,« odvrne Tone, ko ga pobaramo, ali je morda poprej načrtoval oddih z družino.

Marija Stipič. Kristina Pajtlar, zaposlena v Transjugu, pravi, da se je električna stenska ura zavstavlila natanko ob 5.25. Njihovo montažno hišo je eksplozija precej načela, razbila je šipe, dva lestevca, okvir garažnih vrat pa je premaknila in zaklenjena vrata so se sama

Slavka Mikolavčič: »Skozi okno na tej strani spalnice smo se rešili na varno. Ganjeni smo ob pomoči sosedov, domačin in hotela Sremič Krško. Od vas smo zdajle prvi slišali, da nameravajo delavci hotela prispevati enodnevni zaslužek za pomoč naši družini. Kar verjeti ne morem, niti dojeti, da se je vse to zgodilo, zdaj pa vsa ta pozornost...«

odprla. Najprej je Marija pomislila, da je potres, ko se je ozrla čez cesto, na levo, kjer je stala na Partizanski poti 8 Mikolavčičeva hiša, se je odstril grozljiv pogled. Sosedova hiša je dajala podobo, kot po letalskem bombardiranju. »In to se pripeti ravno najboljšemu sosedu,« skoraj zaihti Kristina.

Poveljnik poklicne gasilske enote Krško inž. Franc Černelič razlaga domnevne vzroke eksplozije: »Na 10 kg težki plinski jeklenki v kleti je bil s cevjo priključen plinski gorilec brez reducirnega ventila in varovalne sponse na cevi. Ventil na gorilniku je bil zaprt, na jeklenki pa je bil za pol obrata odprt. Zaradi tlaka v jeklenki (od 7 do 8 barov) in dodatnega tlaka, zaradi toplega vremena, se je cev snela in plin je uhajal v klet. Koncentracija se je povečevala in je bila v trenutku vklopa zamrzovalne skrinje tako velika, da je detonirala. Opozoril bi, da morajo imeti jeklenke, ki se ne uporabljajo, varovalno kapo, reducirni ventil in ne smejo biti pod zemljo. Gumijaste cevi je treba pravočasno menjati, pri vsakem priključku oz. menjavi jeklenke preveriti tesnenje z milnico. V primeru Mikolavčičevih se še nismo dokopali do jeklenke, ki je bila v kuhinji in je imela odprt ventil. Dela bo še dovolj

PAVEL PERC

VESELICA NA SUHORJU

Lovska družina Suhor prireja v nedeljo, 13. julija, na Suhorju lovsko veselico. Poskrbljeno bo za teko in dušo, pripravljajo bogat srečolov, postregli bodo z janjčki, odojki in jedmi na žaru, točili bodo belokranjska vina. Igral bo ansambel Gotlib.

SREČANJE CITRARJEV

GRIZE — DPD Svoboda iz Griz pripravlja prvo srečanje slovenskih citrarjev, ki bo v soboto, 12. julija, ob 3. uri popoldne. Citrarji se bodo sicer zbrali že dopoldan, ko bo posebna strokovna žirija prisluhnila vsem udeležencem, prireditve pa se bo začela šele popoldne. Ljubitelji tovrstne glasbe si lahko ogledajo tudi dopoldanske nastope.

Najstarejši najbolje plezal

Gozdarska noč v Dolenjskih Toplicah uspela

DOLENJSKE TOPLICE — Topliško poletje so v soboto popestrili še z eno, že tradicionalno prireditvijo. Na jasi so prizadavni delavci zdravilišča v sodelovanju z Gozdnim gospodarstvom, pripravili gozdarsko noč. Prireditve, ki v mnogodnem prispeva k popestritvi turistične ponudbe, je pritegnila množico obiskovalcev, med katerimi so bili še v največjem številu prav gostje zdravilišča, na obisk pa so se pripeljali tudi gostje iz Šmarjeških Toplic.

Pričelo se je že v popoldanskih urah, ko so si obiskovalci na robu jase lahko ogledali izdelke mojstrice domače obrti Miroslave Ritonje iz Črnomlja. Veliko zanimanja sta vzbujala tudi Rudi Kapš in Nace Fink z rezanjem skodel in Cveto Kastelic, ki je s šibjem pletel steklenico in razstavljal svoje izdelke. Obiskovalke je pritegnila tudi razstava aranžmajev iz cvetja, ki jo je pripravil Zdenko Tomašič. Večerni del prireditve so začeli pesalci folklorne skupine »Ivan Navratil« iz Metlike in ansambel Termal, potem pa so se v gozdarskih spretnostih pomerili gozdarji iz Podturna in Črmošnjic. V podiranju motke na balon in obvejevanju debela se je najbolj izkazal Domine Krese in si za prvo mesto prislužil Novolesov gugalnik. Obiskovalci gozdarske noči so se lahko izkazali v plezanju na mlaj in v ocenjevanju višine mlaja. V plezanju je bil neprekočljiv najstarejši tekmovalcec, 50-letni Alojz Bobnar iz GG Podturn, mlaj pa je najbolje ocenil in pri tem zgrešil višino le za centimeter gost zdravilišča Jankovič. Za nagrado si je prislužil dva dneva več v hotelu.

TRNJE

● Ne boje se turisti morskih psov, ampak morskih cen.

JUBILEJNI 30. ZBOR PARTIZANA V NOVI MESTU

Od 27. do 29. junija je bil na Igmanu XXIX. zbor Partizana Jugoslavije v organizaciji Partizana Sarajevo. Delovnega srečanja se je udeležilo prek 900 udeležencev. Po številnih aktivnostih, partizanskem pohodu, seminarjih in podelitvi priznanj za dosežke na področju športne rekreacije je novomeško zastopstvo prevzelo zastavo zbora, saj bo gostitelj XXX. zbora Partizana Jugoslavije, ki bo prihodnje leto v Novem mestu.

Vročni in lepi poletni večeri so razgibali tudi glasbene večere Na Loki, kjer mladih in drugih ljubiteljev popularne glasbe ne manjka. Glasbena zadruga novo mesto pridno vrta najbolj priljubljene melodije, kot jih izbirajo poslušalci sami. Lestvico za ta teden so oblikovali takole:

1. Let me be your No. 1 — DATO SHAKE
2. Why can't this be love — VAN HALEN
3. Living for the city — SYLVESTER
4. Slage hammer — PETER GABRIEL
5. Touch me — SAMANTHA FOX
6. Kiss — PRINCE & REVOLUTION
7. Atlantis is calling — MODERN TALKING
8. Addicted to love — ROBERT PALMER
9. A different corner — G. MICHAEL
10. Charlene — ROXANNE

Nekaj sprememb je, čeprav se prve tri popevke dobro drže na vrhu, napredujejo pa Modern Talking. Tokrat zrebanja ni, ker smo roke za pošiljanje predlogov pomaknili naprej, bo pa zato naslednjik Glasbena zadruga podelila dve nagradi.

Svoje predloge za lestvico pošljite najkasneje do 18. julija na naslov: Glasbena zadruga, Ketteiev dvored 3, 68000 Novo mesto.

Naval na kure proti celulitisu

V lepotni delavnici Jožice Weinberger

NOVO MESTO — Jožica Weinberger, nekdanja Rozmanova s Kapitlja, ima lokal v Hotelu Metropol, v njem pa poleg šušnje, hujske in v korist zdravlja gnete z aparati predvsem telesa žensk. Za lepoto in videz mladosti so ženske vseh starosti pripravljene veliko žrtvovati. Za samo zdravje že manj.

»Začela sem v lokalu s savno, katere blagodat je v razvitem svetu tako cenjena. Moram reči, da imam v savni in solariju z masažo za boljše prekrvavitve kaj malo strank. Neverjetno veliko pa je zanimanje za kure zoper celulitis, maščobne blazinice, ki tako kvarijo lepoto ženskega telesa. Tak 10-dnevna kura z vsakodnevno masažo po eno uro je zelo uspešna.

Jemlje salo, kjer ga je preveč. Zdaj moram stranke naročati že za jesen, ker pred dopusti nikakor ne morem vseh interesentk »olepšati«, pravi Jožica.

S svojim poslom ima bogate izkušnje. Po končani gimnaziji v Novem mestu je absolvirala višjo medicinsko šolo v Ljubljani, nato je bila petnajst let zaposlena v zdravstvenih ustanovah. Po poroki z Zasavčanom je šla z možem v Nemčijo. Blizu Berlina je delala kot zdravstvena referentka v enem največjih petrokemijskih koncentrov. V letih zdomstva se je naučila za savno in masažne kure, s katerimi je začela lani spet v domačem Novem mestu.

In kakšne so cene? »V savni stane ena ura 800 din, desetdnevna kura proti celulitisu pa 20.000 din. Moram pa povedati, da je uspeh pri desetdnevni kuri le pri tistih, ki boleznim nimajo več let zastarane, sicer je potrebno kuro ponoviti, da celulitis izgine. Če želi stranka te nevlčnosti izbežiti tudi v bodoče, mora kuro ponavljati vsaj na pol leta.

R. B.